

Antonie Fokkerstraat 1a
3772 MP **Barneveld**
Tel. (0342) 47 42 55
Fax (0342) 47 42 81

Varsseveldseweg 65d
7131 JA **Lichtenvoorde**
Tel. (0544) 37 97 37
Fax (0544) 37 83 64

Internet www.vanwestreenen.nl
E-mail info@vanwestreenen.nl

Rabobank Voorthuizen 36.79.04.616
KvK Veluwe en Twente 09080358
BTW-nr.: NL 8023.82.964.B.01

Milieu Effect Rapportage

“Het Anker” V.O.F.
Postbus 79
4050 EB Ochten

Locatie:
Nieuwendijk ongenummerd
Nieuwleusen

ONTVANGEN 13 JULI 2007

Opdrachtgever:
“Het Anker” V.O.F.
De heer K. Vroegindeweyj
Postbus 79
4050 EB Ochten

Barneveld, juli 2007

Uitvoerende:
Van Westreenen, Adviseurs voor het Buitengebied te Barneveld
De heer drs. ing. Björn Domhof

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING.....	1
1. PROJECTGEGEVENS.....	8
2. INLEIDING	9
2.1 Historie.....	9
2.2 Aanleiding en voorgeschiedenis.....	9
2.3 Doelstelling	10
2.4 Vastgestelde richtlijnen.....	10
3. BESLUITVORMING	11
3.1 Bevoegd gezag.....	11
3.2 Besluit milieueffectrapportage	11
3.3 Procedure	11
4. RELEVANTE WET- EN REGELGEVING	13
4.1 Europese regelgeving	13
4.2 Nationale regelgeving	14
4.3 Provinciale regelgeving	20
4.4 Gemeentelijke regelgeving	23
5. BESTAANDE SITUATIE	24
5.1 Vigerende milieuvergunning huidige locatie	24
5.2 Huidige / vergunde ammoniakuitstoot	25
5.3 Geuremissie locatie Bouwhuisweg.....	28
5.4 Geurbelasting locatie Bouwhuisweg.....	29
5.5 Huisvestingssysteem	29
5.6 Opslag van mest	30
5.7 Werkzaamheden / activiteiten.....	30
5.8 Vervoersbewegingen / geluidsnormering.....	30
5.9 Lozen van afvalwater	31
5.10 Verbruik van water en energie	31
6. VOORKEURSALTERNATIEF	32
6.1 Algemeen	32
6.2 Aantal dieren en wijze van huisvesting	32
6.3 Beschrijving stalsysteem	33
6.4 Mestopslag	34
6.5 Ammoniaktoets	36
6.6 Financiële vergelijking VKA's	39
6.7 Geuremissie locatie Nieuwendijk.....	39
6.8 Geurbelasting locatie Nieuwendijk	40
6.9 Luchtkwaliteit	41
6.10 Werkzaamheden	41
6.11 Vervoersbewegingen / geluid	41
6.12 Energie en water	41
6.13 Afvalwater	42
6.14 Bodem.....	42
7. MEEST MILIEUVRIENDELIJK ALTERNATIEF.....	43
7.1 Overwegingen MMA	43
7.2 Afweging stalsysteem MMA	43
7.3 Ammoniaktoets	44
7.4 Geuremissie locatie Nieuwendijk.....	44
7.5 Geurbelasting locatie Nieuwendijk	45

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

7.6	<i>Overige aspecten MMA</i>	46
7.7	<i>Financiële gevolgen MMA</i>	47
8.	<i>VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN</i>	49
8.1	<i>Ammoniak</i>	49
8.2	<i>Geur</i>	51
8.3	<i>Geluid en vervoersbewegingen</i>	52
8.4	<i>Kosten en energie</i>	52
8.5	<i>Afvalwater</i>	53
8.6	<i>Luchtkwaliteit</i>	53
8.7	<i>Flora- en Faunawet/ Natuurbeschermingswet</i>	54
8.8	<i>Landschap en waterhuishouding</i>	55
8.9	<i>Archeologie en bodem</i>	56
8.10	<i>Overige aspecten</i>	56
8.11	<i>Conclusie vergelijking alternatieven</i>	57
8.12	<i>Kennis- en informatieleemten</i>	58
9.	<i>EVALUATIE</i>	59
10.	<i>BEGRIPPENLIJST</i>	61
11.	<i>LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN</i>	65
12.	<i>REFERENTIES</i>	66

BIJLAGEN

Bijlage 1	Luchtfoto huidige en beoogde locatie
Bijlage 2	Richtlijnen voor de MER
Bijlage 3	Kaart van ligging beoogde locatie
Bijlage 4	Situatietekening beoogde locatie
Bijlage 5	Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (+ NATURA 2000)
Bijlage 6	Provinciale Ecologische Hoofdstructuur
Bijlage 7	Streekplankaart 2000+ Provincie Overijssel
Bijlage 8	Ligging grondwaterbeschermingsgebied
Bijlage 9	Beschrijving van de toegepaste stalsystemen (Leaflets)
Bijlage 10	Rapport akoestisch onderzoek
Bijlage 11	Rapport Luchtkwaliteitsonderzoek
Bijlage 12	Verkennd bodemonderzoek
Bijlage 13	Archeologisch adviesdocument
Bijlage 14	Toetsing natuurwetgeving
Bijlage 15	3-D visualisatie situatie Nieuwendijk (ong.) Nieuwleusen
Bijlage 16	Aanvraag milieuvergunning + milieutekening
Bijlage 17	Geurbelastingberekening V-Stacks

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

SAMENVATTING

“Het Anker” is een onafhankelijke legkuikenbroederij, gevestigd te Ochten. Het familiebedrijf is in 1967 opgericht en is in de loop van ongeveer 40 jaar uitgegroeid tot een toonaangevende speler in de markt van eendagskuikens en jonge hennen voor de eiersector.

Door afnemers te voorzien van vitale eendagskuikens en/of gezonde uniforme jonge hennen, wordt er getracht een goede basis te vormen voor een optimale legpluimveehouderij.

Een consequente invulling van een breed doorgevoerde kwaliteitsaanpak, in combinatie met een persoonlijke klanten benadering, heeft geleid tot een continue groei van de omzet.

Het Anker heeft een eigen kuikenbroederij te Ochten. De huidige capaciteit is toereikend om 2 maal per week ca. 100.000 henkuikens af te leveren, zodat elke gewenste partijgrootte leverbaar is. Door de opeenvolgende modernisering en de broederij ingericht volgens de laatste eisen op het gebied van hygiëne, besturingstechniek en arbeidsomstandigheden. De broedeieren zijn grotendeels afkomstig van ouderdierbedrijven die gelieerd zijn aan de broederij. Om maximale keuzevrijheid van het ras, te bieden aan de afnemers, heeft “Het Anker” een netwerk voor de broedeivoorziening van alle in Nederland gangbare rassen. Ook voor deze aanvoer gelden dezelfde stringente veterinaire eisen. De eendagskuikens die de broederij verlaten gaan deels naar de opfokbedrijven van “Het Anker” in Nederland. Een ander deel is bestemd voor kuikenklanten terwijl er ook een deel geëxporteerd wordt.

In Nieuwleusen bevindt zich zo’n opfokbedrijf. Vanwege toekomstige nieuwbouw van de bebouwde kom van Nieuwleusen moet het bedrijf verplaatsen. Hiertoe is een nieuwe locatie gezocht. De beoogde nieuwe locatie bevindt zich aan de Nieuwendijk te Nieuwleusen.

De diercategorie opfokhennen voorziet in de eerste levensfase van de legkip. Nadat de eieren zijn uitgekomen bij de broederij worden de kuikens vervoerd naar het opfokbedrijf. Daar krijgen ze speciale kuikenvoeding en ontwikkelen ze zich tot jonge leghennen. Op een leeftijd van 17 weken worden de hennen afgevoerd naar een bedrijf waar ze eieren zullen gaan leggen.

In de beoogde bedrijfssituatie worden de opfokhennen gehuisvest in drie identieke volièrestallen. De stallen zijn ongeveer 25 meter breed en 75 meter lang (zie bijlage 16). Totaal kunnen er in elke stal 51.000 opfokhennen worden gehuisvest, totaal worden er dus 153.000 opfokhennen aangevraagd. De stallen zullen voldoen aan de nieuwste welzijnseisen en emissie-eisen.

Ze voldoen aan de beschrijving van de systeemeisen van 14 mei 2007, Rav-nummer E 1.8.2. Tevens wordt er een gesloten mestopslag gerealiseerd. De vaste, gedroogde pluimveemest wordt in een loods opgeslagen. Daarnaast zal binnen het bedrijf veevoeder worden opgeslagen en zullen er 4 paarden worden gehouden.

Na realisatie van de gewenste bedrijfssituatie is er sprake van een duurzame pluimveehouderij, die voldoet aan alle (agrarische) wet- en regelgeving.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

In de MER zijn vervolgens, na een inleiding, de besluitvorming, de relevante wet- en regelgeving, de huidige situatie en milieustand, de welzijnsaspecten en de gewenste bedrijfsvoering uitgebreid en gedetailleerd beschreven.

Alternatieven

Om te komen tot acceptabele situatie op zowel milieutechnisch, welzijnstechnisch en bedrijfseconomisch gebied zijn een aantal alternatieve bedrijfssituaties vergeleken. Hiertoe zijn 3 versies van het voorkeursalternatief en een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) uitgewerkt. Daarnaast is als uitgangspunt gehanteerd dat bij alle drie alternatieven de bedrijfsvoering en de gewenste bedrijfsopzet / voorgenomen activiteit (in aard en omvang) vergelijkbaar blijft.

Voorkeursalternatief

Binnen het voorkeursalternatief is het opfokvolière-huisvestingssysteem beoordeeld in combinatie met verschillende nageschakelde technieken en mestbandbeluchting. In het voorkeursalternatief is een optimale combinatie gemaakt tussen het gewenst aantal dieren, bedrijfseconomische motieven en de milieutechnische mogelijkheden. Aanvankelijk was het gewenste voorkeursalternatief het volierestalsysteem, E 1.8.1, in combinatie met de gesloten opslag van pluimveemest. Het resultaat van het onderzoek en de gemaakte afwegingen is dat in de beoogde bedrijfssituatie alle stallen emissiearm uitgevoerd zullen worden met E 1.8.2 (Rav).

Bij ammoniakemissiebeperking gaat de voorkeur uit naar brongerichte maatregelen, dat wil zeggen dat de pluimveemest op de mestbanden continue wordt belucht en zodoende direct wordt gedroogd.

Hierdoor wordt de ammoniakemissie vanuit de stallen sterk verminderd.

Binnen dit alternatief worden de opfokhennen in 3 nieuwe stallen gehouden in een volière-opfokhuisvesting (Rav E 1.8.2). Per m² bruikbaar leefoppervlakte worden in de stal maximaal 16 opfokhennen opgezet.

In dit stalsysteem bestaat minimaal 65-70% van de leefoppervlakte uit een roostervloer. Deze roostervloer dient minimaal te worden uitgevoerd in twee etages. Onder de roostervloeren worden mestbanden geïnstalleerd, zodat de geproduceerde pluimveemest afgevoerd kan worden naar de mestopslag. De pluimveemest op de banden wordt continu belucht met 0,3 m³ lucht/dier/ uur van minimaal 20 °C. De mest op de mestbanden dient op het moment van afdraaien minimaal een drogestofgehalte te hebben van 50%.

De ammoniakemissie vanuit dit opfokstalsysteem voor leghennen bedraagt 0,030 kilogram NH₃ per dierplaats per jaar. Deze emissiewaarde is verhoudingsgewijs vastgesteld door middel van een vergelijking met hetzelfde huisvestingssysteem voor leghennen, zoals hierboven bedoeld. Voor de langdurige opslag van de gedroogde pluimveemest in een gesloten mestopslag moet een additionele ammoniakemissie worden gerekend van 0,030 kilogram NH₃ per dierplaats per jaar.

Meest milieuvriendelijke alternatief

Een verplicht item bij een MER is de beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief. Het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu. Het MMA heeft dan ook met name betrekking op de

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

aspecten geur en ammoniak en de reductie van deze emissies. Het onderzochte MMA betreft situatie waarbij alle opfokvolièrestallen zouden worden uitgevoerd met een chemisch luchtwassysteem (E 1.9, Rav).

Belangrijkste effecten voor het milieu als gevolg van de alternatieven

Hieronder volgt een kort overzicht van de relevante en maatgevende (milieu)effecten als gevolg van de beschreven alternatieven:

Ammoniak vs. gebiedsbescherming

De uitstoot van de ammoniak afkomstig van het (toekomstige) opfokhennenbedrijf kan schadelijke effecten veroorzaken op een “kwetsbaar gebied”, als bedoeld in de Wav of op de bedoelde speciale beschermingsgebieden (zoals Nbw-gebieden of Natura 2000). In de onderstaande tabel is de ammoniakemissie en de afstand tot de verschillende beschermingsgebieden (Natura-2000) weergegeven.

	Bestaande situatie	VKA I	VKA II	VKA III	MMA zonder mestopslag
Emissie (in kg NH ₃)	5.040,0	12.240,0	9.180,0	9.180,0	2.601
Afstand tot kwetsbaar gebied binnen EHS	3,4 km	4,5 km*	4,5 km*	4,5 km*	4,5 km*
Afstand tot Vogel-richtlijngebied	ca. 9 km	ca. 4,3 km	ca. 4,3 km	ca. 4,3 km	ca. 4,3 km
Afstand tot Habitat-richtlijngebied	ca. 9 km	ca. 4,3 km	ca. 4,3 km	ca. 4,3 km	ca. 4,3 km

* Dit betreft een gebiedje (<< 50 hectare) dat is gelegen ten oosten van Hasselt aan de Hasselterweg. In de nabije toekomst kan, in de zin van de Wav, een gebied als kwetsbaar worden aangemerkt indien het > 50 ha. Het dichtst bijgelegen kwetsbaar gebied met een omvang groter dan 50 hectare, “Boswachterij Staphorst”, ligt op ruim 8 kilometer afstand van de beoogde bedrijfslocatie.

Uit bovenstaande blijkt dat in al de genoemde gevallen de afstand tot een te beschermen gebied ruim meer dan 3.000 meter bedraagt. De ammoniakemissie in geval van het MMA ligt lager dan in geval van de andere scenario's. Dit houdt overigens voor het overgrote deel rechtstreeks verband met het ontbreken, in dit scenario, van een nageschakelde techniek om de mest verder te drogen en daarna op te slaan. Het niet verder drogen en kunnen opslaan van de mest is bedrijfstechnisch erg onwenselijk. De bedoelde langere opslag maakt de noodzakelijke flexibiliteit in het afvoermoment mogelijk. Hierdoor kan beter worden ingespeeld op perioden waarin de vraag naar mest groot is. Om de eventuele milieugevolgen van de langdurige mestopslag (in een gesloten loads), zo veel mogelijk te beperken, is binnen het VKA III gekozen voor een stalsysteem waarbij de mest droger wordt afgedraaid. Binnen dit alternatief wordt de pluimveemest op de mestbanden namelijk continu belucht met 0,3 m³/dier/uur. Hierdoor neemt de NH₃-emissie vanuit het volièrestalsysteem af van 0,05 tot 0,03 kg NH₃ per dierplaats per jaar.

In alle onderzochte situaties is de afstand tussen een “kwetsbaar” gebied of een speciaal beschermingsgebied en het beoogde bedrijf groter dan 3.000 meter. Vanwege deze grote afstand zal in

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

geen van de situaties/ alternatieven, ter plaatse van een kwetsbaar gebied of speciaal beschermingsgebied sprak zijn van een meetbaar, significant, negatief effect.

Een eventuele vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 (gebiedsbescherming) zal zonder meer verleend kunnen worden. Dit onder meer omdat de extra depositiebijdrage ten gevolge van de gewenste activiteit op enig, speciaal beschermingsgebied ver onder de drempelwaarde, zijnde 5 % van de kritische depositie, blijft.

Soortenbescherming (Flora- en faunawet)

Door de bouwwerkzaamheden op de beoogde locatie worden geen beschermde soorten als bedoeld in de Flora- en Faunawet verstoord. Met betrekking tot deze bouwwerkzaamheden wordt derhalve geen ontheffing in het kader van de FF-wet noodzakelijk geacht.

Overigens kan niet volledig worden uitgesloten dat op enige afstand van de beoogde bedrijfslocatie enkele FF-wetsoorten (zoals de Waterspitsmuis, de Bittervoorn, de Kleine en Grote modderkruiper) voorkomen. Zodoende is voor het in werking brengen van het bedrijf mogelijk ontheffing nodig in het kader van de FF-wet. Overigens is op het moment van onderzoek niets gebleken van een mogelijke aanwezigheid van de bedoelde FF-wet-soorten in de omgeving van de beoogde bedrijfslocatie.

Beste beschikbare technieken

De beoogde bedrijfssituatie valt, qua aard en omvang, onder de werkingsfeer van de IPPC. Op basis van de IPPC-richtlijn dient te worden beoordeeld of in de gewenste situatie de “best beschikbare technieken” (BBT)¹ worden toegepast. In de bij de IPPC behorende BREF² zijn voor de diercategorie “opfokhennen” geen minimumeisen opgenomen waaraan stalsystemen voor deze diercategorie moeten voldoen.

Daarnaast is er getoetst aan het (ontwerp) Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij. Hierin zijn maximale emissiewaarden opgenomen waaraan stalsystemen (in de nabije toekomst) moeten voldoen.

	Bestaande situatie	VKA I	VKA II	VKA III	MMA zonder mestopslag
Emissiefactor stalsysteem (kg pdp)*	0,170 en 0,05	0,05	0,05	0,03	0,017
Extra factor na- geschakelde techniek*	n.v.t.	0,03	0,01	0,03	n.v.t.
Maximale emissie Besluit huisvesting**	niet vastgesteld	niet vastgesteld	niet vastgesteld	niet vastgesteld	niet vastgesteld

* emissiefactor in kg per jaar zoals beschreven in de Rav per dierplaats (pdp).

** Maximale emissiewaarde zoals opgenomen in het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

¹ BAT = Best Available Techniques = Best Beschikbare Technieken (BBT)

² BREF = Best Available Techniques reference document, een Europees document, gepresenteerd in 2002, waarin alle beschikbare huisvestingsystemen voor de intensieve veehouderij worden omschreven en waarin wordt aangegeven wat als best beschikbare techniek kan worden beschouwd

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

In het (ontwerp)Besluit huisvesting is voor de diercategorie opfokhennen (tot 18 weken) slechts een maximale emissiefactor opgenomen voor dieren in een batterijhuisvesting. Voor opfokhennen in niet-batterijhuisvesting (zoals hier volière) is in het huidige (ontwerp)Besluit huisvesting geen maximale emissiewaarde opgenomen.

Geur

Met betrekking tot het aspect “geur” is er getoetst aan de Wet geurhinder en veehouderij. Deze wet is sinds 1 januari 2007 het nieuwe beoordelingskader voor geur.

Geuremissie

In de onderstaande tabel is de invloed van de verschillende situaties weergegeven op het aspect geur en de omgeving.

	Bestaande situatie	VKA I	VKA II	VKA III	MMA
Odourunits / dier	0,18	0,18	0,18	0,18	0,13
Geuremissie (ou/s)	8.640	27.540	27.540	27.540	19.890

De in de tabel gehanteerde omrekenfactoren zijn gebaseerd op bijlage I van de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv).

Geurbelasting

Geuremissie kan leiden tot geurbelasting op voor geurgevoelige objecten. In onderstaande tabel is voor zowel de bestaande, als voor de beoogde locatie, de geurbelasting weergegeven op het, voor die situatie, dichtst bijgelegen geurgevoelig object. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de geurgevoelige objecten binnen en buiten de bebouwde kom.

Geurbelasting (ou/ m ³)	Norm (ou/ m ³)	Bestaande situatie	VKA I	VKA II	VKA III	MMA
Op dichtst bijgelegen object <u>binnen</u> bebouwde kom	2,0	0,4*	nihil	nihil	nihil	nihil
Op dichtst bijgelegen object <u>buiten</u> bebouwde kom	8,0	3,2	4,0	4,0	4,0	2,9

* Indien de toekomstige woonbebouwing van Nieuwleusen oprukt richting de Bouwhuisweg, dan neemt de geurbelasting in de bestaande vergunde bedrijfssituatie op het dichtst bijgelegen geurgevoelig object toe tot circa 3,7 ou/m³.

Door de voorgenomen bedrijfsverplaatsing neemt de afstand ten opzichte van geurgevoelige objecten toe. Hierdoor wordt, ondanks de beoogde bedrijfsvergroting op de nieuwe locatie, in de gewenste situatie, ruimschoots voldaan aan wettelijke normen voor de geurbelasting.

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Financiële gevolgen

In onderstaande tabel zijn de bijkomende extra investerings-, en jaarlijkse exploitatiekosten weergegeven voor de verschillende bedrijfssituatie ten opzichte van het VKA I.

	VKA-I	VKA-II	VKA-III	MMA
<u>Extra kosten t.o.v. VKA-I</u>				
- Installatiekosten (€)	0	606.900	151.725	566.100
- Energiekosten per jaar	0	7.650	10.710	37.500 ¹⁾
- Jaarkosten ²⁾	0	87.210	27.540	133.110

1) Exploitatiekosten luchtwasser: energie + afzet spuiwater

2) Rente, afschrijving en onderhoud + exploitatiekosten.

Het MMA is, vanwege de hoogste investerings- en jaarlijkse exploitatiekosten, het duurste alternatief. Het aanvankelijke voorkeursalternatief (E 1.8.1, Rav) is veruit het goedkoopste alternatief. Hoewel dit aanvankelijke voorkeursalternatief (E 1.8.1, Rav) reeds kan voldoen aan het gestelde in de huidige (agrarische) wet- en regelgeving, kan tegen relatief lage investerings- en (jaarlijkse) exploitatiekosten de NH₃-emissiefactor vanuit de volièrestallen worden teruggebracht van 0,05 tot 0,03 kg NH₃ per dierplaats per jaar.

Luchtkwaliteit

Zoals blijkt uit het luchtkwaliteitonderzoek (bijlage 11) kan er ter hoogte van de beoordelinglocaties, bij toepassing van een van de voorkeursalternatieven, worden voldaan aan de grenswaarden zoals deze zijn opgenomen in het Besluit luchtkwaliteit 2005.

Vergelijking tussen de verschillende voorkeursalternatieven levert een extra voordeel op voor VKA III ten opzichte van VKA I en II.

Theoretisch kan door toepassing van chemische luchtwassers de uitstoot van (fijn)stof verder worden teruggebracht. Echter het toepassen van chemische luchtwassers brengt extra milieunadelen met zich mee, zoals de verhoging van het elektriciteitsverbruik (drukopbouw over wasserpakket), extra onderhoud wassers en extra (gevaarlijke) transporten voor de aanvoer van zwavelzuur en afvoer van spuiwater.

Archeologie en Bodem

Uit de archeologische quickscan (bijlage 13) blijkt dat er op de beoogde bedrijfslocatie geen verhoogde kans is om archeologische waarden aan te treffen. Voor een nadere onderzoeksverplichting ten aanzien van het aspect archeologie bestaat geen aanleiding.

Uit het verkennend bodemonderzoek (bijlage 12) blijkt dat zich op de beoogde bedrijfslocatie geen verhoogde concentraties voordoen in de bodem. In het grondwater wordt ter plaatse van de peilbuizen een lichte verhoging aangetroffen van de concentratie chroom. Hierbij wordt de streefwaarde overschreden. Echter de bijbehorende tussenwaarde wordt ruimschoots onderschreden. Gesproken wordt over een licht verhoogd achtergrondniveau. De conclusie is dat de bodemkwaliteit op de onderzoekslocatie geen aanleiding geeft voor de uitvoering van een naderonderzoek. De onderzoeksresultaten vormen geen belemmering voor de gewenste bouwactiviteiten.

Aan te vragen bedrijfssituatie

In het MER is het voorkeursalternatief (3 varianten) vergeleken met de situatie op de huidige locatie en een Meest Milieuvriendelijk alternatief.

Nu de aanleiding van deze milieueffectrapportage, juist het verplaatsen van het huidige bedrijf aan de Bouwhuis 33 te Nieuwleusen betreft, is uitbreiding op de huidige bedrijfslocatie niet wenselijk en daarmee niet aan de orde.

Aan toepassing van het MMA kleven in vergelijking met de VKA's een aantal grote bezwaren. Voorbeelden hiervan zijn de financiële bezwaren (forse extra investerings-, exploitatie- en jaarlijkse kosten), extra energiegebruik en extra (gevaarlijke) transporten voor de aanvoer van zwavelzuur en afvoer van spuiwater.

Binnen de drie beschreven voorkeursalternatieven wordt naar aanleiding van dit MER-rapport door Het Anker gekozen voor het alternatief met volièrehuisvesting voor opfokkenden waarbij minimaal 65-70 % van de leefruimte uit rooster bestaat (E 1.8.2, Rav). Hoewel het aanvankelijke voorkeursalternatief (E 1.8.1, Rav) kan voldoen aan het gestelde in de huidige (agrarische) wet- en regelgeving, kan tegen relatief lage investerings- en (jaarlijkse) exploitatiekosten de NH₃-emissiefactor vanuit de volièreinstallen worden teruggebracht van 0,05 tot 0,03 kg NH₃ per dierplaats per jaar.

Door het, in relatie tot de totale leefruimte, hoge percentage roostervloer, kan de pluimveemest goed worden opgevangen op de onder de roosters geplaatste mestbanden. Bijkomend groot voordeel van dit systeem, ten opzichte van de andere 2 VKA's, is dat de opgevangen pluimveemest op mestbanden wordt belucht met 0,3 m³ lucht/dier/uur. Hierdoor is het mogelijk de pluimveemest goed te drogen tot een drogestofgehalte van minimaal 50 %, voordat het wordt afgedraaid naar de gesloten mestopslag. De totale ammoniakuitstoot daalt hierdoor 3.060 kg NH₃ per jaar ten opzichte van het aanvankelijk gewenste stalsysteem VKA I.

Voor het stalsysteem, met mestbeluchting (E 1.8.2, Rav) en gesloten opslag van gedroogde pluimveemest wordt dan ook vergunning in het kader van de Wet milieubeheer aangevraagd.

Leemten

Over nagenoeg alle (milieu)aspecten is voldoende informatie beschikbaar. In het MER zijn verder dan ook geen (relevante) kennisleemten aan het licht gekomen. Wat mogelijk in de toekomst een rol kan gaan spelen is dat, door verdere ontwikkeling van het chemische of biologische luchtwassysteem, deze beter toepasbaar worden voor specifiek de pluimveehouderij. Echter op dit moment liggen de kosten van investering, exploitatie en onderhoud voor juist pluimveebedrijven een stuk hoger dan andere emissiebeperkende maatregelen, zoals mestband beluchting.

1. PROJECTGEGEVENS

Algemene gegevens initiatiefnemer:

"Het Anker" V.O.F.

De heer K. Vroegindeweyj

Postbus 79

4050 EB Ochten

Tel. 0344-641349

Fax. 0344-643494

E-mail: keesvroegindeweyj@hetankerbv.nl

Gegevens locatie:

- locatie: Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen

- kadastrale ligging: Gemeente Nieuwleusen, Sectie N, Nummer 121

Activiteit:

Het oprichten van een opfokhennenhoudery.

Categorie MER-besluit:

Categorie C.14

Bevoegd Gezag

College van Burgemeester en Wethouders van Dalfsen

Postbus 35

7720 AA DALFSEN

Besluit

Het besluit omvat het verlenen van de gevraagde vergunning op grond van artikel 8.4 van de Wet milieubeheer.

Samenstelling van de werkgroep van MER-commissie:

Dhr. ir. N.G. Ketting	voorzitter
Dhr. drs. C.A. Balduk	secretaris
Dhr. ing. M. Pijnenburg	deskundige
Dhr. ing. H.H. Ellen	deskundige

Procedure MER

Startnotitie opgesteld: 16 augustus 2006

Kennisgeving startnotitie: 20 september 2006

Richtlijnadvis uitgebracht: 21 november 2006

Ondertekening:

De heer K. Vroegindeweyj

2. INLEIDING

2.1 Historie

Het Anker exploiteert op het perceel Bouwhuisweg 33 te Nieuwleusen sinds 1992 een opfokhennenbedrijf. Na de overname van het opfokhennenbedrijf is vervolgens stapsgewijs het bedrijf uitgebreid en verder ontwikkeld. Vervolgens heeft er in 1993 een laatste fundamentele aanpassing van het opfokhennenbedrijf plaatsgevonden en heeft het de omvang gekregen, zoals het bedrijf op dit moment wordt geëxploiteerd.

In 1975 is een oprichtingsvergunning verleend voor het bedrijf aan de Bouwhuisweg 33 te Nieuwleusen. Op 11 mei 1993 (kenmerk 93-500) is de vigerende revisievergunning op grond van de Wet milieubeheer verleend. Deze milieuvergunning is verleend voor onder meer het houden van 22.000 opfokhennen in grondhuisvesting en voor 26.000 opfokhennen in volièrehuisvesting. De gebouwen zijn hiervoor gerealiseerd. Momenteel worden binnen de inrichting aan de Bouwhuisweg 33 te Nieuwleusen maximaal 48.000 opfokhennen gehouden.

2.2 Aanleiding en voorgeschiedenis

Gelet op de ontwikkelingen in de agrarische sector en met name in de leghennenhouderij, is het in combinatie van milieutechnische, welzijnstechnische en bedrijfseconomische gronden wenselijk om het opfokhennenbedrijf uit te breiden en te ontwikkelen. Vanuit de afzetkant is de vraag naar grotere koppels opfokhennen steeds groter. Om hieraan te kunnen voldoen moeten er grotere koppels opfokhennen kunnen worden geleverd. Dit is essentieel om een volwaardige leverancier van opfokhennen van legkippen te kunnen zijn en te kunnen blijven.

Vanwege toekomstige nieuwbouw van de bebouwde kom van Nieuwleusen moet het bedrijf verplaatsen. Juist vanwege deze toekomstige woningbouw richting de Bouwhuisweg is het niet wenselijk het bedrijf op de huidige locatie verder te ontwikkelen en uit te breiden. Zodoende is gezocht naar een nieuwe locatie. De nieuwe locatie bevindt zich aan de Nieuwendijk te Nieuwleusen. Gelet op de geldende milieuregelgeving in combinatie met de IPPC-richtlijn dient de pluimveehouderij te worden voorzien van emissiearme stalsystemen. De schaalvergroting is noodzakelijk om onder meer de investeringen in het kader van milieu- en welzijnsregelgeving terug te verdienen en om de kostprijs te verlagen. Op basis van de schaalvergroting en de daar aan gekoppelde kostprijsreductie kan vervolgens een duurzaam en concurrerend opfokhennenbedrijf worden geëxploiteerd.

Locatiekeuze

De beoogde bedrijfslocatie is bewust gekozen. Zoals onder meer blijkt uit de inhoud van dit rapport kan op de beoogde bedrijfslocatie voldaan worden aan alle relevante (agrarische) wet- en regelgeving. Door het bedrijf te vestigen op de beoogde locatie aan de Nieuwendijk in Nieuwleusen, kan de gehele inrichting bij aanvang integraal worden opgezet met toepassing van de beste beschikbare technieken.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Bestaande bedrijfslocaties waar reeds pluimvee gehouden wordt bieden geen voordeel ten opzichte van deze bedrijfsopzet. Op bestaande situaties zal, om tot de beoogde bedrijfsomvang te komen slechts gedeeltelijk nieuwbouw plaatsvinden. Daarbij zullen eventueel aanwezige bestaande stallen niet direct aangepast worden. Daarmee zullen deze stallen ook niet direct de milieuvoordelen met zich meebrengen van nieuwbouwstallen waarvan op de beoogde bedrijfslocatie wel sprake is. Zodoende is gekozen voor deze duurzame locatie. Door nieuwbouw is het mogelijk om direct te kunnen voldoen aan alle eisen en normen die volgen uit de huidige en toekomstige (agrarische) wet- en regelgeving.

2.3 Doelstelling

Het doel van de pluimveehouderij aan de Nieuwendijk ongenummerd is het opfokken van opfokhennen bestemd voor de leghennenhouderij. De diercategorie opfokhennen voorziet op de eerste levensfase van de legkip. Nadat de eieren zijn uitgekomen bij de broederij worden de kuikens vervoerd naar het opfokbedrijf. Daar krijgen ze speciale kuikenvoeding en ontwikkelen ze zich tot jonge hennen. Op een leeftijd van 17 weken worden de hennen afgevoerd naar een bedrijf waar ze eieren zullen gaan leggen.

De kuikens zijn afkomstig van de broederij te Ochten, dat ook behoort tot Het Anker. De broedeieren van de broederij te Ochten zijn grotendeels afkomstig van ouderdierbedrijven die verbonden zijn aan de broederij. Om maximale keuzevrijheid van het ras, te bieden aan de afnemers, heeft "Het Anker" een netwerk voor de broedeivoorziening van diverse rassen.

Indien de gewenste situatie wordt gerealiseerd, is er sprake van een duurzame pluimveehouderij, die voldoet aan alle regelgeving. Het opfokbedrijf completeert de keten van ouderdieren, broederij en opfok om een aantrekkelijk aanbod te kunnen bieden aan de legpluimhouders.

2.4 Vastgestelde richtlijnen

In de startnotitie is als uitgangspunt een opfokhennenbedrijf met een capaciteit van 153.000 opfokhennen gehanteerd. Op basis van dit aantal opfokhennen zijn ook de richtlijnen opgesteld en vastgesteld door de MER-commissie (zie bijlage 2).

3. BESLUITVORMING

3.1 Bevoegd gezag

Op grond van artikel 8.1 van de Wet milieubeheer dient voor de gewenste situatie een nieuwe milieuvergunning te worden aangevraagd. Op grond van de Wet milieubeheer en het Inrichtingen en vergunningenbesluit (Ivb) is sprake van een inrichting. De gewenste situatie valt in hoofdzaak onder de volgende twee categorieën van het Ivb:

- het houden van dieren: opfokhennen (categorie 8)
- het opslaan van dierlijke mest (categorie 9)

Op basis van categorie 8 is het college van B&W het bevoegd gezag om te beslissen op aanvragen om vergunning voor een veehouderij.

Het betreft vervolgens een inrichting voor opslag en verwerking van dierlijke meststoffen. Hierdoor is ook college van B&W van Dalfsen het bevoegd gezag inzake deze MER.

3.2 Besluit milieueffectrapportage

Het Anker heeft het voornemen een opfokhennenbedrijf aan de Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen op te richten. Er wordt een nieuw bedrijf opgericht omdat op de huidige locatie geen toekomstmogelijkheden zijn. Het bedrijf moet zelfs verdwijnen om woningbouw door de gemeente Dalfsen mogelijk te maken.

De gevraagde vergunning omvat een oprichting van een drietal stallen bestemd voor totaal 153.000 opfokhennen. Het MER-besluit heeft betrekking op de realisatie van “nieuwe installaties” of op “wijzigingen of uitbreiden van installaties” met een capaciteit van meer dan 45.000 en 60.000 plaatsen voor hennen.

Indien de drempelwaarde van 45.000 of meer plaatsen voor hennen wordt overschreden, geldt een MER-beoordelingsplicht. Indien de drempelwaarde van 60.000 plaatsen voor hennen wordt overschreden is een MER noodzakelijk. Het houden van opfokhennen is in het MER-besluit opgenomen als categorie C 14. In onderhavige situatie wordt de drempelwaarde van 60.000 plaatsen voor hennen overschreden en dient derhalve een MER te worden overgelegd.

3.3 Procedure

De MER-procedure is opgestart door middel van het opstellen en indienen van een startnotitie (16 augustus 2006 ingekomen) bij het college van B&W van Dalfsen. Vervolgens is het opstarten van de MER-procedure bekendgemaakt en gepubliceerd. Vervolgens heeft de MER-commissie een werkgroep ingesteld. Deze werkgroep voor het MER heeft vervolgens, na het uitvoeren van een bedrijfsbezoek en het voeren van overleg met de actoren, de richtlijn verstrekt aan het bevoegd gezag voor het opstellen van het MER. Deze richtlijnen zijn als uitgangspunt gehanteerd voor het opstellen van deze MER (bijlage 2).

Tegelijk met de onderhavige MER wordt de aanvraag om vergunning in het kader van de Wet milieubeheer ingediend bij de gemeente Dalfsen. Daarnaast wordt er, om de bouwactiviteiten binnen

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

het bestemmingsplan op de beoogde bedrijfslocatie aan de Nieuwendijk ong. te Nieuwleusen mogelijk te maken, een procedure doorlopen voor het wijzigen van het bestemmingsplan.

4. RELEVANTE WET- EN REGELGEVING

In dit hoofdstuk wordt in het kort de relevante en van toepassing zijnde (agrarisch) wet- en regelgeving aangaande deze MER en de vergunningaanvraag op grond van de Wet milieubeheer voor de pluimveehouderij aan de Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen weergegeven.

De genoemde wet- en regelgeving is onderverdeeld in Europese, nationale, provinciale en gemeentelijke regelgeving.

4.1 Europese regelgeving

Naast het MER-besluit (zie hoofdstuk 3) is de volgende, europees gerelateerde regelgeving van toepassing.

IPPC-richtlijn (Integrated Pollution Prevention and Control)

Grotere varkens- en kippenbedrijven hebben te maken met Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging, PbEG L 257/26, de IPPC-richtlijn. De IPPC-richtlijn beoogt een geïntegreerde preventie en beperking van de verontreiniging door industriële activiteiten tot stand te brengen en zo een hoog niveau van bescherming van het milieu in zijn geheel te bereiken (artikel 1, IPPC).

Europese richtlijnen, en dus ook de IPPC-richtlijn, moeten door lidstaten in nationale wetgeving geïmplementeerd worden. Daarbij is het in beginsel aan de lidstaat op welke wijze zij dit doen, als het in de richtlijn voorgeschreven resultaat maar bereikt wordt.

De IPPC-richtlijn wordt geïmplementeerd in Nederlandse wetgeving. Voor veehouderijen is dat de Wet milieubeheer en de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) en in een later stadium het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij.

De richtlijn is onder meer van toepassing op intensieve pluimveehouderijen met meer dan 40.000 plaatsen voor pluimvee. Volgend uit de IPPC zijn in Europees verband referentiedocumenten ontwikkeld, de zogenaamde BREF's³. Ook voor de pluimveehouderijen is een BREF-document beschikbaar, de BREF Intensieve Veehouderij Intensieve teelt van varkens en pluimvee. Op basis van de IPPC-richtlijn en de bedoelde BREF dient te worden beoordeeld of in de gewenste situatie de "best beschikbare technieken" (BBT)⁴ worden toegepast en of sprake is van een "significante toename van de verontreiniging". Hierbij is met name het aspect ammoniak van belang.

Habitatrichtlijn

De Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG van de Raad van 21 mei 1992 inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna) is in 1992 in werking getreden. De Habitatrichtlijn

---

³ BREF = Best Available Techniques reference document, een Europees document, gepresenteerd in 2002, waarin alle beschikbare huisvestingsystemen voor de intensieve veehouderij worden omschreven en waarin wordt aangegeven wat als best beschikbare techniek kan worden beschouwd

⁴ BAT = Best Available Techniques = Best Beschikbare Technieken (BBT)

heeft tot doel de biologische diversiteit in de Europese Unie in stand te houden. In bijlage 5 zijn de Nederlandse Habitatgebieden weergegeven. Activiteiten, plannen en projecten rondom de bedoelde gebieden moeten vooraf worden getoetst op “significante toename van de verontreiniging” en mogelijk negatieve effecten op deze gebieden ten gevolge hiervan.

Vogelrichtlijn

De Vogelrichtlijn (Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand) is in 1979 in werking getreden. De Vogelrichtlijn heeft tot doel de bescherming en het beheer van alle vogels die op het grondgebied van de EU (zogenoeten communautair grondgebied) in het wild leven en hun habitats (leefomgeving).

In bijlage 5 zijn de aangewezen vogelrichtlijngebieden in Nederland weergegeven. Op basis van de Vogelrichtlijn dient te worden beoordeeld of ter plaatse van een vogelrichtlijngebied als gevolg van de gewenste activiteiten, sprake is van een “significante toename van de verontreiniging” en mogelijk negatieve effecten op de bedoelde gebieden.

Vogel- en Habitatrichtlijn in zake Natura 2000

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de EU het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Eu. Dit netwerk vormt de bouwsteen van het EU-beleid voor het behoud en herstel van de biodiversiteit. Natura-2000 omvat de gebieden die reeds beschermd zijn op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn. Beide richtlijnen zijn in Nederland opgenomen in de Natuurbeschermingswet. Op dit moment wijst Nederland haar Natura 2000-gebieden officieel aan. De soortenbescherming vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn wordt overigens geregeld in de Flora- en faunawet.

In en rond Natura 2000-gebieden geldt voor activiteiten of projecten, die mogelijk schadelijk zijn voor de natuur, een vergunningplicht in het kader van de Natuurbeschermingswet.

4.2 Nationale regelgeving

Nota Ruimte

Het beleid van de Nederlandse overheid ten aanzien van ruimtelijke ordening (Ministerie van VROM) is beschreven in ruimtelijke nota's. De Nota Ruimte ondersteunt gebiedsgerichte ontwikkeling waarin alle betrokken partijen kunnen participeren. Het Rijk richt zijn aandacht met name op de Nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur. Het gaat daarbij bijvoorbeeld om versterking van de dynamiek in de nationale stedelijke netwerken en om waarborging van de kwaliteit van de Ecologische Hoofdstructuur en de nationale landschappen.

De beoogde bedrijfslocatie is niet aangeduid als stedelijk gebied, water, natuur of als ecologische (verbindings)zone. Dit betekent dat het hoofddoel in de omgeving is gericht op de mozaïek van landbouw en andere functie. Verschillende vormen van landbouw mogen voorkomen die meer of minder grondgebonden zijn.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Reconstructiewet

De aanpak van reconstructie staat beschreven in de Reconstructiewet concentratiegebieden. Deze gebieden kennen een hoge veedichtheid en kampen met bijzondere milieuproblemen, zoals vermessing, verzuring, stank en verdroging. Het Rijk geeft de komende jaren prioriteit aan de reconstructie van de zandgebieden in Zuid- en Oost-Nederland (Overijssel, Gelderland, Utrecht, Noord-Brabant en Limburg). Er zijn binnen de genoemde provinciën, twaalf reconstructiegebieden vastgesteld, waar in opdracht van de provincie, plannen worden gemaakt. Met de reconstructie wil het Rijk een goede ruimtelijke structuur bewerkstelligen en het woon-, werk- en leefklimaat en het economische klimaat verbeteren. De beoogde locatie ligt niet in een gebied waarvoor een reconstructieplan is vastgesteld.

Wet Milieubeheer

Uit artikel 8.1, lid 1 van de Wet Milieubeheer (Wm) vloeit voort, dat het in principe verboden is zonder vergunning een inrichting, die schade aan het milieu aanricht, op te richten of in werking te hebben. Wie een inrichting wil oprichten waarvoor een milieuvergunning verplicht is, moet zo'n vergunning schriftelijk aanvragen bij het bevoegde gezag (art. 8.2, lid 1 Wm). Artikel 8.10, eerste lid, van de Wet milieubeheer bepaalt dat de vergunning slechts in het belang van de bescherming van het milieu kan worden geweigerd.

Ingevolge artikel 8.11, tweede lid, wordt een vergunning in ieder geval geweigerd indien door verlening van de vergunning niet kan worden bereikt dat in de inrichting ten minste de voor de inrichting in aanmerking komende beste beschikbare technieken worden toegepast. De bedoelde, in aanmerking komende beste beschikbare, technieken volgen met name uit hetgeen is vastgelegd in de BREF Intensieve Veehouderij Intensieve teelt van varkens en pluimvee en het (ontwerp)Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij. Aan deze regelgeving zal in dit kader getoetst moeten worden.

Voor de gewenste uitbreiding van het agrarisch bedrijf aan de Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen is een nieuwe milieuvergunning vereist. Dit in verband met de bedrijfsverplaatsing een oprichtingsvergunning (artikel 8.1 Wet Milieubeheer) zijn, omdat een milieuvergunning (bedrijfs)locatiegebonden is.

Wet Ammoniak en Veehouderij

Op 8 mei 2002 is de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) in werking getreden. De Wav vormt een onderdeel van de nieuwe ammoniakregelgeving voor dierenverblijven van veehouderijen.

Deze wet kent een emissiegerichte benadering voor heel Nederland met daarnaast aanvullend beleid ter bescherming van de kwetsbare gebieden. De emissiegerichte benadering zal tevens gestalte krijgen door het Besluit huisvesting ammoniakemissie veehouderij. Het aanvullend beleid ter bescherming van de kwetsbare gebieden is geregeld in de Wav. Uit de Wav volgt, dat er onderscheid moet worden gemaakt tussen bedrijven, welke zich bevinden binnen een "kwetsbaar gebied" of in een zone van 250

meter hieromheen en bedrijven, welke hierbuiten zijn gelegen. Voor de eerste groep bedrijven kunnen in de zin van de Wav beperkingen gelden bij uitbreiding van het bedrijf.

Binnen de nieuwe Wav (wordt vastgesteld in de loop van 2007) moet een gebied, overigens voldoen aan een aantal criteria om te worden aangemerkt als “zeer kwetsbaar” om daarmee in de zin van de Wav te worden beschermd. Een gebied kan op dat moment bijvoorbeeld slechts als “zeer kwetsbaar” worden aangemerkt indien deze is opgenomen in de provinciale ecologische hoofdstructuur (EHS) en bovendien groter is dan 50 hectare.

Regeling Ammoniak en Veehouderij

De Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) is een op de Wet ammoniak en veehouderij gebaseerde ministeriële regeling. In deze regeling zijn emissiefactoren opgenomen, die moeten worden gehanteerd bij het berekenen van de ammoniakemissie in de vergunde en de aangevraagde situatie. De Rav bevat hiertoe een lijst met de verschillende stalsystemen per diercategorie en de daarbij behorende emissiefactoren (zie bijlage 1 van de Rav). Op basis van deze regeling kan voor de gewenste bedrijfsopzet ammoniakemissie worden bepaald.

(ontwerp)Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

Met het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij zal invulling worden gegeven aan het algemene emissiebeleid voor heel Nederland. Het besluit zal bepalen dat dierenverblijven, waar emissiearme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, op den duur emissiearm moeten zijn/worden uitgevoerd. Het besluit bevat hiertoe zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen voor nieuw te bouwen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager of gelijk is aan de maximale emissiewaarde worden toegepast. Indien in een veehouderij dieren worden gehuisvest van een categorie waarvoor in de bijlage bij het besluit een maximale emissiewaarde is aangegeven, mogen voor die dieren geen huisvestingssystemen worden toegepast met een ammoniakemissiefactor die hoger is dan de maximale emissiewaarde. Voor bestaande stalsystemen gaan overgangstermijnen gelden. Het (ontwerp)besluit is op 28 december 2005 gepubliceerd in het Staatsblad (op 27 maart 2007 in gewijzigde vorm opnieuw gepubliceerd), maar is nog niet in werking getreden.

Rapport Stallucht en Planten

Naast schade aan aangewezen beschermingsgebieden kan ammoniak tevens schadelijk zijn voor andere soorten, waaronder agrarische gewassen. Uit onderzoek is gebleken, dat niet alle soorten even gevoelig zijn voor ammoniak. Als gevoelig kunnen worden aangemerkt kasgewassen, fruitteelt, coniferen en voedselarme vegetaties. Andere gewasgroepen lopen een verwaarloosbare kans te worden beschadigd. In 1981 is het rapport Stallucht en Planten door het Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek (IPO) opgesteld. Uit diverse uitspraken van de Raad van Staten blijkt dat dit rapport gehanteerd kan worden ter beoordeling van de directe ammoniak schade door de uitstoot van ammoniak bij intensieve kippen- en pluimveehouderijen. Uit dit rapport blijkt onder andere dat ter voorkoming van directe ammoniakschade een afstand van minimaal 50 meter tussen stallen en gevoelige planten en bomen moet worden aangehouden. Voor minder gevoelige planten dient een

afstand van minimaal 25 meter aangehouden te worden. Op basis van dit besluit wordt bepaald of in een bepaalde situatie sprake kan zijn van “directe ammoniakschade”.

Wet geurhinder veehouderij

Op 1 januari 2007 is de nieuwe Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) in werking getreden. Deze wet is nu het exclusieve beoordelingskader voor de bepaling van eventuele geurhinder. In deze nieuwe wet wordt de geurbelasting op een geurgevoelig object uitgedrukt in odour units per kubieke meter lucht en is het beoordelingskader van de mestvarkeneenheden verlaten.

Berekening van de geurbelasting vindt vanaf 1 januari 2007 plaats door middel van een verspreidingsmodel (V-Stacks) dat samen met de nieuwe wet is gepubliceerd. De geurbelasting op een geurgevoelig object wordt hierbij ondermeer bepaald door het aantal te houden dieren, de hoogte en diameters van de ventilatoren, de verticale uitstroomsnelheid en de exacte ligging van uw bedrijf en omliggende woningen (m.b.v. x- en y-coördinaten). Bovendien speelt hierbij de overwegende windrichting een belangrijkere rol dan voorheen.

Met het in werking treden van de Wgv is het vroeger beoordelingskader, voor een niet-Reconstructiegebied, uit de Richtlijn veehouderij en stankhinder 1996, de Brochure Veehouderij en Hinderwet 1985 en de Publicatie Lucht 46 komen te vervallen. Daarbij is tevens de speciale stankwet voor Reconstructiegebieden vervallen.

De cumulatieve berekening van stankhinder ten behoeve van vergunningverlening in het kader van de Wet milieubeheer is daarmee tevens komen te vervallen. Een vergunning voor een veehouderij wordt, binnen het kader van de geurhinder, slechts geweigerd indien de geurbelasting van de individuele veehouderij op een geurgevoelig object boven de in de Wgv gestelde normen ligt.

Welzijnswetgeving

Welzijnswetgeving voor de pluimveehouderij is voor legkippen omschreven in het Legkippenbesluit. Dit besluit geldt exclusief voor legkippen. Dit zijn legrijpe kippen van de soort Gallus Gallus die worden gehouden voor de productie van andere dan broedeieren. Voor de in dit milieueffectrapport bedoelde diercategorie, opfokhennen (jonger dan 18 weken) van legrassen, geldt dit besluit niet.

Overigens zullen de opfokhennen in de aangevraagde situatie, gehouden worden in een voliere-huisvesting, juist vanwege het dierenwelzijn voor de opfokhennen. De opfokhennen kunnen scharrelen, fladderen, onbeperkt drinken, krijgen volgens een vastgesteld schema gelijktijdig te eten en hebben voldoende bewegingsvrijheid.

Flora- en Faunawet

De Habitatrichtlijn verplicht de lidstaten de nodige maatregelen te treffen voor de instelling van een systeem van strikte bescherming van een aantal soorten planten en dieren. Nederland heeft hiervoor de Flora- en faunawet in het leven geroepen.

De Flora- en Faunawet heeft tot doel in het wild levende planten en dieren te beschermen met het oog op de instandhouding van soorten. De Flora- en Faunawet is daarmee expliciet gericht op de soortenbescherming.

In Nederland komen zo'n 40.000 plant- en diersoorten voor, waarvan er zo'n 1.000 onder de werking van de Flora- en Faunawet vallen. Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. In de Flora- en Faunawet zijn verbodsbepalingen opgenomen. Naast de verbodsbepalingen geldt er bij elk project tevens een zorgplicht. Deze zorg houdt in ieder geval in, dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd, teneinde die gevolgen te voorkomen te beperken of ongedaan te maken. Een ieder dient zó te handelen of juist handelingen na te laten, dat de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten daarvan géén of zo min mogelijk hinder ondervinden.

Mogelijk is er voor de voorgenomen ingreep en activiteit een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet nodig zijn.

Natuurbeschermingswet 1998

Nederland heeft sinds 1967 een Natuurbeschermingswet. De Natuurbeschermingswet 1967 voldeed echter niet aan de verplichtingen, die de internationaal- en Europeesrechtelijk voor de bescherming van gebieden en soorten worden gesteld. Daarom is in 1998 een nieuwe Natuurbeschermingswet tot stand gekomen. Deze wet richt zich op de gebiedsbescherming. De verplichtingen voor soortbescherming worden nagekomen door de Flora- en faunawet (1992).

De Natuurbeschermingswet 1998 moest de bescherming van natuurgebieden, zoals vastgelegd in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, in nationale wetgeving vastleggen. Al snel bleek dat de omzetting van Europese regels in deze wet onvoldoende was. De wet is wederom gewijzigd en op 1 oktober 2005 in werking getreden.

Onder de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 worden de Vogel- en Habitatrichtlijngebieden aangewezen, gezamenlijk Natura 2000-gebieden genoemd. De Natuurbeschermingswet vormt het wettelijke kader en geeft de richtlijnen aan.

Nederland zal een vergunningstelsel toepassen. Hiermee wordt het verboden om, zonder vergunning, activiteiten te ondernemen die de beschermde natuurwaarden in gevaar kunnen brengen. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de minister van LNV. Daarnaast zal Nederland in de komende jaren voor alle gebieden die samen Natura 2000 vormen, beheerplannen opstellen. Deze beheersplannen maken duidelijk welke activiteiten wel en niet mogelijk zijn in en om die gebieden.

Alle Beschermde- en Staatsnatuurmonumenten heten sinds de wijziging van de wet in 2005 Beschermde Natuurmonumenten. In die gevallen dat Beschermde Natuurmonumenten ook aangewezen worden als Natura 2000-gebied vervalt de status van Beschermde Natuurmonument. De

natuurwaarden en het natuurschoon waarvoor deze gebieden waren aangewezen, worden opgenomen in de doelstellingen voor instandhouding van het betreffende Natura 2000-gebied.

Vergunningverlening gaat plaatsvinden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 en het bevoegd gezag is daarbij de provincie. Ten behoeve van de vergunningverlening in het kader van de Nbw 1998 is een toetsingskader opgesteld door het ministerie van LNV. Hierbij is per Natura 2000-gebied bepaald wat de kritische depositiewaarde voor dat gebied is. In het kort komt het toetsingskader hier op neer. Indien in een nieuwe (uitgebreide) situatie de ammoniakdepositie door een veehouderij op de dichtst bijgelegen rand van een beschermingsgebied niet hoger is dan 5 % van de kritische depositiewaarde voor het gebied, kan de Nbw-vergunning zonder meer worden verleend.

Nederlandse richtlijn bodembescherming

Het risico van het ontstaan van bodemverontreiniging, alsmede de mogelijke bodembeschermende voorzieningen en maatregelen die een bedrijf kan treffen, worden getoetst aan de Nederlandse Richtlijn Bodembescherming bedrijfsmatige activiteiten 2001 (NRB).

De NRB geeft voor bodembedreigende, bedrijfsmatige activiteiten een beschrijving van de stand der wetenschap en techniek van geschikte bodembeschermende voorzieningen en maatregelen. Of sprake is van bodembedreigende activiteiten kan bepaald worden met een Stappenplan (hoofdstuk 3 NRB).

Voor alle activiteiten die de bodem kunnen verontreinigen geldt het zorgplichtbeginsel uit de Wet bodembescherming. In een gewenste bedrijfssituatie moet dan ook worden beoordeeld of ten behoeve van de gewenste (bodembedreigende) activiteiten afdoende bodembeschermende maatregelen zijn getroffen, zodat er sprake is van en verwaarloosbaar bodemrisico.

Besluit luchtkwaliteit 2005

Op 23 juni 2005 is het Besluit luchtkwaliteit 2005 (Stb.2005, 316) gepubliceerd. Voor onder meer fijn stof gelden er grenswaarden en een maximaal aantal overschrijdingen per tijdseenheid. Aangetoond moet worden dat door de voorgenomen activiteiten geen overschrijding plaatsvindt van het jaargemiddelde concentratie. Hiertoe is er een luchtkwaliteitsonderzoek uitgevoerd (bijlage 11).

Wet verontreiniging oppervlaktewateren

De Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Wvo) stelt regels ter bescherming van het oppervlaktewater tegen verontreiniging. Het is verboden zonder vergunning afvalstoffen, verontreinigende stoffen of schadelijke stoffen, in welke vorm ook, te lozen op het oppervlaktewater. Tevens kunnen op grond van deze wet regels worden gesteld met het oog op een doelmatige werking van betrokken zuiveringstechnische installaties. Op grond van de Wvo zijn diverse algemene maatregelen van bestuur vastgesteld. Voor een veehouderij is in het bijzonder van toepassing het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij. Dit Besluit stelt regels ten aanzien van lozingen in het oppervlaktewater van (niet verontreinigd) water vanaf het erf, alsmede het gebruik van bestrijdingsmiddelen en meststoffen in de nabijheid van oppervlaktewater.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Door de activiteiten en bedrijfsvoering van het agrarisch bedrijf aan de Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen vinden geen directe lozingen op het oppervlaktewater plaats. Het (huishoudelijke) afvalwater wordt geloosd op het gemeentelijk riool. De depositie van ammoniak, afkomstig van een veehouderij, wordt niet gezien als een lozing en is uitgezonderd van de werking van de Wvo (uitvoeringsbesluit art. 1 derde lid Wvo, laatstelijk gewijzigd 27 januari 2000, Stb.43). Voor de beoogde inrichting aan de Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen is geen sprake van lozingen op het oppervlaktewater, derhalve behoeft er geen vergunning op grond van de Wvo te worden aangevraagd.

Geluid

De geluidsproductie afkomstig van een inrichting wordt bepaald en beoordeeld aan de hand van de Circulaire Industrielawaai en de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening. De gewenste situatie dient dan ook te voldoen aan de geldende criteria (inclusief jurisprudentie), zoals deze is opgenomen in deze richtlijnen. Deze toetsing zal voor de gewenste situatie worden uitgevoerd met behulp van een akoestisch onderzoek.

Indirecte hinder tengevolge van transportbewegingen dient te worden getoetst aan de door het Ministerie van VROM uitgegeven circulaire “Geluidshinder veroorzaakt door het wegverkeer van en naar de inrichting; beoordeling in het kader van de vergunningverlening op basis van de Wet milieubeheer”.

Onder indirecte hinder wordt verstaan hinder, die niet rechtstreeks voortvloeit uit de inrichting, maar wel kan worden toegeschreven aan de aanwezigheid van de inrichting. Als gevolg van transportbewegingen van en naar de inrichting kunnen omwonenden geluidsoverlast ondervinden.

Om inzichtelijk te maken of er voldaan kan worden aan akoestisch criteria uit de richtlijnen en de bedoelde circulaire is er een akoestisch onderzoek uitgevoerd. Deze is in bijlage 10 bij dit rapport gevoegd.

4.3 Provinciale regelgeving

Het ruimtelijk beleid van de provincie is vastgelegd in het Streekplan Overijssel 2000+. De ideeën over de ruimtelijke ordening in Overijssel zijn volop in ontwikkeling. Het Streekplan is dan ook de afgelopen tijd op onderdelen aangepast. Volgens het streekplan ligt de Nieuwendijk te Nieuwleusen in zone I (zie bijlage 7). Deze zone heeft de aanduiding landbouw. Het gebied is niet aangeduid als karakteristieke openheid. Deze gebieden worden als volgt gekenschetst: voor landbouw goed ingerichte, relatief grootschalige gebieden, deels met karakteristieke openheid. De hoofdkoers betreft de ontwikkeling van de landbouw.

Kaartuitsnede, Streekplan Overijssel 2000+

Landbouw

- er zijn mogelijkheden voor uitbreiding en (her)vestiging van landbouwbedrijven, maar in gebieden met karakteristieke openheid alleen aan de rand.

Water en milieu

- waterhuishoudkundige situatie wordt afgestemd op de landbouw
- voor de verspreide natuurwaarden geldt geen bijzonder inspanning; de algemene kwaliteit is het uitgangspunt
- het peilbeheer van veenweidegebieden wordt afgestemd op graslandgebruik met handhaving bestaand (akkerbouw) gebruik

Landschap

- behoud van karakteristieke openheid
- kleine beplantingselementen zoals houtsingels zijn verplaatsbaar mits er geen belangrijke waarden van landschap, natuur of cultureel erfgoed verloren gaan
- natuurlijk reliëf in hoofdzaak behouden

Cultureel erfgoed

- waarden van cultureel erfgoed dienen te worden behouden; hierbij hoort het rekening houden met de archeologische (verwachtings)waarde

Recreatie

- recreatief medegebruik wordt bevorderd; er zijn incidenteel mogelijkheden voor nieuwvestiging van een toeristisch/recreatief bedrijf

Natuur

- de verspreide gebieden met waarden van natuur en landschap dienen in stand te worden gehouden

Het streekplan biedt op basis van de ligging van de locatie aan de Nieuwendijk te Nieuwleusen geen belemmering voor de voorgenumen bedrijfsverplaatsing.

Grondwaterwet

Met de inwerkingtreding van de Grondwaterwet (1984) zijn de provincies verantwoordelijk geworden voor het grondwaterbeheer. Deze regels zijn uitgewerkt in een provinciale verordening. Uitgangspunt van wet en verordening is dat verantwoord moet worden omgegaan met grondwater. Op de locatie Nieuwendijk ongenummerd wordt ten behoeve van de bedrijfsvoering (drinkwater opfokkenners) grondwater gebruikt. Hiervoor zal een grondwaterpomp (pompcapaciteit < 10 m³ per uur) aanwezig zijn. Gelet op de kleinschaligheid van de grondwateronttrekking (onder de provinciale norm 10 m³ per uur) ten behoeve van drinkwater en schoonmaakactiviteiten behoeft geen provinciale ontheffing te worden verkregen.

De beoogde is niet gelegen in een Grondwaterbeschermingsgebied. Het dichtst bijgelegen gebied dat als zodanig is vast gesteld, Vechterweerd, is gelegen op circa 3 kilometer afstand (zie bijlage 8).

Ecologische Hoofdstructuur

De term 'Ecologische Hoofd Structuur' (EHS) werd in 1990 geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan (NBP) van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

De EHS is een netwerk van gebieden in Nederland waar de natuur (plant en dier) in feite voorrang heeft. Het netwerk helpt voorkomen dat planten en dieren in geïsoleerde gebieden uitsterven en dat de natuurgebieden hun waarde verliezen. De EHS kan worden gezien als de ruggengraat van de Nederlandse natuur. De EHS bestaat uit: Bestaande natuurgebieden, reservaten en natuurontwikkelingsgebieden en robuuste verbindingen. Landbouwgebieden met mogelijkheden voor agrarisch natuurbeheer (beheersgebieden). Grote wateren (zoals de kustzone van de Noordzee, het IJsselmeer en de Waddenzee).

De EHS moet in 2018 klaar zijn. Kleinere natuurgebieden, kleine bosjes, sloten, rietkragen et cetera maken geen deel uit van de EHS, maar dragen uiteraard wel bij aan de natuurkwaliteit van stad en platteland. Het Rijk gaat ervan uit dat deze in voldoende mate door andere partijen (gemeente, waterschappen, grondeigenaren e.d.) worden beschermd. Het Rijk heeft hiervoor een kwaliteitsimpuls voor het landschap opgezet.

De begrenzing van de PEHS is (met een grove lijn) aangegeven op plankaart van het streekplan Overijssel 2000+. Dit streekplan is vastgesteld bij besluit van Provinciale Staten van Overijssel van 13 december 2000. Aan de hand hiervan kan in een aantal gevallen onvoldoende duidelijk worden bepaald of een bouwperceel binnen of buiten de PEHS valt. Als deze begrenzing geen uitkomst biedt moet de gemeente een besluit nemen over de vraag of het bedrijf binnen dan wel buiten de PEHS valt. De bedoelde grens van de EHS is gelegen op een afstand van ongeveer 3,6 kilometer van de gewenste pluimveehouderij aan de Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen (zie bijlage 6). Het betreft hier de uiterwaarden van de Vecht. Ook al zou dit gebied worden aangewezen als "(zeer) kwetsbaar gebied" in de zin van de Wav, dan vormt de ligging, mede gezien de afstand geen belemmering voor de pluimveehouderij op de gewenste locatie.

4.4 Gemeentelijke regelgeving

Bestemmingsplan

Voor het perceel Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen geldt het Bestemmingsplan Buitengebied. Op basis van deze bestemming moet aan dit perceel een bouwblok toegekend worden. De omvang van dit bouwperceel zal 150 x 100 meter gaan bedragen (1,5 hectare). Hiervoor zal een herziening van het bestemmingsplan plaats moeten vinden. De benodigde procedure hiervoor is inmiddels opgestart.

Milieuvergunning

Voor de veehouderij aan de Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen wordt een aanvraag voor een oprichtingsvergunning op grond van de Wet milieubeheer ingediend. Deze aanvraag omvat de gewenste bedrijfssituatie in aard en omvang, zoals in dit rapport omschreven.

Bouwvergunning

Voor alle bouwwerken zal een aanvraag om een bouwvergunning worden ingediend. Deze bouwvergunningaanvraag zal door het bevoegd gezag, gemeente Dalfsen, getoets moeten worden op de daarvoor geldende regels. Dit heeft onder meer betrekking op het Bouwbesluit en de welstand.

5. BESTAANDE SITUATIE

In dit hoofdstuk wordt de bestaande situatie aan de Bouwhuis 33 te Nieuwleusen beschreven. Op onderstaande luchtfoto is de huidige bedrijfslocatie weergegeven.

Bestaande bedrijfslocatie aan de Bouwhuisweg 33 in Nieuwleusen

5.1 Vigerende milieuvergunning huidige locatie

Voor de veehouderij aan de Bouwhuisweg 33 te Nieuwleusen is op 11 mei 1993 een revisievergunning verleend. Op basis van deze milieuvergunning mogen, voor zover het de dierbezetting betreft, de volgende dieraantallen worden gehouden:

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Omschrijving diercategorie	Diercat. Rav	Aantal dieren	Odour units/ dier	Totaal odour units (in ou/s)	NH ₃ / dier	Totaal kg NH ₃
Opfokhennen (< 18 weken) <i>- grondhuisvesting legrassen</i>	<i>E 1.7</i>	<i>22.000</i>	<i>0,18</i>	<i>3.960</i>	<i>0,170</i>	<i>3.740</i>
Opfokhennen (< 18 weken) <i>- Voliere-opfokhuisvesting, minimaal 50 % van de leefruimte is rooster, met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages</i>	<i>E 1.8.1</i>	<i>26.000</i>	<i>0,18</i>	<i>4.680</i>	<i>0,050</i>	<i>1.300</i>
Totaal				8.640		5.040,0

- Ammoniakfactoren op basis van de Regeling ammoniak en veehouderij zoals die zijn gepubliceerd in de Staatscourant van 14 mei 2007 (nr. 92)
- Geuremissiefactoren op basis van de Regeling geurhinder en veehouderij zoals die zijn gepubliceerd in de Staatscourant van 18 december 2006 (nr. 246)

5.2 Huidige / vergunde ammoniakuitstoot

De huidige ammoniakuitstoot op basis van de vigerende milieuvergunning kan als volgt worden berekend.

Omschrijving Diercategorie	Aantal dieren	Ammoniak emissie/dier	Totaal kg NH ₃
Opfokhennen (< 18 weken), Rav E 1.7)	22.000	0,170	3.740
Opfokhennen (< 18 weken), Rav, E 1.8.1)	26.000	0,050	1.300
Totaal			5.040,0

De in de tabel gehanteerde ammoniakemissiefactoren zijn gebaseerd op de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav).

Effecten ammoniakdepositie

Verzuring (zure regen) is pas schadelijk als schadelijke stoffen in dermate grote hoeveelheden worden uitgestoten, dat zij een negatieve invloed hebben op bodem, water, gebouwen en/of vegetatie. De grens waarboven de uitstoot van verzurende stoffen schadelijk is, noemt men het 'kritische depositieniveau'. Deze kritische hoeveelheid is afhankelijk van bepaalde lokale factoren, zoals bodem- en vegetatietype, maar ook bijvoorbeeld van de windsterkte als verzurende stoffen in de lucht smog veroorzaken. Als verzurende stoffen boven het kritische depositieniveau uitkomen, worden bossen en

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

heidegebieden aangetast. De zuren dringen dan binnen via de bladeren en wortels. Bomen en planten worden vatbaarder voor ziekten, verdroging en andere schadelijke invloeden. Dit heeft directe gevolgen voor ecosystemen in deze gebieden: aangetaste bomen en planten kunnen aanwezige dieren niet meer goed voeden.

Ook de bodem kan verzuren. Stoffen zoals kalk en mineralen vormen zogenoemde zuurbuffers, die het zuur neutraliseren dat in de bodem terecht komt. Bij overschrijding van kritische depositieniveaus, kunnen de zuurbuffers het neergeslagen zuur niet meer afdoende weren. Wanneer de bodem verzuurt, verslechtert ook de kwaliteit van het grondwater.

Stikstofdepositie (Verzurende stoffen die stikstof bevatten (ammoniak en stikstofoxiden) worden omgezet in nitraten. Op zich zijn dit essentiële voedingsstoffen voor planten en dieren, zoals bacteriën, algen en insecten. Maar door een grote uitstoot van NO_x en NH₃, krijgt grond- en oppervlaktewater een overschot aan deze voedingsstoffen te verwerken. Deze natuurlijke verrijking van waterlopen en rivieren met voedingsstoffen, noemt men eutrofiëring. Nitraten in het water voeden daar met name bacteriën en algen. Deze organismen verbruiken veel zuurstof, waardoor het zuurstofgehalte in het water afneemt. Dit heeft tot gevolg dat andere dieren niet goed meer in het water kunnen leven. Het ecosysteem zal dus overheerst worden door één of enkele soorten. Dit proces noemt men de verzuiging van ecosystemen. Door eutrofiëring wordt dus de biodiversiteit aangetast.

Door het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) is onderzoek gedaan naar de ammoniakdepositie in Nederland.

De kritische depositiewaarde wordt uitgedrukt in potentieel zuur en bestaat uit ammoniak, opgeteld bij andere belangrijke stikstofbronnen, zoals stikstofoxiden uit de industrie en van verkeer. De kritische depositiewaarde voor een bepaalde vegetatie is de hoeveelheid depositie die een ecosysteem nog kan verdragen zonder schade te ondervinden. Per bodemtype, vegetatietype is de kritische depositiewaarde verschillend. Onderstaand is voor enkele vegetatietypen de kritische depositiewaarde weergegeven. Tevens is voor enkele relevante, speciale beschermingsgebieden de kritische depositiewaarde weergegeven.

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Vegetatietype/ Beschermingsgebied	Kritische depositiewaarde voor potentieel zuur (mol/ha/jaar)*
Droge of natte heidevegetatie	1.100 - 1.400
Heideschraallanden	1.000 - 1.500
Naaldbos	1.650 - 1.900
Loofbos	1.800 - 2.450
Zwarte Water	1.071
Vecht- en Beneden-Regge	1.071

*Bron: Evaluatie verzuring in het NMP3 (concept, 7 januari 2005, VROM-raad)/ Alterra-Rapport 1346dn, bijlage 3

Berekeningsmethode ammoniakdepositie

De ammoniakemissie vanuit een dierversprek wordt berekend volgens de methodiek in de Rav. De ammoniakdepositie op een kwetsbaar gebied kan berekend worden op basis van de systematiek van de vroegere Uitvoeringsregeling Interim-wet ammoniak en veehouderij (Uav) uit de voormalige Interimwet ammoniak en veehouderij (Iav). Deze wet biedt de meest recente inzichten om de ammoniakdepositie te berekenen.

In bijlage 5 bij de Uav zijn ten behoeve van de berekening van de ammoniakdepositie op een gebied, tot een maximale afstand van 3.000 meter, omrekeningsfactoren opgenomen. Deze factoren vermenigvuldigd met de totale ammoniakemissie vanuit een veehouderij geeft, uitgedrukt in mol potentieel zuur per hectare per jaar, de depositie weer op een bepaalde afstand.

Kwetsbare gebieden binnen de EHS

De veehouderij aan de Bouwhuisweg 33 te Nieuwleusen is in de huidige, vergunde situatie gelegen op een afstand van ongeveer 3.400 kilometer van "Boswachterij Staphorst". Dit bosgebied wordt in de zin van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) aangemerkt als een "kwetsbaar gebied". Aangezien het bedoelde gebied is gelegen op een grotere afstand dan de 3.000 meter waarbinnen de depositie is te bepalen moet worden geconcludeerd dat er ten gevolge van de huidige ammoniakemissie geen meetbaar negatief effect zal optreden.

Ter indicatie: indien het huidige bedrijf dichter bij het bedoelde kwetsbare bosgebied, namelijk op 3.000 meter was gelegen van, zou voor de depositie het volgende gelden. De huidige ammoniakemissie van het opfokhennenbedrijf bedraagt 5.040,0 kg. Dit zou op een (fictieve) afstand van 3.000 meter resulteren in een depositie van $(5.040 \times 0,00095 =) 4,8$ mol op een bosgebied, respectievelijk $(5.040 \times 0,00047 =) 2,4$ mol zuur per hectare per jaar op "overige vegetatie".

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Vogel- en Habitatgebieden/ Natura 2000

Ten behoeve van de vergunningverlening in het kader van de Nbw 1998 is een toetsingskader opgesteld door het ministerie van LNV. Hierbij is per Natura 2000 gebied bepaald wat de kritische depositiewaarde voor dat gebied is. In het kort komt het toetsingskader hier op neer. Indien in een nieuwe (uitgebreide) situatie de ammoniakdepositie door een veehouderij op de dichtst bijgelegen rand van een beschermingsgebied niet hoger is dan 5 % van de kritische depositiewaarde voor het gebied, kan de Nbw-vergunning zonder meer worden verleend.

De veehouderij aan de Bouwhuisweg 33 te Nieuwleusen is in de bestaande situatie gelegen op een afstand van ruim 9 kilometer van een gebied dat als Habitat-richtlijngebied is aangemerkt ("Zwarte Water"). Voorts ligt er op circa 13,5 kilometer van de bestaande locatie het Habitatrichtlijn "Vecht en Beneden-Regge".

Het dichtst bijgelegen Vogelrichtlijngebied "Zwarte water en Overijsselse Vecht gedeeltelijk" (wordt tevens aangewezen als Natura 2000) is gelegen op circa 8,5 kilometer van de huidige bedrijfslocatie.

Conclusie ammoniaktoets bestaande situatie

De huidige bedrijfslocatie aan de Bouwhuisweg 33 te Nieuwleusen is gelegen op meer dan 3.000 meter van een te beschermen gebied (kwetsbaar EHS of Vogel- en Habitat/ Natura 2000).

Met betrekking tot de huidige situatie zal er ten gevolge van deze emissie leiden tot meetbare, significant negatieve effecten op een te beschermen gebied.

De ammoniakdepositie tengevolge van het bedrijf op de huidige locatie veroorzaakt, gelet op de grote afstand, geen meetbaar, significant negatief effect op enig te beschermen gebied.

5.3 Geuremissie locatie Bouwhuisweg

De huidige geuruitstoot op basis van de vigerende milieuvergunning kan als volgt worden berekend.

Omschrijving Diercategorie	<i>Aantal dieren</i>	<i>Odourunits/ dier</i>	<i>Totaal odour units (in ou/s)</i>
Opfokhennen (< 18 weken), Rav, E 1.7)	22.000	0,18	3.960,0
Opfokhennen (< 18 weken), Rav, E 1.8.1)	26.000	0,18	4.680,0
Totaal			8.640,0

De in de tabel gehanteerde omrekenfactoren zijn gebaseerd op bijlage 1 van de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv).

De veehouderij aan de Bouwhuisweg 33 te Nieuwleusen veroorzaakt in de huidige / vergunde situatie een totale geuremissie van 8.640 ou/s.

5.4 *Geurbelasting locatie Bouwhuisweg*

Met behulp van de in de vorige paragraaf beschreven geuremissie vanuit het huidige bedrijf kan de eventuele geurbelasting op omliggende geurgevoelige objecten worden bepaald.

De geurbelasting op een geurgevoelig object wordt naast de geuremissie hierbij ondermeer bepaald door de hoogte en diameters van de ventilatoren, de verticale uitstroomsnelheid en de exacte ligging van uw bedrijf en omliggende woningen (x- en y-coördinaten). Bovendien speelt de overwegende windrichting een belangrijke rol.

Het bedrijf en de omgeving daarvan bevindt zich buiten een zogenaamde concentratiegebied waarmee de maximale geurbelasting voor geurgevoelige objecten binnen en buiten de bebouwde kom, respectievelijk 2,0 en 8,0 odour units per kubieke meter lucht bedraagt.

In onderstaande tabel staat de geurbelasting weergegeven op de verschillende omliggende voor geurgevoelige objecten ten gevolge van het huidige bedrijf aan de Bouwhuisweg 33 te Nieuwleusen.

Geurgevoelig object	<i>Geurnorm ou/m³</i>	<i>Geur- belasting ou/m³</i>
Bouwhuisweg 42	8,0	3,2
Bouwhuisweg 24	8,0	1,3
Bebouwde kom Nieuwleusen	2,0	0,4

Dè achterliggende reden voor het uitvoeren van deze milieueffectrapportage is het onderzoeken van de effecten van het verplaatsen van het pluimveebedrijf. Hierdoor wordt toekomstige woningbouw aan de westkant van de huidige bebouwde kom van Nieuwleusen mogelijk gemaakt. Er van uitgaande dat de toekomstige woonbebouwing van Nieuwleusen dan kan oprukken tot aan de Bouwhuisweg, zou de geurbelasting, ook zonder uitbreiding van de huidige pluimveebezetting, op deze woningen 3,7 odour units per kubieke meter bedragen. Dit betekent dat de geursituatie op die manier zwaar overbelast zal zijn (zie bijlage 17).

Geurgevoelig object	<i>Geurnorm ou/m³</i>	<i>Geur- belasting ou/m³</i>
Bebouwde kom Nieuwleusen	2,0	3,7

5.5 *Huisvestingssysteem*

In de huidige situatie aan de Bouwhuisweg 33 worden de opfokhennen gehouden in een tweetal huisvestingssytemen. Eén stal is uitgevoerd met het systeem grondhuisvesting (E 1.7, Rav, zie bijlage 9). De andere pluimveestal is uitgevoerd met volière-opfokhuisvesting waarbij minimaal 50 % van de

leefruimte rooster is, met daaronder een mestband (E 1.8.1, Rav). Deze mestbanden worden minimaal eenmaal per week afgedraaid en de mest wordt tijdelijk opgeslagen in gesloten mestcontainers. De roosters zijn in twee etages uitgevoerd.

Voor beide toegepaste huisvestingssystemen geldt dat per vierkante meter bruikbaar leefoppervlakte maximaal 16 dieren worden opgezet.

5.6 Opslag van mest

De vaste pluimveemest afkomstig uit de stal met grondhuisvesting (E 1.7) wordt na een opfokronde afgevoerd. De afgedraaide mest uit de volièrestal wordt tijdens de opfokronde afgedraaid naar een afgesloten mestcontainer (E 1.8.1).

5.7 Werkzaamheden / activiteiten

Binnen het opfokhennenbedrijf aan de Bouwhuisweg 33 is momenteel 1 persoon werkzaam. De werkzaamheden en de activiteiten van het opfokhennenbedrijf kunnen als volgt worden weergegeven:

- Het bedrijfsmatig houden van opfokhennen
- Het opslaan van pluimveemest in een mestcontainer
- Het opslaan van veevoer in silo's
- Het in gebruik hebben van opslagloods

De werkzaamheden van het bedrijf vinden in hoofdzaak in de dagperiode plaats.

5.8 Vervoersbewegingen / geluidsnormering

In de onderstaande tabel zijn de huidige / vergunde aantal vervoersbewegingen van vrachtwagens en tractoren opgenomen:

Geluid-/trillingsbron	Frequentie	Tijdsduur	Aantal voertuigen voor aan- en afvoer per keer (max):		
			07.00 - 19.00 u.	19.00 - 23.00 u.	23.00 - 07.00 u.
Aanvoer opfokhennen	9 x per jaar	2 uur	3		
Lossen silovoer	1 x per week	90 min.	1		
Kadavertransport	1 x 2 weken	10 min.	1		
Afvoer mest stal D	1 x 2 weken	1 uur	1		
Afvoer mest stal B & C	3 x per jaar	6 uur	2		
Personenauto's	3 x per dag	10 min.	1		
Afvoer opfokhennen	10 x per jaar	5 uur	1		
Afvoer opfokhennen	10 x per jaar	5 uur		1	
Afvoer opfokhennen	10 x per jaar	5 uur			1

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

In de vigerende milieuvergunning zijn diverse geluidsproducerende activiteiten opgenomen en zijn in de voorschriften geluidsgrenswaarden opgenomen. Deze vergunde geluidsgrenswaarden sluiten aan bij de streefwaarden voor het landelijke gebied, zoals opgenomen in de Circulaire Industrielawaai. Deze vergunde situatie / geluidsgrenswaarden c.q. streefwaarden voor het landelijk gebied zijn in onderhavige situatie als uitgangspunt gehanteerd.

5.9 Lozen van afvalwater

In de huidige / vergunde situatie wordt al het vrijkomende bedrijfsafvalwater van de inrichting geloosd op het gemeentelijke riool.

5.10 Verbruik van water en energie

Het energie- en waterverbruik in de huidige situatie is als volgt:

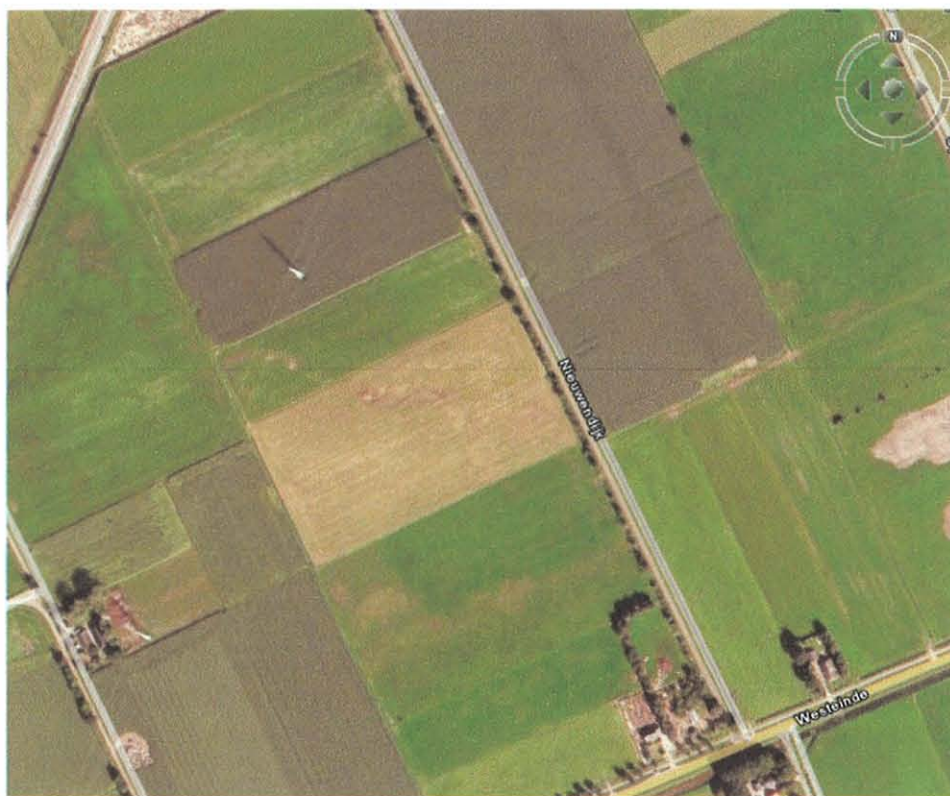
Energiedrager	Per 17-weekse hen	Jaarverbruik
gas (in m ³)	0,2	36.000
elektriciteit (in kWh)	0,7	100.800
water (in m ³)	0,01	1.500

Bron: Kwantitatieve Informatie Veehouderij 2006-2007, Animal Sciences Group Wageningen UR. Hierin staan de kosten/ gegevens per 17-weekse opfokken. De gegevens in de tabel zijn om gerekend naar het jaarverbruik.

6. VOORKEURSATERNATIEF

6.1 Algemeen

Het voorkeursalternatief omvat de door Het Anker gewenste bedrijfsopzet. In deze bedrijfssituatie is sprake van een duurzame pluimveehouderij voor opfokhennen. In de gewenste situatie is sprake van een uitbreiding van het aantal opfokhennen. In dit hoofdstuk wordt het voorkeursalternatief (VKA) voor wat betreft de diverse milieuaspecten verder uitgewerkt.

Beoogde bedrijfslocatie aan de Nieuwendijk te Nieuwleusen

6.2 Aantal dieren en wijze van huisvesting

Het voorkeursalternatief is vastgesteld op basis van het aantal gewenste dieren en de mogelijkheden binnen de bestaande rechten c.q. geldende beperkingen en belemmeringen.

Vanaf 2012 gaat een algeheel batterijverbod gelden. In de aanloop naar dit totale batterijverbod worden leghennen steeds vaker gehuisvest in stal met een volière- of scharrelstelsysteem. In dat kader worden opfokhennen, de latere legennen, reeds in de opfokfase gehouden in een stalsysteem dat gebaseerd is op het systeem waarin ze als legen worden gehuisvest. Vandaar dat, mede vanwege het dierenwelzijnsaspect, wordt gekozen voor een volièresysteem.

In de onderstaande tabel zijn het gewenste aantal dieren en het stalsysteem van het Voorkeursalternatief opgenomen (zie ook bijlage 9).

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Omschrijving Diercategorie	Aantal dieren / dierplaatsen
Opfokhennen <i>Volière-opfokhuisvesting</i>	153.000
Paarden <i>Volwassen paarden ouder dan 3 jaar</i>	4

De te houden paarden (4 stuks) worden, vanwege het geringe aantal en milieueffect, in dit milieueffectrapport, verder buiten beschouwing gelaten.

6.3 Beschrijving stalsysteem

Met betrekking tot het gekozen Voorkeursalternatief wordt het volgende opgemerkt. De voorkeur van aanvrager gaat, ondermeer vanwege de diervriendelijkheid uit naar het volièresysteem voor opfokhennen. Aanvankelijk was het gewenste voorkeursalternatief het volierestalsysteem, E 1.8.1, in combinatie met de gesloten opslag van pluimveemest. Lopende het onderzoek is het Voorkeursalternatief uitgebreid met 2 extra te onderzoeken alternatieven. Zodoende worden in de navolgende tekst 3 volieresystemen voor opfokhennen beschouwd in combinatie met verschillende nageschakelde technieken.

Voorkeursalternatief I: E 1.8.1 + E 6.5

Binnen het VKA I worden in de 3 nieuwe stallen de dieren gehouden in een volière-opfokhuisvesting (Rav E 1.8.1). Per m² bruikbaar leefoppervlakte worden in de stal maximaal 16 opfokhennen opgezet.

In dit stalsysteem bestaat minimaal 50% van de leefruimte uit een roostervloer. Deze roostervloer dient minimaal te worden uitgevoerd in twee etages. Onder de roostervloeren worden mestbanden geïnstalleerd, zodat de geproduceerde pluimveemest afgevoerd kan worden naar de mestopslag. Daarnaast is minimaal 1/3 deel van het grondoppervlak bedekt met strooisel.

De voer- en drinkwatervoorziening zijn boven een roostervloer aangebracht. Hiermee wordt bereikt dat eventuele mors van voer en drinkwater tezamen met de pluimveemest op de mestband terecht komt, zodat dit regelmatig wordt afgevoerd uit de stallen.

De pluimveemest (inclusief eventuele mors van voer en drinkwater) wordt minimaal eenmaal per week uit de stallen verwijderd.

De technische eisen aan de uitvoering van de volièrehuisvesting voor opfokhennen (E 1.8.1) is gebaseerd op de volièrehuisvesting voor leghennen (E 2.11). Dit systeem voor leghennen is een veel voorkomend huisvestingssysteem voor deze diercategorie. Het is voor legkippen belangrijk dat deze reeds in de opfokfase, namelijk tot 18 weken oud, wennen aan het stalsysteem waarin zij als legkip gehuisvest gaan worden.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

De ammoniakemissie vanuit het opfokstalsysteem voor leghennen bedraagt 0,050 kilogram NH_3 per dierplaats per jaar. Deze emissiewaarde is verhoudingsgewijs vastgesteld door middel van een vergelijking met hetzelfde huisvestingssysteem voor leghennen, zoals hierboven bedoeld. Voor de opslag van de afgedraaide pluimveemest in een gesloten mestopslag moet een additionele ammoniakemissie worden gerekend van 0,030 kilogram NH_3 per dierplaats per jaar.

Voorkeursalternatief II: E 1.8.1 + E 6.1

Binnen VKA II worden de 3 nieuwe stallen uitgevoerd met hetzelfde stalsysteem als bij VKA I (Rav E 1.8.1) met het verschil dat de mest na het verlaten van de stallen een extra droging ondergaat. Hiertoe wordt er een mestdroogstelsysteem geïnstalleerd, dat werkt met geperforeerd doek.

De ammoniakemissie vanuit het opfokstalsysteem voor leghennen bedraagt 0,050 kilogram NH_3 per dierplaats per jaar, daarbij opgeteld 0,010 kilogram NH_3 per dierplaats extra voor het nageschakelde mestdroogstelsysteem.

Voorkeursalternatief III: E 1.8.2 + E 6.5

Binnen dit alternatief worden de opfokhennen in 3 nieuwe stallen gehouden in een volière-opfokhuisvesting (Rav E 1.8.2). Per m^2 bruikbaar leefoppervlakte worden in de stal maximaal 16 opfokhennen opgezet.

In dit stalsysteem bestaat minimaal 65-70% van de leefoppervlakte uit een roostervloer. Deze roostervloer dient minimaal te worden uitgevoerd in twee etages. Onder de roostervloeren worden mestbanden geïnstalleerd, zodat de geproduceerde pluimveemest afgevoerd kan worden naar de mestopslag. De voer- en drinkwatervoorziening zijn boven een roostervloer aangebracht. Hiermee wordt bereikt dat eventuele mors van voer en drinkwater tezamen met de pluimveemest op de mestband terecht komt, zodat dit regelmatig wordt afgevoerd uit de stallen. De pluimveemest (inclusief eventuele mors van voer en drinkwater) wordt minimaal eenmaal per week uit de stallen verwijderd.

De pluimveemest op de banden wordt continu belucht met $0,3 \text{ m}^3$ lucht/dier/ uur van minimaal 20°C . De mest op de mestbanden dient op het moment van afdraaien minimaal een drogestofgehalte te hebben van 50%.

De ammoniakemissie vanuit dit opfokstalsysteem voor leghennen bedraagt 0,030 kilogram NH_3 per dierplaats per jaar. Deze emissiewaarde is verhoudingsgewijs vastgesteld door middel van een vergelijking met hetzelfde huisvestingssysteem voor leghennen, zoals hierboven bedoeld. Voor de langdurige opslag van de gedroogde pluimveemest in een gesloten mestopslag moet een additionele ammoniakemissie worden gerekend van 0,030 kilogram NH_3 per dierplaats per jaar.

6.4 Mestopslag

Binnen de Voorkeursalternatieven is bewust gekozen voor de opslag van pluimveemest. Echter, indien de afgedraaide pluimveemest binnen 14 dagen wordt afgevoerd geldt er, naast de emissiefactor van het stalsysteem, geen extra emissiefactor voor de mestopslag.

De initiatiefnemer hecht echter veel waarde aan flexibiliteit in de bedrijfsvoering. Zodoende gaat de voorkeur uit naar de opslag van mest voor een langere periode dan 14 dagen. Om deze extra ammoniakemissie, ten gevolge van de gewenste langere mestopslag, te beperken is naast het VKA-1 een aantal systeemcombinaties beoordeeld met een extra emissiereducerende maatregel.

VKA-I: de mest wordt opgevangen op de onder de roosters aangebrachte mestbanden. De afgedraaide mest wordt niet extra gedroogd maar rechtstreeks getransporteerd naar de gesloten mestopslag. Door deze nageschakelde techniek, waarbij de geproduceerde pluimveemest op mestbanden wordt getransporteerd naar een gesloten opslag, moet er voor de opfokhennen in volièrehuisvesting 0,030 kilogram NH_3 per dierplaats per jaar extra worden gerekend. Kenmerkend voor dit systeem:

- geen extra mestdroging, geen extra energiekosten;
- hoge extra ammoniakemissiefactor;

VKA-II: de afgedraaide pluimveemest ondergaat in een droogtunnel een extra droging voordat het wordt opgeslagen in de gesloten mestopslag. Kenmerkend voor dit systeem:

- De extra ammoniakemissie door de langere opslag van pluimveemest wordt sterk gereduceerd door een nageschakelde techniek, waardoor de mest extra droogt.
- Extra investering en energiekosten door droogtunnel.

VKA-III: in het stalsysteem zit een extra droging van de pluimveemest geïntegreerd. De mest op de mestbanden wordt extra belucht en de mest verlaat de stal met een drogestofgehalte van minimaal 50 %.

- De extra ammoniakemissie door de langere opslag van pluimveemest wordt sterk gereduceerd door een stalsysteem met een lagere ammoniakemissie.
- Extra investering en energiekosten door beluchting mestbanden.

In onderstaande tabel staat de emissiereductie weergegeven van de voorgestelde NH_3 -reducerende maatregelen. Uitgangspunt hierbij is het gewenste aantal opfokhennen van 153.000 in combinatie met de opslag van pluimveemest in een gesloten mestloods (voor allen identiek).

	VKA-I	VKA-II	VKA-III
NH_3 -emissie stalsysteem (kg)	7.650	7.650	4.590
NH_3 -emissie nageschakelde techniek (kg)	4.590	1.530	4.590
TOTAAL NH_3-emissie stal + nageschakelde techniek (kg)	12.240	9.180	9.180

Op basis van de gegevens in deze tabel kan worden geconcludeerd dat de ammoniakemissie van het voorkeursstalsysteem (voliereopfok E 1.8.1, Rav) in combinatie met het langdurig opslaan van pluimveemest, door de twee emissiereducerende systeemcombinaties, VKA-II (met extra droogtunnel) en VKA-III (met geïntegreerde mestbandbeluchting), afneemt met 25 %.

6.5 Ammoniaktoets

De totale ammoniakuitstoot voor de verschillende alternatieven kan als volgt worden berekend.

VKA-I

Omschrijving Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniak emissie/dier	Totaal kg NH ₃
Opfokhennen (< 18 weken)	E 1.8.1	153.000	0,050	7.650,0
Nageschakelde techniek	E 6.5	153.000	0,030	4.590,0
Totaal				12.240,0

De in de tabel gehanteerde ammoniakemissiefactoren zijn gebaseerd op de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav).

VKA-II

Omschrijving Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniak emissie/dier	Totaal kg NH ₃
Opfokhennen (< 18 weken)	E 1.8.1	153.000	0,050	7.650,0
Nageschakelde techniek,	E 6.1	153.000	0,010	1.530,0
Totaal				9.180,0

De in de tabel gehanteerde ammoniakemissiefactoren zijn gebaseerd op de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav).

VKA-III

Omschrijving Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniak emissie/dier	Totaal kg NH ₃
Opfokhennen (< 18 weken),	E 1.8.2	153.000	0,030	4.590,0
Nageschakelde techniek	E 6.5	153.000	0,030	4.590,0
Totaal				9.180,0

De in de tabel gehanteerde ammoniakemissiefactoren zijn gebaseerd op de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav).

Effecten ammoniak

Vanuit stallen waarin vee wordt gehouden wordt ammoniak geëmitteerd. Dit leidt op een bepaalde afstand tot een ammoniakdepositie. In geval van ammoniak wordt gesproken van depositie uitgedrukt in mol potentieel zuur per hectare per jaar. Zoals beschreven in paragraaf 5.2 van dit rapport kan door het overschrijden van de kritische depositie (potentieel zuur) van een ecosysteem een schadelijk effect optreden. Deze kritische depositie verschilt per vegetatietype/ type ecosysteem.

Berekeningsmethode ammoniakdepositie

In paragraaf 5.2 is de methode beschreven waarmee de emissie van ammoniak van uit een stal kan worden omgerekend naar depositie, uitgedrukt in mol potentieel zuur per hectare per jaar, op een bepaalde afstand vanaf die stal. Deze methode kan worden gebruikt tot een afstand, tussen stal en te beschermen gebied, van 3.000 meter. Is de afstand meer dan 3.000 meter dan is de depositie veroorzaakt door een specifieke veehouderij niet meetbaar en zijn significant negatieve effecten op het betreffende gebied niet aannemelijk. Dit uitgangspunt is in het verleden, maar ook recentelijk nog door de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State gevolgd (nr. 200606229/1, 14 maart 2007).

Kwetsbare gebieden binnen de EHS

De veehouderij aan de Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen is in de beoogde situatie gelegen op een afstand van ongeveer 4,5 kilometer van een gebied dat als kwetsbaar is aangemerkt. Het ligt ten oosten van Hasselt aan de Hasselterweg (zie figuur hieronder).

Als kwetsbaar aangemerkt, < 50 ha, gelegen op circa 4,5 km van beoogde locatie (totale lengte circa 1,8 km)

Het dichtst bijgelegen kwetsbaar gebied met een omvang groter dan 50 hectare, “Boswachterij Staphorst”, ligt op ruim 8 kilometer afstand van de beoogde bedrijfslocatie.

Aangezien de bedoelde gebieden zijn gelegen op een grotere afstand dan de 3.000 meter, waarbinnen de depositie meetbaar is, moet worden geconcludeerd dat zich ten gevolge van de toekomstige

ammoniakemissie, om het even welke alternatief, geen meetbaar negatief effect voordoet binnen de bedoelde gebieden.

Vogel-en Habitatgebieden/ Natura 2000 (ligging, zie bijlage 5)

De veehouderij aan de Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen is in de beoogde situatie gelegen op een afstand van ruim 4 kilometer van een gebied dat als Habitat-richtlijngebied is aangemerkt ("Zwarte Water"). Voorts ligt er op circa 15 kilometer van de beoogde locatie het Habitatrichtlijn "Vecht en Beneden-Regge".

Het dichtst bijgelegen Vogelrichtlijngebied "Zwarte water en Overijsselse Vecht gedeeltelijk" (wordt tevens aangewezen als Natura 2000) is gelegen op circa 4,3 kilometer van de beoogde bedrijfslocatie.

Voor het beschermingsgebied "Zwarte water en Overijsselse Vecht gedeeltelijk" is geen kritische depositiewaarde vastgesteld. Voor de beschermingsgebieden het "Zwarte Water" en de "Vecht en Beneden-Regge" is een kritische depositie vastgesteld van 1.071 mol N/ ha/ jaar. Een vergunning in het kader van de Nbw1998 kan zonder meer worden verleend indien in de nieuwe situatie onder de drempelwaarde (5% van 1.071 mol/ ha /jaar) = 53,5 mol wordt gebleven.

Ter indicatie: indien het gewenste bedrijf dicht bij de bedoelde beschermingsgebieden, namelijk op 3.000 meter was gelegen van, zou voor de depositie het volgende gelden. Bij toepassing van VKA III bedraagt de ammoniakemissie van het gewenste opfokhennenbedrijf 9.180,0 kg. Dit zou op een (fictieve) afstand van 3.000 meter resulteren in een depositie van $(9.180,0 \times 0,00095 =)$ 8,7 mol op een bosgebied, respectievelijk $(9.180,0 \times 0,00047 =)$ 4,3 mol zuur per hectare per jaar op "overige vegetatie".

De genoemde beschermingsgebieden zijn gelegen op een afstand groter dan 3 kilometer. Zodoende zal te allen tijde ruimschoots onder de drempelwaarde van 5 % worden gebleven.

Hoewel de ammoniakdepositie ten gevolge van een veehouderij feitelijk getoetst moet worden aan de Nbw 1998, bestaat er in dit kader, aangezien ruimschoots onder de drempelwaarde wordt gebleven, geen enkele aanleiding de gevraagde milieuvergunning te weigeren.

Conclusie ammoniaktoets VKA

De beoogde bedrijfslocatie aan de Nieuwenweg te Nieuwleusen is gelegen op meer dan 3.000 meter van een te beschermen gebied (kwetsbaar EHS, Vogel-Habitat/ Natura 2000).

Ondanks dat er een verschil in ammoniakemissie is tussen de verschillende Voorkeurs-alternatieven, zal geen van de alternatieven ten gevolge van deze emissie leiden tot meetbare, significant negatieve effecten op enig beschermd gebied.

Bovendien zal in alle situaties ruimschoots voldaan worden aan de drempelwaarde (5% van de kritische depositiewaarde), waaruit blijkt dat een eventuele vergunning in het kader van de Nbw 1998 verleend kan worden.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

De ammoniakdepositie tengevolge van één van de VKA's veroorzaakt, gelet op de grote afstand, geen meetbaar, significant negatief effect op een te beschermen gebied. Daarmee staan de EHS (Wav) en de Vogel- en Habitatrichtlijn (en Natura 2000) vergunningverlening van één van de VKA's niet in de weg.

6.6 Financiële vergelijking VKA's

In onderstaande tabel zijn de extra investeringen en extra jaarkosten weergegeven ten gevolge van mestbandbeluchting (bij E 1.8.2, VKA-III) en een eventueel extra nageschakelde droogtunnel (VKA-II, E 6.1) van de pluimveemest ten opzichte van een volièresysteem zonder beluchting (VKA-I, E 1.8.1). Hierbij zijn de kosten voor de opslag van mest niet meegerekend. Bij alle drie VKA's wordt hiervan namelijk gebruikgemaakt.

	VKA-I	VKA-II	VKA-III
Ammoniakemissie (kg)	12.240	9.180	9.180
Mestbandbeluchting (E 1.8.2)			
- Installatiekosten (€/ dierplaats)	n.v.t.	n.v.t.	0,99
- Installatiekosten 153.000 plaatsen			151.725
- Energiekosten			10.710
Nageschakeld Mestdroogsysteem (E 6.1)			
- Installatiekosten (€/ dierplaats)	n.v.t.	3,97	n.v.t.
- Installatiekosten 153.000 plaatsen		606.900	
- Energiekosten per jaar		7.650	
Ammoniakreductie t.o.v. VKA-I in kg/jaar	0	3.060	3.060
Extra kosten t.o.v. VKA-I			
- Installatiekosten (€)	0	606.900	151.725
- Energiekosten per jaar		7.650	10.710

De gegevens komen uit Praktijkboek 43 "Kosten ammoniakemissiereducerende systemen in de pluimveehouderij" (februari 2005, Animal Sciences Group). De genoemde kosten gelden voor de vergelijkbare volièresystemen voor legkippen waarop de toe te passen volièresystemen voor opfokhennen zijn gebaseerd. De gegevens in het bedoelde Praktijkboek zijn gebaseerd op een volièresstal met 30.000 dierplaatsen en zijn inclusief BTW. De cijfers in de tabel zijn omgerekend naar in totaal 153.000 opfokhennen (vermenigvuldigd met factor 5,1). Energiekosten op basis van: € 0,10,- kWh en € 0,307 per m³ aardgas.

6.7 Geuremissie locatie Nieuwendijk

Binnen de systematiek van de Wet geurhinder en veehouderij wordt er, voor zover dit de geuremissiefactor betreft, geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende VKA's. Met betrekking tot het aspect geur is er derhalve geen verschil tussen de verschillende VKA's. De geuruitstoot op basis van de beschreven voorkeursalternatieven kan als volgt worden berekend.

Omschrijving Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Odourunits/ dier	Totaal odour units (in ou/s)
Opfokhennen (< 18 weken)	E 1.8.1/ E 1.8.2	153.000	0,18	27.540,0
Nageschakelde techniek	E 6.1/E 6.5	153.000	--	--
Paarden (ouder dan 3 jaar)	K 1	4	--	--
Totaal				27.540,0

De in de tabel gehanteerde omrekenfactoren zijn gebaseerd op bijlage 1 van de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv). Voor nageschakelde technieken (E 6.1/E 6.5) en paarden is geen geur-emissiefactor vastgesteld in de Rgv.

De veehouderij aan de Bouwhuisweg 33 te Nieuwleusen veroorzaakt in de gewenste situatie een totale geuremissie van 27.540 odour units per seconde.

6.8 Geurbelasting locatie Nieuwendijk

Met behulp van de in de vorige paragraaf beschreven geuremissie vanuit het gewenste bedrijf op de beoogde locatie kan de eventuele geurbelasting op omliggende geurgevoelige objecten worden bepaald.

Het bedrijf en de omgeving daarvan bevindt zich buiten een zogenaamde concentratiegebied waardoor de maximale geurbelasting voor geurgevoelige objecten binnen en buiten de bebouwde kom, respectievelijk 2,0 en 8,0 odour units per kubieke meter lucht bedraagt.

In onderstaande tabel staat de geurbelasting weergegeven op de verschillende omliggende voor geurgevoelige objecten ten gevolge van het gewenste bedrijf aan de Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen (zie ook bijlage 17).

Geurgevoelig object	Geurnorm ou/m ³	Geur- belasting ou/m ³
Tolhuisweg 2	8,0	4,0
Westeind 218	8,0	4,0
Staartskampweg 2*	8,0	1,8

* feitelijk betreft dit overigens een agrarische bedrijfswoning bij een melkrundveebedrijf. Hiervoor geldt slechts een minimum afstande van 50 meter.

Uit het vorenstaande blijkt dat met toepassing van de VKA's, ter hoogte van omliggende geurgevoelige objecten, ruimschoots voldaan kan worden aan de wettelijke geurnormen uit de Wet geurhinder en veehouderij.

6.9 Luchtkwaliteit

In alle stallen wordt lengteventilatie toegepast. Voor de afzuiging worden vervolgens frequentie geregelde ventilatoren gebruikt. De ventilatie wordt geregeld middels geautomatiseerde klimaatcomputers. Het toe te passen ventilatiesysteem zal, mede in verband met de nieuwbouw van de stallen, voldoen aan de stand der techniek en zal daarmee energiezuinig zijn uitgevoerd.

Ten behoeve van deze MER is er een luchtkwaliteitonderzoek uitgevoerd (rapport 2006.2608-1, Cauberg-Huygen). Het rapport is als bijlage 11 toegevoegd.

Onderzocht is of op de beoordelingslocaties, zoals beschreven in paragraaf 3.3 van het rapport, voldaan kan worden aan de grenswaarden zoals deze zijn opgenomen in het Besluit luchtkwaliteit 2005.

Uit het onderzoek blijkt dat er, bij toepassing van het voorkeursalternatief, ter hoogte van de beoordelingslocaties, geen overschrijdingen van de grenswaarden voor het jaargemiddelde en het aantal daggemiddelde overschrijdingen plaatsvindt.

Vergelijking tussen de verschillende voorkeursalternatieven levert een extra voordeel op voor VKA III ten opzichte van VKA I en II. Dit houdt direct verband met de toepassing van het aangepaste stalsysteem in dit alternatief, E 1.8.2 (Rav). Bij dit stalsysteem bestaat een groter deel van de leefruimte uit een roostervloer, met daaronder een mestband. Bovendien wordt in dat systeem de mest extra gedroogd. Hierdoor wordt er per opfokleggen minder ammoniak en ook minder stof uitgestoten.

6.10 Werkzaamheden

Door de uitbreiding van het bedrijf ontstaat er een groter arbeidsbehoefte. De verwachting is dat de voorkomende werkzaamheden rondgezet kunnen worden door Het Anker en twee man personeel (fulltime). De aard van de werkzaamheden (opfokken van opfoklegkippen) blijft ten opzichte van de huidige situatie aan de Bouwhuisweg 33 ongewijzigd.

6.11 Vervoersbewegingen / geluid

Als het pluimveebedrijf in werking is zal er sprake zijn van een zekere geluidsuitstraling. Dit wordt veroorzaakt door de aanwezigheid van ventilatoren, het lossen van veevoer, het aan- en afvoeren van opfokhennen, het afvoeren van mest. Voor de voorgenomen activiteit is een volledig akoestisch onderzoek opgesteld om inzicht te krijgen in de akoestische situatie. Dit akoestisch onderzoek van Cauberg Huygen (kenmerk 2006.2527-1) is als bijlage 10 bij dit MER gevoegd.

Uit de geluidsrapportage blijkt dat het bedrijf in de gewenste aard en omvang (ruimschoots) kan voldoen aan de geluidsnormen (Langtijdgemiddelde beoordelingsniveaus en maximale geluidsniveaus) zoals deze gelden. Ook kan de voorgenomen activiteit ruimschoots voldoen aan de voorkeursgrenswaarde zoals deze voor de indirecte hinder is gesteld.

6.12 Energie en water

Doordat de gehele inrichting nieuw wordt gebouwd, kan met betrekking tot het aspect worden gesteld dat de stand der techniek wordt toegepast. Door gebruik te maken van ventilatoren met een

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

frequentieregeling en het toepassen van klimaatcomputers wordt het energieverbruik zoveel mogelijk beperkt. Alle stallen worden volledig geïsoleerd (dak-, wand en vloer), waardoor de warmteverliezen worden beperkt.

Conform de normen uit de Kwantitatieve Informatie Veehouderij 2006-2007 zal het toekomstig elektriciteitsverbruik in de gewenste bedrijfsopzet, voor het houden van 153.000 opfokkennnen, op de nieuwe locatie circa 325.000 kWh en circa 92.000 m³ aardgas bedragen⁵. Daarnaast zal het waterverbruik circa 4.600 m³ bedragen

Bij de inrichting van het bedrijf wordt overigens rekening gehouden met energiebesparende maatregelen. In de stal worden energiezuinige, dimbare HF-TL-armaturen geïnstalleerd. Door toepassing van lengteventilatie wordt gemiddelde een elektriciteitsbesparing van 20% gerealiseerd ten opzichte van conventionele mechanische ventilatie (Energie veehouderij, E11 Infomil). De ventilatoren zijn waar nodig voorzien van bijschakelregeling, waarbij er ventilatoren worden bijgeschakeld zodra de situatie daarom vraagt. Het ventilatiesysteem wordt zo ontworpen om te zorgen voor een goede temperatuurbeheersing en een minimale ventilatiegraad in de winter.

6.13 Afvalwater

Het afvalwater van de dagelijkse werkzaamheden binnen de beoogde inrichting zal, zo mogelijk, via het gemeentelijk riool worden afgevoerd. In de praktijk worden de stallen droog schoon gemaakt behoudens bij calamiteiten (bijvoorbeeld bij vogelpest e.d.). De gevolgen voor het watersysteem en de mogelijke gevolgen voor de bodem (verzuring en eutrofiering) zijn mede daardoor nihil.

Mocht aansluiting van het beoogde perceel op het gemeentelijk riool niet mogelijk blijken, dan wordt in overleg met de gemeente Dalfsen en het Waterschap naar een andere oplossing gezocht.

6.14 Bodem

Uit het verkennend bodemonderzoek (bijlage 12, nr. vo/vdb/2006/103, Midden Nederland Milieu) blijkt dat zich op de beoogde bedrijfslocatie geen verhoogde concentraties voordoen in de bodem. In het grondwater wordt ter plaatse van de peilbuizen een lichte verhoging aangetroffen van de concentratie Chroom. Hierbij wordt de streefwaarde overschreden. Echter de bijbehorende tussenwaarde wordt ruimschoots onderschreden. Gesproken wordt over een licht verhoogd achtergrondniveau. De conclusie is dat de bodemkwaliteit op de onderzoekslocatie geen aanleiding geeft voor de uitvoering van een naderonderzoek. De onderzoeksresultaten vormen geen belemmering voor de gewenste bouwactiviteiten.

In de gewenste bedrijfssituatie vinden ten opzicht van de huidige situatie aan de Bouwhuisweg 33 geen nieuwe bodembedreigende bedrijfsactiviteiten plaats. Voor alle eventueel bodembedreigende activiteiten zal in de beoogde situatie worden voldaan aan het gestelde in de Nederlandse Richtlijn bodembescherming. Er zal daarmee sprake zijn van een verwaarloosbaar bodemrisico. Eventuele benodigde bodembeschermende voorzieningen, zoals betonvloeren en lekbakken zullen periodiek worden onderhouden en geïnspecteerd (logboek).

---

⁵ Uit Kwantitatieve Informatie Veehouderij 2006-2007, Animal sciences Group Wageningen UR. Kosten/gegevens per 17-weekse opfokken omgerekend naar jaarverbruik

7. MEEST MILIEUVRIENDELIJK ALTERNATIEF

7.1 Overwegingen MMA

Een verplicht item bij een MER is de beschrijving van het meest milieuvriendelijke alternatief. Als uitgangspunt voor het meest milieuvriendelijke alternatief wordt de bedrijfsvoering / bedrijfsopzet / voorgenomen activiteit zoals opgenomen in het voorkeursalternatief gehanteerd. Het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) moet uitgaan van de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming en/of verbetering van het milieu. Voor het bepalen van het MMA zijn de hobbymatig te houden paarden niet beoordeeld en derhalve buiten beschouwing gelaten. Het MMA heeft met name betrekking op geur en ammoniak en de reductie van deze emissies. Hierbij wordt getracht om een optimale combinatie van emissiebeperkende maatregelen in de stal te bereiken door bijvoorbeeld het toepassen van een biologische of chemische luchtwasser.

Daarnaast zal in het kader van het MMA worden gestreefd naar een geoptimaliseerde energiehuishouding. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan energiebesparingsmaatregelen in de vorm van een centrale afzuiging met energiezuinige systemen (frequentieregelaars).

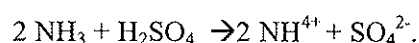
De volgende criteria zijn belangrijk en bepalend voor het MMA:

- het houden van 153.000 opfokhennen;
- de pluimveestallen worden emissiearm uitgevoerd;
- het MMA voldoet aan de wettelijke kaders aangaande de ammoniak- en geuremissie;
- in het MMA worden de best beschikbare emissiebeperkende huisvestingssysteem toegepast.

7.2 Afweging stalsysteem MMA

Bij de keuze voor een stalsysteem voor een opfokhennenbedrijf zijn de aspecten “geuremissie” en “ammoniakemissie” maatgevend. Daarbij speelt bovendien, vanwege het toekomstige verbod op batterijhuisvesting het dierenwelzijnsaspect. Verder kan met zekerheid worden gesteld dat een voliëresysteem voor opfokhennen veel diervriendelijker is dan een batterijhuisvestingssysteem. Indien er in combinatie met het voliërehuisvestingssysteem een chemische luchtwasser worden toegepast, wordt er gelet op de aspecten geur- en ammoniakemissie (en daarbij het dierenwelzijn) het Meest Milieuvriendelijk Alternatief toegepast.

Het werkingsprincipe van luchtwassers laat zich als volgt beschrijven: de stallucht wordt middels ventilatoren door een kunststof filterpakket geperst. Dit kunststof filterpakket wordt besproeid met een mengsel van water vermengd met zwavelzuur (waswater). In het filterpakket ontstaat een chemische reactie: het zwavel bindt zich met het ammoniak en slaat neer als stikstof (een zout). De scheikundige reactie kan als volgt worden weergegeven:

Als het proceswater verzadigd is wordt dit “gespuid” (geloosd). Dit “spuiwater” moet in aparte tanks worden opgeslagen.

7.3 Ammoniaktoets

Een voliëresysteem voor opfokhennen met daarop aangesloten een chemisch luchtwasser
De totale ammoniakuitstoot op basis van het Meest Milieuvriendelijk Alternatief kan als volgt worden berekend.

Omschrijving Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniak emissie/dier	Totaal kg NH ₃
Opfokhennen (< 18 weken) <i>Chemisch luchtwassysteem (90 % reductie) Groen Label BB 00.06.089/A 00.06.090)</i>	E 1.9	153.000	0,017	2.601,0
Mestopslag	E 6.5	153.000	0,030	4.590,0
Totaal NH₃-emissie <i>Zonder mestopslag</i>				2.601,0
Totaal NH₃-emissie <i>Inclusief mestopslag</i>				7.191,0

De in de tabel gehanteerde ammoniakemissiefactoren zijn gebaseerd op de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav).

Berekening effecten ammoniak

Zoals beschreven leidt ammoniakemissie op een bepaalde afstand tot een ammoniakdepositie. De berekeningsmethode voor de bepaling van de depositie geldt voor een afstand tot 3.000 meter tussen bron en te beschermen gebied.

Zoals in de beoordeling van de Voorkeurs Alternatieven reeds is beschreven bevinden er zich binnen de genoemde afstand van 3.000 meter, gemeten vanaf de beoogde bedrijfslocatie, geen beschermingsgebieden in de zin van de Wav of de Vogel- Habitatrichtlijn/ Natura 2000 (zie ook bijlage 5 en 6).

Conclusie ammoniaktoets MMA

Nu de bedoelde gebieden zijn gelegen op een grotere afstand dan de 3.000 meter moet ook in het geval van het MMA worden geconcludeerd dat zich ten gevolge van de toekomstige ammoniakemissie geen meetbaar, significant negatief effect voordoet binnen de bedoelde gebieden. Daarmee staan de EHS (Wav) en de Vogel- en Habitatrichtlijn (en Natura 2000) vergunningverlening van het MMA niet in de weg.

7.4 Geuremissie locatie Nieuwendijk

Ten gevolge van het toepassen van een chemische luchtwasser kan voor de opfokhennen een de lagere geuremissiefactor (0,13 odour units ten opzichte van 0,18) uit de Rgv worden gebruikt. De

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

geuruitstoot op basis van het Meest Milieuvriendelijk Alternatief kan daarmee als volgt worden berekend.

Omschrijving Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Odourunits/ dier	Totaal odour units (in ou/s)
Opfokhennen (< 18 weken) <i>Chemisch luchtwassysteem (90 % reductie) Groen Label BB 00.06.089/A 00.06.090)</i>	E 1.9	153.000	0,13	19.890
Totaal				19.890

De in de tabel gehanteerde omrekenfactoren zijn gebaseerd op bijlage 1 van de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv). Voor nageschakelde technieken en paarden is geen geur-emissiefactor vastgesteld in de Rgv.

Het bedrijf veroorzaakt met toepassing van het Meest Milieuvriendelijk Alternatief aan de Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen een totale geuremissie van 19.890 odour units per seconde.

7.5 Geurbelasting locatie Nieuwendijk

Met behulp van de in de vorige paragraaf beschreven geuremissie vanuit het gewenste bedrijf op de beoogde locatie kan de eventuele geurbelasting op omliggende geurgevoelige objecten worden bepaald.

Het bedrijf en de omgeving daarvan bevindt zich buiten een zogenaamde concentratiegebied waardoor de maximale geurbelasting voor geurgevoelige objecten binnen en buiten de bebouwde kom, respectievelijk 2,0 en 8,0 odour units per kubieke meter lucht bedraagt.

In onderstaande tabel staat de geurbelasting weergegeven op de verschillende omliggende voor geurgevoelige objecten ten gevolge van het MMA bedrijf aan de Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen (zie ook bijlage 17).

Geurgevoelig object	Geurnorm ou/m ³	Geur- belasting ou/m ³
Tolhuisweg 2	8,0	2,9
Westeind 218	8,0	2,9
Staartskampweg 2*	8,0	1,3

* feitelijk betreft dit een agrarische bedrijfswoning bij een melkrundveebedrijf. Hiervoor geldt slechts een afstands eis van 50 meter.

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Uit bovenstaande tabel blijkt dat met toepassing van het MMA, ter hoogte van omliggende geurgevoelige objecten, voldaan kan worden aan de gesteld geurnormen in de Wet geurhinder en veehouderij.

7.6 Overige aspecten MMA

Deze aspecten alsmede de verdere bedrijfsopzet zijn in het MMA gelijkwaardig aan het voorkeursalternatief. In geval van het MMA wordt op het volièrehuisvestingssysteem een luchtwasser aangesloten, waardoor de uit te stoten stallucht wordt gereinigd.

Mestopslag

In de richtlijnen voor dit milieueffectrapport wordt geschreven dat voor het MMA de situatie moet worden beschreven waarin sprake is van directe afvoer van de pluimveemest.

Werkzaamheden

De werkzaamheden zijn in het MMA gelijkwaardig aan het voorkeursalternatief. Het verschil zit in en het onderhoud van de luchtwassers.

Geluid/ vervoersbewegingen

De extra geluidsbronnen in het MMA vormen de toepassing van de chemische luchtwassers. Hierdoor neemt het aantal vervoersbewegingen bij het MMA toe ten opzichte van het voorkeursalternatief. Deze zijn nodig voor de extra aanvoer van zwavelzuur en het afvoeren van het vrijgekomen spuiwater.

Zuurverbruik

Ten behoeve van de chemische luchtwasser wordt jaarlijks per opfokhennenplaats ongeveer 0,5 liter zwavelzuur verbruikt. Het zwavelzuur moet worden opgeslagen in speciaal hiervoor bestemde dubbelwandige tanks. Binnen het MMA worden er 153.000 opfokhennen gehuisvest in een drietal stallen die zijn voorzien van een chemische luchtwasser. Het jaarlijkse zwavelzuurverbruik bedraagt derhalve ($153.000 \times 0,5 =$) 76.500 liter.

Spuiwater

Bij het wasproces van de stallucht in een luchtwasser ontstaat verzadigd spuiwater.

De hoeveelheid spuiwater dat vrijkomt bij de toepassing van een chemische luchtwasser bedraagt per hen jaarlijks circa 4,5 liter. In totaliteit zal in het MMA derhalve circa ($153.000 \times 4,5$ liter/dierplaats/jaar = 688.500 liter/jaar $\Rightarrow$ 688,5 m³ spuiwater. Dit spuiwater mag niet geloosd worden op het gemeentelijk riool of het oppervlaktewater en zal derhalve apart moeten worden opgeslagen. Afhankelijk van de toe te passen chemische luchtwasser c.q. leverancier wordt de afvoer van het spuiwater bepaald. Afhankelijk van de concentratie ammoniak en ammoniumverbindingen in het spuiwater van de chemische luchtwasser moet de stof al dan niet worden aangemerkt als meststof of als (gevaarlijke) afvalstof.

Bodem

De bodembedreigende activiteiten / bodembeschermende voorzieningen verschillen in het MMA niet ten opzichte van het voorkeursalternatief, met uitzondering van de chemische luchtwasser.

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

De opslag van zuur moet plaats vinden in dubbelwandige tanks vervaardigd van kunststof. Ook het spuiwater moet worden opgeslagen in een vloeistofdichte opslagtank, vervaardigd van staal. Het wassen van de lucht vindt plaats in een gesloten processysteem. Voor de luchtwassers en de bijbehorende opslag van zuur en spuiwater gelden voorschriften aangaande de bescherming van de bodem. De werking van het gehele wassysteem moet periodiek (jaarlijks) onderhouden en geïnspecteerd worden. Voor deze werkzaamheden moet een contract worden afgesloten.

Luchtkwaliteit

Het is bekend dat door toepassing van luchtwassers de fijnstofuitstoot verminderd kan worden. Onderzoek wijst uit dat de emissie van fijnstof 70 tot 90% gereduceerd kan worden. Een chemische luchtwasser kan daarmee uitkomst bieden in situaties waar reeds overschrijdingen van de normen uit het Besluit luchtkwaliteit optreden. Het luchtkwaliteitsonderzoek (rapport 2006.2608-1, Cauberg-Huygen, bijlage 11) wijst uit dat er zich ter hoogte van de in het rapport beschreven beoordelingslocaties geen overschrijding van de grenswaarden uit het Besluit luchtkwaliteit 2005.

7.7 Financiële gevolgen MMA

De kosten voor een chemische luchtwasser wordt bepaald door de investeringskosten en de exploitatiekosten ervan. In de exploitatiekosten zijn de energiekosten opgenomen voor het continue rondpompen van het waswater en het extra energieverbruik door de hogere tegendruk welke overwonnen moet worden om de stallucht door het wasserpakket te “drukken”. Ook is hier rekening gehouden met de extra kosten ten gevolge van de afzet van het verzadigde spuiwater (€ 7,5 tot € 10,- per m³).

In onderstaande tabel zijn de extra investeringen en extra jaarkosten weergegeven ten gevolge van het Meest Milieuvriendelijk alternatief ten opzichte van een volièrehuisvestingssysteem, waarvan bij het Voorkeursalternatief sprake is. Hierbij is uitgegaan van de gewenste 153.000 plaatsen voor opfokhennen. De gegevens zijn afkomstig uit Praktijkboek 43 “Kosten ammoniakemissiereducerende systemen in de pluimveehouderij” (februari 2005, Animal Sciences Group) en de KWIN 2006-2007. De genoemde kosten gelden voor de vergelijkbare volièresystemen voor legkippen waarop het toe te passen volièresysteem voor opfokhennen is gebaseerd. De gegevens in het bedoelde Praktijkboek zijn gebaseerd op een volièrestal met 30.000 dierplaatsen en zijn inclusief BTW. De cijfers in de tabel zijn omgerekend naar in totaal 153.000 opfokhennen (vermenigvuldigd met factor 5,1). Energiekosten zijn op basis van een gemiddelde prijs van € 0,11 kWh en € 0,375 per m³ aardgas.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Kosten luchtwasser	MMA
<i>Eenmalige investering</i>	
- Installatie bij 153.000 plaatsen	€ 566.100
<i>Jaarlijks terugkomende kosten</i>	
- Jaarkosten van de investering*	€ 88.740
- Exploitatiekosten per jaar**	€ 44.370

De gegevens komen uit Praktijkboek 43 "Kosten ammoniakemissiereducerende systemen in de pluimveehouderij" (februari 2005, Animal Sciences Group) en Kwantitatieve Informatie Veehouderij 2006-2007 (Animal Sciences Group).

* Rente, afschrijving en onderhoud samen 13%;

** Energiekosten en afzet verzadigd spuiwater.

Energie(kosten)

Het elektriciteitsverbruik neemt bij het toepassen van chemisch luchtwassers toe. Door het plaatsen van luchtwasser nemen de totale exploitatiekosten (energie + afvoer spuiwater) toe met circa € 45.000,-. Een overgroot deel hiervan is energiekosten, omdat de extra kosten voor de afvoer van het spuiwater (ca. 690 m³ x € 10,-) circa € 7.000,- per jaar bedragen.

Deze sterke stijging van het energiegebruik (en -kosten) houdt verband met de op te bouwen hoge druk over de luchtwassers en het sproeien en verpompen (beide continue) van het waswater.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

8. VERGELIJKING VAN ALTERNATIEVEN

In dit hoofdstuk wordt een vergelijking gemaakt tussen de meest relevante milieugevolgen van de huidige situatie in relatie tot het voorkeursalternatief (VKA I/II/III) en het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA). Met name komen hier de aspecten “ammoniak” en “geurhinder” aan der orde.

8.1 Ammoniak

Gebiedsbescherming

Zoals beschreven in hoofdstuk 4 is de bescherming van bepaalde gebieden geregeld in zowel de Wet ammoniak en veehouderij als in de Natuurbeschermingswet 1998 (via de Vogel- en Habitatrichtlijn/Natura 2000).

De uitstoot van de ammoniak afkomstig van het (toekomstige) opfokhennenbedrijf kan schadelijke effecten veroorzaken op een “kwetsbaar gebied”, als bedoeld in de Wav of op de bedoelde speciale beschermingsgebieden. In de onderstaande tabel is de ammoniakemissie en de afstand tot de verschillende beschermingsgebieden weergegeven.

	Bestaande situatie	VKA I	VKA II	VKA III	MMA zonder mestopslag
Emissie (in kg NH ₃)	5.040,0	12.240,0	9.180,0	9.180,0	2.601
Afstand tot kwetsbaar gebied binnen EHS	3,4 km	4,5 km*	4,5 km*	4,5 km*	4,5 km*
Afstand tot Vogel-richtlijngebied	ca. 9 km	ca. 4,3 km	ca. 4,3 km	ca. 4,3 km	ca. 4,3 km
Afstand tot Habitat-richtlijngebied	ca. 9 km	ca. 4,3 km	ca. 4,3 km	ca. 4,3 km	ca. 4,3 km

* Dit betreft een gebiedje (< 50 hectare) dat is gelegen ten oosten van Hasselt aan de Hasselterweg. In de nabije toekomst kan, in de zin van de Wav, een gebied als kwetsbaar worden aangemerkt indien het > 50 ha. Het dichtst bijgelegen kwetsbaar gebied met een omvang groter dan 50 hectare, “Boswachterij Staphorst”, ligt op ruim 8 kilometer afstand van de beoogde bedrijfslocatie.

Uit bovenstaande blijkt dat in al de genoemde gevallen de afstand tot een te beschermen gebied ruim meer dan 3.000 meter bedraagt. De ammoniakemissie in geval van het MMA ligt beduidend lager dan in geval van de andere scenario's. Dit houdt overigens rechtstreeks verband met het ontbreken, in dit scenario, van een nageschakelde techniek om de mest verder te drogen en daarna op te slaan. Het niet verder drogen en kunnen opslaan van de mest is bedrijfstechnisch erg onwenselijk. De bedoelde langere opslag maakt flexibiliteit in het afvoermoment mogelijk. Hierdoor kan beter worden ingespeeld op perioden waarin de vraag naar mest groot is. Om de eventuele milieugevolgen van de langdurige mestopslag (in een gesloten loads), zo veel mogelijk te beperken, is binnen het VKA III gekozen voor een stalsysteem waarbij de mest droger wordt afgedraaid. Binnen dit alternatief wordt de

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

pluimveemest op de mestbanden namelijk continu belucht met 0,3 m³/dier/uur. Hierdoor neemt de NH₃-emissie vanuit het volièrestalsysteem af van 0,05 tot 0,03 kg NH₃ per dierplaats per jaar.

Zoals eerder beschreven kan tot een afstand van 3.000 meter een bepaalde ammoniakdepositie aan een veehouderij worden toegekend. Op een afstand die groter is, is de eventuele depositie niet meetbaar. Aangezien in alle onderzochte alternatieven de bedoelde afstand groter is dan 3.000 meter moet worden geconcludeerd dat de gebiedsbescherming in voldoende mate is gewaarborgd.

Vanwege deze grote afstand zal in geen van de situaties/ alternatieven, ter plaatse van een kwetsbaar gebied of speciaal beschermingsgebied sprake zijn van een meetbaar, significant, negatief effect worden veroorzaakt.

IPPC

De bestaande en ook beoogde bedrijfsomvang valt onder de werkingssfeer van de IPPC. Op basis van de IPPC-richtlijn dient te worden beoordeeld of in de gewenste situatie de “best beschikbare technieken” (BBT)⁶ worden toegepast. In de bij de IPPC behorende BREF⁷ zijn voor de diercategorie “opfokhennen” geen stalsystemen opgenomen. Hiermee voldoet feitelijk ieder stalsysteem voor opfokhennen aan het gestelde in de IPPC en de daarop gebaseerde BREF intensieve veeteelt.

Besluit ammoniakemissie huisvestingveehouderij

In de bestaande situatie aan de Bouwhuisweg 33 te Nieuwleusen worden de opfokhennen slechts gedeeltelijk gehuisvest in een emissiearm stalsysteem. Binnen alle alternatieven voor de nieuwe locatie worden alle opfokhennen gehuisvest in een nieuw en emissiearm stalsysteem. In onderstaande tabel zijn de bestaande en de alternatieven voor de beoogde situatie weergegeven in het licht van het gestelde in het (ontwerp) Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij. Het besluit zal, nadat deze in werking is getreden, bepalen dat dierenverblijven, waar emissiearme huisvestingssystemen voor beschikbaar zijn, (op den duur) emissiearm moeten zijn/worden uitgevoerd. Het besluit bevat hiertoe zogenaamde maximale emissiewaarden. Op grond van het besluit mogen alleen nog huisvestingssystemen met een emissiefactor die lager of gelijk is aan de maximale emissiewaarde worden toegepast. Indien in een veehouderij dieren worden gehuisvest van een categorie waarvoor in de bijlage bij het besluit een maximale emissiewaarde is aangegeven, mogen voor die dieren geen huisvestingssystemen worden toegepast met een ammoniakemissiefactor die hoger is dan de maximale emissiewaarde. Het besluit is op 28 december 2005 gepubliceerd in het Staatsblad (en op 27 maart 2007 in gewijzigde vorm opnieuw gepubliceerd), maar is nog niet in werking getreden.

⁶ BAT = Best Available Techniques = Best Beschikbare Technieken (BBT)

⁷ BREF = Best Available Techniques reference document, een Europees document, gepresenteerd in 2002, waarin alle beschikbare huisvestingssystemen voor de intensieve veehouderij worden omschreven en waarin wordt aangegeven wat als best beschikbare techniek kan worden beschouwd

	Bestaande situatie	VKA I	VKA II	VKA III	MMA zonder mestopslag
Emissiefactor stalsysteem (kg pdp)*	0,170 en 0,05	0,05	0,05	0,03	0,017
Extra factor na-geschakelde techniek*	n.v.t.	0,03	0,01	0,03	n.v.t.
Maximale emissie Besluit huisvesting**	niet vastgesteld	niet vastgesteld	niet vastgesteld	niet vastgesteld	niet vastgesteld

* emissiefactor in kg per jaar zoals beschreven in de Rav per dierplaats (pdp).

** Maximale emissiewaarde zoals opgenomen in het Besluit ammoniakemissie huisvesting veehouderij

In het (ontwerp)Besluit huisvesting is voor de diercategorie opfokhennen (tot 18 weken) slechts een maximale emissiefactor opgenomen voor dieren in een batterijhuisvesting. Voor opfokhennen in niet-batterijhuisvesting (zoals volière) is in het huidige (ontwerp)Besluit huisvesting geen maximale emissiewaarde opgenomen.

8.2 Geur

De uitstoot van geur afkomstig van het opfokhennenbedrijf kan hinderlijke effecten veroorzaken ter plaatse van omliggende stankgevoelige objecten.

Geuremissie

In de onderstaande tabel is de invloed van de verschillende situaties weergegeven op het aspect geur en de omgeving.

	Bestaande situatie	VKA I	VKA II	VKA III	MMA
Odourunits / dier	0,18	0,18	0,18	0,18	0,13
Geuremissie (ou/s)	8.640	27.540	27.540	27.540	19.890

De in de tabel gehanteerde omrekenfactoren zijn gebaseerd op bijlage I van de Regeling geurhinder en veehouderij (Rgv).

Geurbelasting

Geuremissie kan leiden tot geurbelasting op voor geurgevoelige objecten. In onderstaande tabel is voor zowel de bestaande, als voor de beoogde locatie, de geurbelasting weergegeven op het, voor die situatie, dichtst bijgelegen geurgevoelig object. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen de geurgevoelige objecten binnen en buiten de bebouwde kom.

Geurbelasting (ou/ m ³)	Norm (ou/ m ³)	Bestaande situatie	VKA I	VKA II	VKA III	MMA
Op dichtst bijgelegen object <u>binnen</u> bebouwde kom	2,0	0,4*	nihil	nihil	nihil	nihil
Op dichtst bijgelegen object <u>buiten</u> bebouwde kom	8,0	3,2	4,0	4,0	4,0	2,9

* Indien de toekomstige woonbebouwing van Nieuwleusen oprukt richting de Bouwhuisweg, dan neemt de geurbelasting in de bestaande vergunde bedrijfssituatie op het dichtst bijgelegen geurgevoelig object toe tot circa 3,7 ou/m³.

Door de voorgenomen bedrijfsverplaatsing neemt de afstand ten opzichte van geurgevoelige objecten toe. Hierdoor wordt, ondanks de beoogde bedrijfsvergroting op de nieuwe locatie, in de gewenste situatie, ruimschoots voldaan aan wettelijke normen voor de geurbelasting (zie ook bijlage 17).

8.3 Geluid en vervoersbewegingen

Uit het akoestisch onderzoek (bijlage 10) is gebleken dat in het voorkeursalternatief geen sprake is van ontoelaatbare toename van de geluidsproductie (gemiddelde en maximale geluidsniveaus) en dat wordt voldaan aan de geldende normering. Tussen de alternatieven bestaan qua geluidsproductie en het aantal vervoersbewegingen er geen grote verschillen. Het verschil in geluidsrelevantie zit bij het MMA ten opzichte van de rest met name in de toepassing van de chemische luchtwassers. Dit brengt namelijk extra aan- en afvoerbewegingen met zich mee, zoals de aanvoer van zwavelzuur en afvoer van verzadigd spuiwater. Verder is er in dat geval een extra geluidsbijdrage van de hogedruk-ventilatoren, die nodig zijn om de tegendruk te overwinnen die de wasserpakketten veroorzaken.

Zoals beschreven in het akoestisch rapport zal er in het geval van het VKA worden voldaan aan de geldende streefwaarden en zal er geen sprake zijn van ontoelaatbare geluidsproductie.

Ook kan de voorgenomen activiteit ruimschoots voldoen aan de voorkeursgrenswaarde zoals deze voor de indirecte hinder is gesteld.

8.4 Kosten en energie

In de onderstaande tabel zijn de extra exploitatie- en jaarkosten voor de verschillende situaties weergegeven ten opzichte van het oorspronkelijke voorkeursalternatief VKA I.

	VKA-I	VKA-II	VKA-III	MMA
Extra kosten t.o.v. VKA-I				
- Installatiekosten (€)	0	606.900	151.725	566.100
- Energiekosten per jaar	0	7.650	10.710	37.500 ¹⁾
- Jaarkosten ²⁾	0	87.210	27.540	133.110

1) Exploitatiekosten luchtwasser: energie + afzet spuiwater

2) Rente, afschrijving en onderhoud + exploitatiekosten.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

De gegevens komen uit Praktijkboek 43 “Kosten ammoniakemissiereducerende systemen in de pluimveehouderij” (februari 2005, Animal Sciences Group). De genoemde kosten gelden voor de vergelijkbare volièresystemen voor legkippen waarop de toe te passen volièresystemen voor opfokhennen zijn gebaseerd. De gegevens in het bedoelde Praktijkboek zijn gebaseerd op een volièrestal met 30.000 dierplaatsen en zijn inclusief BTW. De cijfers in de tabel zijn omgerekend naar in totaal 153.000 opfokhennen (vermenigvuldigd met factor 5,1). Energiekosten op basis van: € 0,10,- kWh en € 0,307 per m³ aardgas.

Binnen het MMA worden chemische luchtwassers toegepast. Door deze toepassing nemen naast het energieverbruik ook de investerings- en jaarlijkse exploitatiekosten sterk toe. Ditzelfde geldt in mindere mate ook voor het VKA II, met de nageschakelde mestdroging. Het grote voordeel van VKA III is dat met relatief lage investerings- exploitatie- en jaarkosten de ammoniakemissiefactor van het volièrestalsysteem kan worden teruggebracht van 0,05 kg naar 0,03 kg per dierplaats.

Door de beoogde nieuwbouw worden voor de gehele inrichting nieuwe materialen en technieken toegepast, welke allen voldoen aan de huidige stand der techniek. Verantwoord en duurzaam gebruik is hiermee gewaarborgd.

8.5 Afvalwater

De hoeveelheid bedrijfsafvalwater en de wijze van lozing is bij de verschillende alternatieven gelijkwaardig. De wijze van lozing van het afvalwater wordt, indien mogelijk, gelijkwaardig aan de huidige situatie (riolering). De toename van de hoeveelheid te lozen afvalwater is een logisch gevolg van de beoogde schaalvergroting.

Wel zal in het MMA, door het toepassen van een chemische luchtwassers jaarlijks ongeveer 700 m³ spuiwater ontstaan. Dit spuiwater mag niet worden geloosd op het riool, maar zal apart moeten worden opgeslagen en als meststof worden afgevoerd.

8.6 Luchtkwaliteit

Zoals blijkt uit het luchtkwaliteitonderzoek (bijlage 11) kan er ter hoogte van de beoordelinglocaties, bij toepassing van een van de voorkeursalternatieven, worden voldaan aan de grenswaarden zoals deze zijn opgenomen in het Besluit luchtkwaliteit 2005.

Vergelijking tussen de verschillende voorkeursalternatieven levert een extra voordeel op voor VKA III ten opzichte van VKA I en II. Dit houdt direct verband met de toepassing van het aangepaste stalsysteem in dit alternatief, E 1.8.2 (Rav). Bij dit stalsysteem bestaat een groter deel van de leefruimte uit een roostervloer, met daaronder een mestband. Bovendien wordt in dat systeem de mest extra gedroogd, waarbij eventuele stof wordt geïmmobiliseerd. Hierdoor wordt er per opfokleghen minder stof (en ammoniak) uitgestoten. Theoretisch kan door toepassing van chemische luchtwassers de uitstoot van (fijn)stof verder worden teruggebracht. Toepassing van chemische luchtwasser bij, met name, pluimvee maakt het luchtwassysteem, met vanwege de stof, gevoelig voor storingen en is er een verhoogde kans dat bijvoorbeeld het ammoniakreductie-rendement afneemt. Hierdoor zal vaker onderhoud noodzakelijk zijn en zal meer spuiwater ontstaan. Mede hierdoor brengt het toepassen van chemische luchtwassers extra milieunadelen met zich mee zoals de verhoging van het elektriciteitsverbruik (drukopbouw over wasserpakket), extra onderhoud wassers en extra (gevaarlijke) transporten voor de aanvoer van zwavelzuur en afvoer van spuiwater.

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

8.7 Flora- en Faunawet/ Natuurbeschermingswet

Bij zowel de VKA's als het MMA is er sprake van nieuwbouw op de beoogde locatie. Deze bebouwing wordt bij alle varianten n gerealiseerd binnen een door de gemeente aan te wijzen agrarisch bouwperceel. Zowel de bouwwerkzaamheden als de exploitatie van het beoogde bedrijf kunnen een negatief effect hebben op (afstand aanwezige) aanwezige flora en fauna. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen zogenaamde soortenbescherming vanuit de Flora- en Faunawet en de gebiedsbescherming uit de Natuurbeschermingswet 1998 (waaronder de Natura-2000). Er is in dit kader een quickscan op de beoogde locatie uitgevoerd.

Soortenbescherming (FF-wet)

Gebleken is dat door de bouwwerkzaamheden op de beoogde locatie geen beschermde soorten als bedoeld in de Flora- en Faunawet worden verstoord. Met betrekking tot deze bouwwerkzaamheden wordt derhalve geen ontheffing in het kader van de FF-wet noodzakelijk geacht.

Overigens wordt in het kader van de soortenbescherming vanuit de FF-wet met betrekking tot de Waterspitsmuis, de Bittervoorn, de Kleine en Grote modderkruiper opgemerkt dat het niet volledig is uitgesloten dat deze voorkomen in het gebied (op enige afstand) rondom de beoogde bedrijfslocatie. Daardoor kan niet volledig worden uitgesloten dat de exploitatie van het pluimveebedrijf (ammoniak) een effect heeft op het leefgebied van deze soorten. Blijkt eventueel uit nader onderzoek de aanwezigheid van een van de soorten en blijkt tevens dat de bedrijfsexploitatie een nadelige invloed heeft op het specifieke leefgebied (waardoor deze minder of ongeschikt wordt), dan zal voor de exploitatie ontheffing nodig zijn in het kader van de FF-wet. Overigens is op het moment van onderzoek niets gebleken van een mogelijke aanwezigheid van de bedoelde FF-wet-soorten.

Gebiedsbescherming (Nbw 1998)

Naast de soortenbescherming die geregeld is in de FF-wet, geldt er een gebiedsbescherming. Zoals beschreven is deze gebiedsbescherming geregeld in de Nbw 1998. Het dichtst bijgelegen gebied dat gebiedsbescherming geniet is het Natura2000-gebied "Zwarte Water". Het bedoelde gebied is aangewezen voor 12 vogelsoorten, 2 habitatrictlijnsoorten en 4 habitattypen en is gelegen op ruim 4 kilometer afstand, gemeten vanaf de beoogde bedrijfslocatie.

Voor het beschermingsgebied het "Zwarte Water" is een kritische depositie vastgesteld van 1.071 mol N/ ha/ jaar. Een vergunning in het kader van de Nbw1998 kan zonder meer worden verleend indien in de nieuwe situatie onder de drempelwaarde (5% van $1.071 \text{ mol/ ha /jaar}$) = 53,5 mol wordt gebleven.

Ter indicatie: indien het gewenste bedrijf dichter bij de bedoelde beschermingsgebieden, namelijk op 3.000 meter was gelegen van, zou voor de depositie het volgende gelden. Bij toepassing van VKA III bedraagt de ammoniakemissie van het gewenste opfokhennenbedrijf 9.180,0 kg. Dit zou op een (fictieve) afstand van 3.000 meter resulteren in een depositie van $(9.180,0 \times 0,00095 =)$ 8,7 mol op een bosgebied, respectievelijk $(9.180,0 \times 0,00047 =)$ 4,3 mol zuur per hectare per jaar op "overige vegetatie".

Het genoemde beschermingsgebied is gelegen op een afstand groter dan 3 kilometer. Zodoende blijft de depositiebijdrage ten gevolge van de gewenste activiteiten aan de Nieuwendijk te Nieuwleusen ruimschoots onder de drempelwaarde van 5 % (van de kritische depositie).

Er is vanuit het oogpunt van gebiedsbescherming geen belemmering om één van de VKA's te realiseren op de beoogde locatie aan de Nieuwendijk in Nieuwleusen.

8.8   *Landschap en waterhuishouding*

Landschap

Door na de realisatie van alle bouwwerken een aanplant c.q. erfbeplanting te realiseren zal, gelet op het geldende Bedrijfsnatuurplan, sprake zijn van een samenhangend geheel/ dynamisch evenwicht tussen een duurzaam opfokkennisbedrijf en het omliggende landschap. Landschappelijk gezien is de beoogde uitbreiding van de bebouwing van het voorkeursalternatief aanvaardbaar, omdat sprake is van landelijk agrarisch gebied. In dit gebied zijn diverse agrarische bedrijven gelegen.

De situering van de stallen vindt parallel aan de Nieuwendijk en elkaar plaats. Hiermee wordt bereikt dat het aanzicht van het bedrijf, zeker gelet op de beoogde aanplant, landschappelijk gezien niet te ingrijpend zijn.

Waterhuishouding

In de partiele herziening Ruimte en Water (2006) van het streekplan en waterhuishoudingsplan 2000+ van de provincie Overijssel zijn gebieden aangegeven die als gevolg van extreme neerslag te maken hebben met wateroverlast. Dit zijn de zogenaamde aandachtsgebieden wateroverlast. Het plangebied waar de pluimveehouderij zich zal gaan vestigen ligt gedeeltelijk in zo'n aandachtsgebied wateroverlast. Voor het bouwen in deze gebieden geldt dat de huidige ruimte voor waterberging moet worden gehandhaafd. Bij het (partieel) ophogen van het plangebied gaat een deel van de huidige ruimte voor waterberging verloren. Deze ruimte moet binnen het bestemmingsplan worden gecompenseerd. Het verlies aan ruimte voor waterberging kan worden gecompenseerd door het creëren van extra oppervlaktewater of een droge waterberging.

Riolering

Bedrijfs- en huishoudelijk afvalwater zal, indien mogelijk, op een rioolstelsel (indien aanwezig) worden geloosd. Als er in de nabijheid van het plangebied geen riolering aanwezig is, zal er in overleg met de gemeente en het waterschap een andere oplossing gezocht worden. Een mogelijkheid hiervoor is bijvoorbeeld lozing op oppervlaktewater via een zogenaamde IBA (Individuele Behandeling Afvalwater). Nieuwe bedrijven moeten zich hiervoor aanmelden in het kader van het Lozingenbesluit open teelt en veehouderij. Uitgangspunt is echter dat het afvalwater op de beoogde locatie geloosd gaat worden op het gemeente riool.

Schoon hemelwater moet gescheiden worden van vies rioolwater (afkoppelen). Eerste uitgangspunt van het waterschap is dat afgekoppeld hemelwater wordt geïnfiltreerd in de bodem. Of infiltratie zinvol en mogelijk is, is afhankelijk van de plaatselijke grondwaterstanden, de bodemopbouw en of

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

het een kwel- of infiltratiegebied is. Als infiltratie niet mogelijk blijkt kan het schone hemelwater op het oppervlaktewater worden geloosd bij voorkeur via een bodempassage of helofytenfilter. Dit is wenselijk omdat daarmee mogelijke verontreinigingen vanaf de terreinverhardingen worden afgevangen voordat een lozing op oppervlaktewater plaats vindt. Bij het infiltreren van hemelwater in de bodem en ook bij het lozen op oppervlaktewater is speciale aandacht vereist voor de toepassing van duurzame niet-uitlogbare bouwmaterialen.

Aangezien er naar compenserende maatregelen moet worden gezocht in het kader van de eerder genoemde aandachtsgebieden wateroverlast is het creëren van een (droge) waterberging (wadi) een optie. Op deze waterberging (wadi) kan dan ook hemelwater afkomstig van de daken en overige verharde oppervlakken worden geloosd. Deze waterberging mag via een overstort lozen op een bestaande watergang om overtollig hemelwater ten tijde van hevige neerslagsituaties af te kunnen voeren.

De in deze paragraaf beschreven compenserende maatregelen zullen, zodra uitvoer van de plannen aan de orde is, worden gerealiseerd in overleg met Waterschap Groot Salland.

8.9 Archeologie en bodem

Uit de archeologische scan (bijlage 13, adviesdocument van Archeologisch Adviesbureau, Raap) blijkt op de beoogde bedrijfslocatie geen verhoogde kans is om archeologische waarden aan te treffen. Nader onderzoek naar het archeologische waarden wordt zodoende niet nodig geacht.

Uit het verkennend bodemonderzoek (bijlage 12, met nummer vo/vdb/2006/103, Midden Nederland Milieu) blijkt dat zich op de beoogde bedrijfslocatie geen verhoogde concentraties voordoen in de bodem. In het grondwater wordt ter plaatse van de peilbuizen een lichte verhoging aangetroffen van de concentratie Chroom. Hierbij wordt de streefwaarde overschreden. Echter de bijbehorende tussenwaarde wordt ruimschoots onderschreden. Gesproken wordt over een licht verhoogd achtergrondniveau. De conclusie is dat de bodemkwaliteit op de onderzoekslocatie geen aanleiding geeft voor de uitvoering van een naderonderzoek. De onderzoeksresultaten vormen geen belemmering voor de gewenste bouwactiviteiten.

8.10 Overige aspecten

Dierenwelzijn

In alle alternatieven wordt voldaan aan alle geldende welzijnseisen voor het houden van opfokhennen.

Risico van technische storingen

Bij chemische luchtwassers zijn er meer kansen op technische storingen als bij huisvestingssystemen zonder luchtwassers.

Landschap / bebouwing

Bij alle alternatieven vindt, met uitzondering van het MMA, uiterlijk dezelfde bebouwing plaats. Binnen het MMA is het namelijk noodzakelijk om extra bebouwingsruimte te reserveren voor het overdekt plaatsen van de luchtwassers.

Bij de realisatie van het bedrijf op de beoogde locatie wordt overigens veel aandacht besteed aan de landschappelijke inpassing en de erfbeplanting (3D-visualisatie, bijlage 15).

8.11 Conclusie vergelijking alternatieven

In het MER is het voorkeursalternatief (3 varianten) vergeleken met de situatie op de huidige locatie en een Meest Milieuvriendelijk alternatief.

Nu de aanleiding van deze milieueffectrapportage, juist het verplaatsen van het huidige bedrijf aan de Bouwhuis 33 te Nieuwleusen betreft, is uitbreiding op de huidige bedrijfslocatie niet wenselijk en daarmee niet aan de orde.

Aan toepassing van het MMA kleven in vergelijking met de VKA's een aantal grote bezwaren. Voorbeelden hiervan zijn de financiële bezwaren (forse extra investerings-, exploitatie- en jaarlijkse kosten), extra energiegebruik en extra (gevaarlijke) transporten voor de aanvoer van zwavelzuur en afvoer van spuiwater.

Binnen de drie beschreven voorkeursalternatieven wordt naar aanleiding van dit MER-rapport door Het Anker gekozen voor het alternatief met volièrehuisvesting voor opfokhennen waarbij minimaal 65-70 % van de leefruimte uit rooster bestaat (E 1.8.2, Rav). Hoewel het aanvankelijke voorkeursalternatief (E 1.8.1, Rav) kan voldoen aan het gestelde in de huidige (agrarische) wet- en regelgeving, kan tegen relatief lage investerings- en (jaarlijkse) exploitatiekosten de NH₃-emissiefactor vanuit de volièrestallen worden teruggebracht van 0,05 tot 0,03 kg NH₃ per dierplaats per jaar.

Door het, in relatie tot de totale leefruimte, hoge percentage roostervloer, kan de pluimveemest goed worden opgevangen op de onder de roosters geplaatste mestbanden. Bijkomend groot voordeel van dit systeem, ten opzichte van de andere 2 VKA's, is dat de opgevangen pluimveemest op mestbanden wordt belucht met 0,3 m³ lucht/dier/uur. Hierdoor is het mogelijk de pluimveemest goed te drogen tot een drogestofgehalte van minimaal 50 %, voordat het wordt afgedraaid naar de gesloten mestopslag. De totale ammoniakuitstoot daalt hierdoor 3.060 kg NH₃ per jaar ten opzichte van het aanvankelijk gewenste stalsysteem VKA I.

Ondanks dat er in de beoogde situatie meer dan 3 maal zoveel opfokhennen kunnen worden gehouden, wordt door toepassing van het emissiearm stalsysteem E.1.8.2 (Rav) de extra NH₃-uitstoot beperkt. Dit beschreven alternatief (VKA III) voldoet daarbij overigens aan alle relevante (agrarische) wet- en regelgeving. Voor dit stalsysteem, met mestbeluchting en gesloten opslag van gedroogde pluimveemest wordt dan ook vergunning in het kader van de Wet milieubeheer aangevraagd.

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

8.12 Kennis- en informatieleemten

Ten behoeve van dit onderzoek is onder meer gebruik gemaakt van informatie uit Praktijkboek 43 van de Animal Sciences Group “Kosten ammoniakemissiereducerende systemen in de pluimveehouderij”. In dit praktijkboek is voor de diercategorie “leghennen” beschreven welke investerings- en jaarkosten de verschillende ammoniakreducerende maatregelen met zich meebrengen.

In feite is in onderhavig milieueffectrapport sprake van de diercategorie “opfokhennen”. Dit zijn leghennen in opfokfase, tot circa 18 weken oud. Overigens is deze vergelijking realistisch, daar het volièrehuisvestingssysteem voor opfokhennen (E 1.8), zoals deze beschreven is in de Regeling ammoniak en veehouderij, ook gebaseerd is op het volièresysteem voor legkippen (E 2.11).

Mogelijk kan in de toekomst, na doorontwikkeling het chemische en/of biologische luchtwassysteem, deze bedrijfzekerder worden toegepast voor de pluimveehouderij. Echter op dit moment liggen de kosten van investering, exploitatie en onderhoud voor juist pluimveebedrijven een stuk hoger dan andere emissiebeperkende maatregelen, zoals mestband beluchting.

9. EVALUATIEPLAN

Na de realisatie van het voorkeursalternatief moet, gelet op het gestelde in het MER-besluit, de gemeente Dalfsen (= bevoegd gezag) een evaluatieonderzoek uitvoeren. Dit evaluatieonderzoek heeft als doel om de voorspelde effecten te vergelijken met de daadwerkelijk optredende effecten. Indien wenselijk / noodzakelijk kan de gemeente Dalfsen vervolgens aanvullende maatregelen of voorschriften stellen en deze als voorschrift verbinden aan de milieuvergunning.

Het Anker dient als “uitvoerende” er voor zorg te dragen dat de gestelde normen en voorschriften worden nageleefd. De gemeente Dalfsen heeft hierbij een controlerende functie.

Belangrijke milieuaspecten als gevolg van de beoogde activiteiten zijn de ammoniak- en geuremissie. De omvang van deze emissies worden bepaald door het aantal dieren en de wijze van huisvesting. Het aantal dieren en de stalsystemen moeten op basis van het voorkeursalternatief worden uitgevoerd. Na de realisatie dient te worden beoordeeld of het aantal dieren en de huisvestingssystemen in overeenstemming zijn met het alternatief.

Tot slot is ook het energieverbruik (in hoofdzaak elektra en gas) een belangrijk aspect in de bedrijfsvoering. Tijdens en na de realisatie van de nieuwe gebouwen kan worden beoordeeld of de voorgestelde energiebeperkende maatregelen worden / zijn doorgevoerd. Vervolgens kan op basis van de energieboekhouding (meterstanden /maandelijkse registratie) het energieverbruik worden gecontroleerd.

Er worden daarnaast maatregelen genomen om eventuele (milieu)risico's te vermijden. Hierbij kan worden gedacht aan het toepassen van geautomatiseerd alarm- en voersysteem, de beschikbaarheid van mobiele noodstroomaggregaten en het toepassen van een emissiearm-stalsysteem om de uitstoot van stof, ammoniak en geur te verminderen.

De geluidsemissie wordt veroorzaakt door de centrale afzuigingen en het aantal vervoers- / transportbewegingen van en naar de inrichting. Voornoemde geluidsbronnen zijn met behulp van een akoestisch onderzoek (berekening / modellering) nauwkeurig ingeschat. Als gevolg van externe factoren zouden deze inschattingen kunnen wijzigen. De vastgestelde bedrijfssituatie zal in de toekomst dan ook geëvalueerd moeten worden en eventueel moeten worden gecheckt met behulp van een controlemeting.

Na realisatie van de gewenste bedrijfssituatie is het dus met name aan het bevoegd gezag, de gemeente Dalfsen, om er op toe te zien dat alles in werking wordt gebracht conform de aanvraag om een milieuvergunning. Daarnaast dient de gemeente Dalfsen (periodiek) te controleren of wordt voldaan aan de voorschriften behorende bij de milieuvergunning.

In onderstaand tabel zijn voor de meest relevante onderdelen / aspecten de frequentie en wijze van registreren opgenomen:

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Onderdeel	Frequentie	Wijze van registreren	Bewaarplaats
Stalsysteem	Tijdens en gedurende bouw en vervolgens periodiek	Bevindingen	Logboek
Aantal dieren	Continue	Aantal	Financiële boekhouding / diertellingen
Elektriciteitsverbruik	Maandelijks	KWh	Logboek
Gasverbruik	Maandelijks	m ³	Logboek
Aanvoer opfokhennen	Wekelijks	Aantallen	Financiële boekhouding / diertellingen
Afvoer opfokhennen	Wekelijks	Aantallen	Financiële boekhouding / diertellingen
In werking zijn alarminstallatie	Indien van toepassing	Tijdstip en reden	
Aanvoer mengvoer	Wekelijks	Hoeveelheid en soort / leverancier	MINAS / Financiële boekhouding
Afvoer kadavers	Op afroep	Hoeveelheid / inzamelaar / vervoerder	Logboek / afgiftebonnen / Financiële boekhouding
Afvoer overige afvalstoffen	Op afroep	Hoeveelheid / inzamelaar / vervoerder	Logboek / afgiftebonnen / Financiële boekhouding

10. BEGRIPPENLIJST

Achtergronddepositie

Totale ammoniakdepositie in een bepaald gebied, afkomstig van de veehouderijen gezamenlijk.

Agrarisch gebied

Gedeelten van het buitengebied, in eerste instantie bestemd voor de uitoefening van het agrarisch bedrijf.

Ammoniakdepositie

Depositie van potentieel zuur, afkomstig van ammoniak, gemeten in mol per hectare per jaar.

Ammoniakemissie

Emissie van potentieel zuur, afkomstig van ammoniak, gemeten in kilogram per jaar.

Begrensde gebieden

Door de provincie begrensde gebieden waarbinnen de Ecologische Hoofdstructuur gerealiseerd wordt. Dit realiseren gebeurt door de aankoop van gebieden of het verstrekken van subsidie op grond van de Subsidieregeling agrarisch natuurbeheer en de Subsidieregeling natuurbeheer 2000. Welke gebieden begrensd zijn, staat in de beheersgebieds- en natuurgebiedsplannen van de provincies.

Bestemmingsplan

Een gemeentelijk plan voor een deel van de gemeente en bindend voor de burgers, waarin de ruimtelijke inrichting in voorschriften en op een plankaart is vastgelegd.

Bouwblok

In bestemmingsplan vastgelegd bouwvlak, waarbinnen een bedrijf met in achtneming van de 'spelregels' gebouwen kan oprichten.

Chemische luchtwasser

Installatie waardoor ventilatielucht wordt geleid, welke door middel van toegevoegd zuur zodanig wordt 'gewassen', dat de concentratie ammoniak hierin wordt gereduceerd.

Cumulatieve geurhinder

Geuremissie afkomstig van meerdere intensieve bedrijven, welke door geurgevoelige objecten als hinderlijk kan worden ervaren.

Dierverblijf

Al dan niet overdekte ruimte waarbinnen dieren worden gehouden.

Ecologische Hoofdstructuur (EHS)

Doel van de EHS is het realiseren van een netwerk van natuurgebieden door middel van natuurbehoud en natuurontwikkeling.

Emissies

Uitwerp, uitstoot van vloeibare, gasvormige en vaste stoffen (stofdeeltjes), of van geluid, naar lucht, water of naar bodem.

Emissiepunt

Punt waarvandaan emissie ontstaan binnen een dierverblijf in de buitenlucht reeds.

Eutrofiëring

Vermesting

Flora- en faunawet

Deze wet biedt, uit het oogpunt van het natuurbehoud, bescherming aan in- en uitheemse planten- en diersoorten die in het wild leven. Provincies kunnen plaatsen aanwijzen als beschermde leefomgeving. Het gaat hierbij om gebieden die van wezenlijke betekenis zijn als leefomgeving voor een beschermde inheemse soort. De provincies kunnen dan bepaalde handelingen verbieden of aan beperkingen onderhevig maken. Voorbeelden van beschermde leefomgevingen zijn een dassenburcht of een vijver met kamsalamanders.

Geuremissiefactor

Bij ministeriele regeling vastgestelde geuremissie per dier, behorende bij een daartoe aangewezen diercategorie.

Geurgevoelig object

Gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt.

Habitatrichtlijn

Europese richtlijn die de lidstaten van de Europese Unie verplicht tot het aanwijzen van habitatrichtlijngebieden en de implementatie van het beschermingskader in nationale wetgeving. De bescherming van habitatrichtlijngebieden is geregeld in de nieuwe Natuurbeschermingswet. De Flora- en faunawet regelt de bescherming van de in- en uitheemse planten en dieren.

Habitattypen

Aanduiding van het leefgebied van specifieke planten- en diersoorten. Om deze leefgebieden te behouden zijn de belangrijkste gebieden waarin zij voorkomen, aangemeld bij de Europese Commissie. Hierdoor genieten deze gebieden bescherming volgens de Habitatrichtlijn.

Habitat

Leefgebied van bepaalde soort(en).

Huisvestingssysteem

Gedeelte van een dierenverblijf, waarin dieren van één diercategorie op dezelfde wijze worden gehouden.

IPPC-richtlijn

Richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake de geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging, PbEG L257.

Kwetsbaar gebied

Voor verzuring gevoelige gebieden gelegen binnen de ecologische hoofdstructuur, vastgesteld door de provincie.

Maximale emissiewaarde

Ammoniakemissie per dierplaats, die ingevolge een voorschrift gesteld krachtens artikel 8.44 van de Wet Milieubeheer bij een diercategorie ten hoogste mag plaatsvinden.

Mestvarkeneenheid

Eenheid om geuremissie van een intensief agrarisch bedrijf weer te geven (m.v.e.).

Milieueffectrapportage

Een wettelijk vereist rapport waarin, voordat een bepaald project wordt uitgevoerd, de gevolgen (effecten) voor het milieu worden berekend en beschreven.

Natura 2000

De Europese vogel- en habitatrictlijngebieden vormen samen een groot Europees netwerk van beschermde gebieden: het Natura 2000 netwerk. Doel is het voortbestaan van natuurlijke habitats en leefgebieden van plant- en diersoorten op de langere termijn veilig te stellen.

Nbw: Natuurbeschermingswet 1998 / beschermde natuurmonumenten

De Natuurbeschermingswet beschermt zogeheten natuurmonumenten en staatsnatuurmonumenten. Voor activiteiten in en rond deze gebieden die invloed hebben op de natuurlijke kenmerken is een vergunning vereist van het ministerie van LNV. De nieuwe Natuurbeschermingswet regelt ook de wettelijke bescherming van vogel- en habitatrictlijngebieden (Natura2000-gebieden).

Natuurmonument

Terreinen en wateren, aangewezen door de minister van LNV in overeenstemming met de minister van VROM, die van algemeen belang zijn uit een oogpunt van natuurschoon of natuurwetenschappelijke betekenis.

Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS)

Provinciale uitwerking van de Ecologische Hoofdstructuur.

Robuuste verbinding

Grootschalige verbindingen tussen grote natuurgebieden. Door deze verbindingen worden de leefgebieden vergroot. Zo wordt het bijvoorbeeld mogelijk dat het edelhert van de Veluwe naar de IJsseluiterswaard kan trekken.

Rode lijsten

Lijsten van met uitroeiing bedreigde planten- en diersoorten die voorkomen in Nederland. Alleen de rode lijsten die worden vastgesteld op grond van de Flora- en Faunawet (en die worden gepubliceerd in de Staatscourant) genieten officiële bescherming.

Spuiwater

Afvalproduct welke ontstaat bij het chemisch wassen van de ventilatielucht.

Streekplan

Een door de provincie opgesteld plan, waarin de gewenste toekomstige ontwikkeling met betrekking tot de ruimte in de provincie is aangegeven.

Structuurschema Groene Ruimte

Structuurschema uit 1995 waarin de visie van het Rijk op natuur en landelijk gebied is vastgelegd. De nota richt zich op het behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke, natuurlijke kenmerken in de Ecologische Hoofdstructuur.

Vermesting

Een overmaat aan voedingsstoffen in de bodem waardoor niet alleen de bodem, maar ook het oppervlaktewater, het bodemwater en het grondwater te voedselrijk wordt.

Verzuring

Het zuurde worden van bodem en water, vooral door verzurende stoffen afkomstig van landbouw, industrie, elektriciteitscentrales en verkeer.

Vogelrichtlijn

Europese richtlijn die betrekking heeft op de instandhouding van alle natuurlijke, in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. De richtlijn regelt de bescherming, het beheer en de regulering van deze soorten en stelt regels voor de exploitatie daarvan. De richtlijn is van toepassing op vogels, hun eieren, hun nesten en hun leefgebieden. De lidstaten zijn verplicht alle nodige maatregelen te nemen om de bedoelde vogelsoorten een voldoende gevarieerdheid van leefgebieden en een voldoende omvang ervan te geven, in stand te houden of te herstellen.

VANWESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

11. LIJST MET GEBRUIKTE AFKORTINGEN

Amvb:	Algemene maatregel van bestuur
BAT:	Best Available Techniques
BBT:	Beste Beschikbare Technieken
BREF-documenten:	Best Available Techniques reference documenten
B en W:	Burgemeester en Wethouders
EG:	Europese Gemeenschap
EHS:	Ecologische hoofdstructuur
GS:	Gedeputeerde Staten
IAV:	Interimwet ammoniak en veehouderij
IPPC:	Integrated Pollution Prevention and Control
Ivb:	Inrichtingen- en vergunningenbesluit milieubeheer
Kg:	Kilogram
KWh:	Kilowattuur
LNV:	Landbouw natuur en voedselkwaliteit
MER:	Milieueffectrapportage
MINAS:	Mineralenaangiftesysteem
MMA:	Meest milieuvriendelijk alternatief
MVE:	Mestvarkeneenheden
NeR:	Nederlandse emissierichtlijn Lucht
NH ₃ :	Ammoniak
NMP:	Nationaal Milieubeleidsplan
NRB:	Nederlandse Richtlijn Bodembescherming
Ou:	Odour units
Rav:	Regeling ammoniak en veehouderij
Rsv:	Regeling stankemissie en veehouderijen
VHR-gebied:	Vogelrichtlijn- en Habitatgebied
VNG:	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VROM:	Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer
Wav:	Wet ammoniak en veehouderij
Wgv:	Wet geurhinder en veehouderij
Wm:	Wet milieubeheer
WRO:	Wet op de Ruimtelijke Ordening
Wsv	Wet Stankemissie veehouderijen in landbouwontwikkelingsgebieden en verwevingsgebieden
Wvo:	Wet verontreiniging oppervlaktewateren

12. REFERENTIES

- Reconstructieplan Salland – Twente vastgesteld bij besluit van provinciale Staten van Overijssel 15 september 2004, Provincie Overijssel, Besluit no. PS/2004/738.
- Handboek pluimveehouderij, februari 2004. Praktijkboek 35. Animal Science Group, Wageningen UR, Lelystad.
- Kwantitatieve informatie Veehouderij 2006-2007, oktober 2006. Animal Science Group, Wageningen UR, Lelystad.
- Handreiking ammoniak en veehouderij, Infomil mei 2002.
- Informatieblad veehouderijen herziene versie, Infomil, november 2004.
- Ingrated Pollution Prevention and Control (IPPC) Reference Document on Best Available Techniques for Intensive Rearing of Poultry and Pigs, juli 2003. BREF code ILF.
- Internetsite Infomil: www.infomil.nl.
- Internetsite Senter: www.senter.nl.
- Internetsite Ministerie van LNV: www.minlnv.nl.
- Internetsite Ministerie van VROM: www.vrom.nl.
- Veiligheidsregels en technische preventierichtlijnen bij de bouw en het gebruik van agrarische biogasinstallaties, Federatie van Onderlinge Verzekeringsmaatschappijen in Nederland (FOV), oktober 2004.
- Toepassing van luchtbehandelingstechnieken binnen de intensieve veehouderij, Agrotechnology & food innovations B.V in opdracht van Ministerie van LNV, Rapport 029, R.W. Melse en H.C. Willers.
- Rapport Stallucht en Planten door het Instituut voor Plantenziektenkundig Onderzoek (IPO).
- Kosten ammoniakemissiereducerende systemen in de pluimveehouderij. Ellen H.H. en I. Vermeij. 2005. Praktijkboek 43, Animal Sciences Group / Praktijkonderzoek, Wageningen UR.

Bijlage 1:   Luchtfoto huidige en beoogde locatie

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Bestaande (Bouwhuisweg) en beoogde locatie (Nieuwendijk) te Nieuwleusen

Bijlage 2:   Richtlijnen voor de MER

Pluimveehouderij aan de Nieuwendijk te Nieuwleusen

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

21 november 2006 / rapportnummer 1806-26

commissie voor de milieueffectrapportage

Gemeenteraad van gemeente Dalfsen
Postbus 35
7720 AA DALFSEN

uw kenmerk

uw brief
17 augustus 2006

ons kenmerk
1806-27/Ba/eh

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het MER
Pluimveehouderij aan de Nieuwendijk te
Nieuwleusen

doorkiesnummer
(030) 234 76 35

Utrecht,
21 november 2006

Geachte raad,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Pluimveehouderij aan de Nieuwendijk te Nieuwleusen.

Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

ir. N.G. Ketting
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Pluimveehouderij aan de Nieuwendijk te
Nieuwleusen

Postadres Postbus 2345
3500 GH UTRECHT
Bezoekadres Arthur van Schendelstraat 800
Utrecht

telefoon (030) 234 76 66
telefax (030) 233 12 95
e-mail mer@eia.nl
website www.commissiemer.nl

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Pluimveehouderij aan de Nieuwendijk te Nieuwleusen

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over de Pluimveehouderij aan de Nieuwendijk te Nieuwleusen,

uitgebracht aan Gemeente Dalfsen door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

de werkgroep m.e.r.

Pluimveehouderij aan de Nieuwendijk te Nieuwleusen,

de secretaris

drs. C.A. Balduk

de voorzitter

ir. N.G. Ketting

Utrecht, 21 november 2006

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING.....	1
2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES.....	1
3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Probleemstelling en doel	2
3.2 Wettelijk kader en beleidskader.....	2
3.3 Voorgeschiedenis.....	2
3.4 Plan-MER en besluit-MER	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	3
4.1 Algemeen	3
4.2 Alternatieven	4
4.3 Referentiesituatie	4
4.4 Meest milieuvriendelijk alternatief	4
5. MILIEUASPECTEN.....	5
5.1 Algemene opmerkingen.....	5
5.2 Ammoniak	5
5.3 Geur.....	6
5.4 Fijn stof.....	6
5.5 Natuur	6
5.5.1 Gebiedsbescherming	6
5.5.2 Soortenbescherming.....	7
5.6 Bodem en water.....	7
5.7 Energie.....	7
5.8 Geluid.....	7
5.9 Landschap, Archeologie en Cultuurhistorie.....	8
6. VORM EN PRESENTATIE	8
7. OVERIGE PUNTEN	8

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 17 augustus 2006 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in de Dalfser Marskramer d.d. 22 augustus 2006
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Het Anker V.O.F. is een pluimveebedrijf met 48.000 opfokkennens aan de Bouwhuisweg 33 te Nieuwleusen. Door toekomstige uitbreiding van de bebouwde kom van Nieuwleusen moet het bedrijf verplaatsen. De initiatiefnemer wil daarom zijn bedrijf vestigen op een nieuwe locatie, aan de Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen. Daarnaast wil de initiatiefnemer inspringen op ontwikkelingen in de markt door zijn bedrijf te vernieuwen en te vergroten. Het nieuwe bedrijf is een pluimveebedrijf met drie stallen, met plaats voor in totaal 153.000 opfokkennens.

Voor deze activiteit is een vergunning benodigd in het kader van de Wet milieubeheer (Wm). Ten behoeve van de besluitvorming over deze vergunning wordt de procedure van milieueffectrapportage (m.e.r.) doorlopen. Het bevoegd gezag is het college van B&W van de gemeente Dalfsen.

Bij brief van 17 augustus 2006 is de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport (MER)¹. De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in De Dalfser Markrammer² van 22 augustus 2006. De startnotitie is opnieuw ter inzage gelegd op 20 september 2006.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. – verder aangeduid als ‘de Commissie’³. Het bedoelt aan te geven welke informatie het MER moet bieden om het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen. De Commissie bouwt in haar advies voort op de startnotitie. Dat wil zeggen dat dit advies **niet** zelfstandig leesbaar is, maar in combinatie met de startnotitie moet worden gelezen.

Via gemeente Dalfsen als bevoegd gezag heeft de Commissie kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieumomstandigheden of te onderzoeken alternatieven.

2. HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- de toekomstige emissie van ammoniak van het nieuwe bedrijf en de depositie van ammoniak op de nabijgelegen voor verzuring gevoelige gebieden. Maak hierbij onderscheid tussen de verschillende kwetsbare gebieden;
- een kwantitatieve omschrijving van de individuele en cumulatieve bijdrage van het bedrijf op de nieuwe locatie aan de toekomstige geurhinder;

---

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ Zie voor de samenstelling bijlage 3.

⁴ Zie bijlage 4.

de bebouwde kom van Nieuwleusen. Uit de inspraakreacties blijkt dat de vraag leeft waarom dan verplaatst wordt naar een open gebied, terwijl er in de omgeving mogelijk geschiktere locaties van stoppende boerenbedrijven beschikbaar zijn⁸. Geef in het MER weer welke vooroverwegingen ten grondslag liggen aan de keuze voor nieuwbouw op de betreffende locatie.

3.4 Plan-MER en besluit-MER

De huidige bestemming van het perceel waarop het bedrijf zal worden gevestigd, is "agrarisch cultuurgebied". Er ligt echter nog geen agrarisch bouwperceel op. Daarom is een bestemmingsplanwijziging noodzakelijk. Deze planwijziging is plan-MERplichtig, op grond van het nieuwe Besluit m.e.r. zoals dat geldt sinds 28 september 2006. De Commissie adviseert bevoegd gezag en de initiatiefnemer in overleg te treden over de wijze waarop besluit-MER en plan-MER worden uitgevoerd. De Commissie adviseert het besluit-MER en plan-MER-rapport zo mogelijk met elkaar te combineren, aangezien de inhoudelijke vereisten vrijwel gelijk zijn.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

4.1 Algemeen

De voorgenomen activiteit moet in het MER worden beschreven voor zover deze gevolgen heeft voor het milieu. Een situatieschets van het plangebied en een breder studiegebied, waarin bebouwing en ecologisch gevoelige gebieden opgenomen zijn, moet onderdeel vormen van de beschrijving. Geef hierbij ook herkenbaar en overzichtelijk kaartmateriaal, waarin onder andere kwetsbare natuurgebieden en geurgevoelige objecten worden aangegeven. Geef ook helder de afstanden hiervan tot het bedrijf aan. Voor de onderlinge vergelijking moeten de milieueffecten van de alternatieven volgens dezelfde methode en met hetzelfde detailniveau worden beschreven.

De Commissie vraagt om in het MER een eenduidige beschrijving van de voorgenomen activiteit op te nemen:

- beschrijf het aantal te realiseren dierplaatsen in relatie tot het aantal te houden dieren;
- beschrijf de uitvoering van de inrichting, inclusief beschikbare oppervlaktes en leefoppervlaktenormen;
- geef de plaatsing en hoogte van de emissiepunten aan. Geef de milieuvoren – nadelen van het toe te passen systeem;
- maak gebruik van een duidelijke tekening van de stallen, inrichting en installaties, voorzien van relevante maatvoeringen, details en legenda. In de plattegronden van de stallen moet de geïmplementeerde code uit de Regeling ammoniak en veehouderij (Rav) aangegeven worden.

De realisatie van het gehele plan zal naar verwachting van de initiatiefnemer ongeveer een jaar na de aanvang in 2007 plaatsvinden. Ter ondersteuning

---

⁸ In inspraakreacties nr. 2 en 3 wordt de vraag gesteld waarom nieuwbouw nodig is, als de initiatiefnemer ook een bestaand en stoppend bedrijf kan opkopen.

inzichten in de huidige beoordelingskaders. Ook moet het MMA realistisch zijn en binnen de competentie van de initiatiefnemer liggen. Bij de ontwikkeling van het MMA adviseert de Commissie om primair aandacht te besteden aan maximale reductie van de ammoniakuitstoot, van geur en van stof, door het toepassen van:

- het voliëresysteem voor opfokhennen met een lage ammoniakemissie. In de laatste Rav zijn meerdere voliëresystemen voor opfokhennen met lagere emissiefactoren opgenomen;
- een luchtwasser;
- directe afvoer van de mest;
- mogelijke aanpassing van de locatie van de (stank)emissiepunten.

Gezien het feit dat het voliëresysteem het meest diervriendelijke type systeem is, is het van belang om te kijken binnen dit systeem, wat de meest milieuvriendelijke toepassing is. Geef een goede onderbouwing waarom gekozen wordt voor het MMA of het Voorkeursalternatief (VKA).

5. MILIEUASPECTEN

5.1 Algemene opmerkingen

Bij de beschrijving van milieugevolgen dienen de volgende algemene richtlijnen in acht te worden genomen:

- bepaal de ernst van de gevolgen voor het milieu in termen van aard, omvang, reikwijdte, mitigerende maatregelen en compenseerbaarheid;
- per milieugevolg moet worden beschreven of deze onomkeerbaar is;
- expliciet moet aandacht worden besteed aan cumulatie van effecten op met name kwetsbare natuur. Het gaat hierbij niet alleen om het optellen van verschillende milieueffecten van het bedrijf zelf, maar ook om het optellen van effecten van verschillende bedrijven in de omgeving;
- gevolgen kunnen zowel negatief als positief van aard zijn.

Betrek bij de beschrijving van milieugevolgen de geldende wet- en regelgeving, maar beperk het MER hiertoe niet.

5.2 Ammoniak

In het MER moet worden beschreven waar de voor verzuring gevoelige natuurgebieden liggen, wat de afstand tot het bedrijf is en of hier sprake is van nadelige gevolgen van het voornemen. Ga daarbij in het bijzonder in op de nabijgelegen Natura 2000-gebieden en nabijgelegen EHS. Geef in het MER aan of de alternatieven effect hebben op de instandhoudingdoelen van de natuurdoeltypen van de beschermde natuurgebieden, en zo ja: welke. Geef deze gebieden op duidelijk kaartmateriaal aan. Beschrijf daartoe in het MER:

- de te verwachten achtergronddepositie van de omliggende natuurgebieden volgens de autonome ontwikkeling. Gebruik voor de bepaling van de achtergronddepositie, naast de gegevens van de provincie Overijssel, ook de gegevens van het RIVM;
- de toekomstige emissie van ammoniak van het bedrijf bij de verschillende alternatieven;
- de kritische depositiewaarden voor de beoogde natuurdoeltypen in de natuurgebieden;

ben op een kwetsbaar gebied ook al is het hierin niet gelegen of is het er niet direct naast gelegen (externe werking). Maak bij de gebieden onderscheid tussen de verschillende gebieden en geef de status van de gebieden aan, evenals de voor het gebied geldende instandhoudingsdoelstellingen dan wel ontwikkelingsdoelstellingen. Mocht op grond van objectieve gegevens niet uit te sluiten zijn dat significante gevolgen op het Natura 2000-gebied mogelijk zijn, dan is ook een passende beoordeling nodig op grond van de Natuurbeschermingswetgeving¹¹.

5.5.2 Soortenbescherming

Op grond van de Flora- en faunawet (Ffw) is een aantal planten- en diersoorten beschermd¹². Ga na of de activiteit zal leiden tot in de Ffw genoemde verboden gedragingen. Indien dat het geval is, zal een ontheffing op grond van artikel 75 Ffw moeten worden aangevraagd. Voor het ontheffingsverzoek dient een inventarisatie van de ruimtelijke verspreiding van alle in het studiegebied voorkomende relevante soorten te worden gemaakt.

In het MER kan worden volstaan met het aangeven van de gevolgen voor de doelsoorten van het natuurbeleid, of een gemotiveerde selectie van de belangrijkste voorkomende soorten. Besteed daarbij ook aandacht aan mogelijke mitigerende maatregelen. De Commissie geeft in overweging om ook de informatie die benodigd is voor een ontheffing op grond van artikel 75 van de Ffw gelijktijdig met het MER te verkrijgen en te presenteren. Dit is niet verplicht, maar biedt de initiatiefnemer de mogelijkheid om ook deze informatie door de Commissie te laten toetsen op methodische juistheid, alsmede te laten beoordelen of de uitkomsten plausibel zijn.

5.6 Bodem en water

Geef aan of en in welke mate de bodem vervuild is. Beschrijf kwalitatief de te nemen maatregelen ter bescherming van de bodem.

5.7 Energie

Geef in het MER de energiehuishouding voor de alternatieven weer, onder andere door het weergeven van het stroom- en gasverbruik per dier en de te nemen energiebesparende maatregelen.

5.8 Geluid

Beschrijf welke transporten worden verwacht. Beschrijf de geluidsemissies voor de dag-, avond-, en nachtperiode, zowel voor een representatieve bedrijfssituatie inclusief aan- en afvoer als bij incidentele bedrijfssituaties zoals afvoer van dieren en mest. Geef aan hoe vaak deze laatste zich voor kunnen

---

¹¹ Dit dient dan afgezet te worden tegen de instandhoudingsdoelstellingen van het gebied. Let hierbij op dat ook een geringe toename van de ammoniakdepositie van 0,6 mol/ha/jaar een significant gevolg kan betekenen (zie de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 20 september 2006, zaaknr. 200509110/1, LJN AY8489).

¹² In inspraakreactie nr. 1 wordt bijvoorbeeld gesteld dat in dit deel van het gebied bedreigde weidevogels zoals de grutto voorkomen.

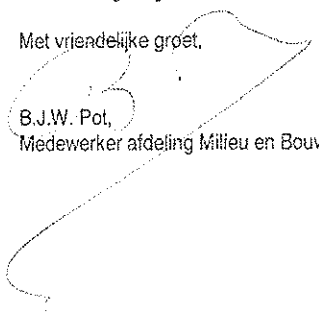
BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Pluimveehouderij aan de Nieuwendijk te Nieuwleusen

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 17 augustus 2006 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

		gemeente Dalfsen	
		Commissie voor de milieu-effectrapportage	
		Ingekomen: 18 AUG. 2006	
		Nummer	
		dossier 1806-14/m 2	
		kopie naar: E	
Commissie voor de m.e.r. Postbus 2345 3500 GH UTRECHT			
Uw brief/kenmerk:		Ons kenmerk:	Inlichtingen bij: Dhr. B.J.W. Pot
Onderwerp: Startnotitie Milieu-effectrapportage			Telefoonnummer: (0529)488376
			Datum: 17 augustus 2006
Geachte heer/mevrouw,			
Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 7.12, lid 3, van de Wet milieubeheer delen wij u mee, dat wij op 16 augustus 2006 een startnotitie Milieu-effectrapportage hebben ontvangen voor de locatie genaamd: Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen, gemeente Dalfsen.			
Deze startnotitie doe ik u bij deze in 8-voud ter beoordeling toekomen.			
Indien u nog vragen heeft, kunt u onder bovenstaand telefoonnummer contact opnemen.			
Met vriendelijke groet,			
B.J.W. Pot, Medewerker afdeling Milieu en Bouwen.			

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in de Dalfser Marskramer d.d. 22 augustus 2006

Kennisgeving Startnotitie Milieueffectrapportage "Het Anker" v.o.f.

Op 16 augustus 2006 heeft "Het Anker" v.o.f., contactpersoon de heer Vroegindewey te Ochten, middels een startnotitie melding gedaan van het voornemen een MER-plichtige activiteit te ontplooiën op het perceel Nieuwleusen ongenummerd te Nieuwleusen, gemeente Dalfsen.

Het voornemen in de startnotitie heeft betrekking op:

Het houden van:

- 153.000 opfokhennen in totaal
3 stallen (RAV nummer E.1.8.1).

Beoordeling

De startnotitie is in 8-voud ter beoordeling gezonden aan de commissie van de m.e.r., welke is gevestigd te Utrecht.

Inzage

De startnotitie ligt van 23 augustus 2006 tot 4 oktober 2006 ter inzage bij:

De gemeente Dalfsen, Burgermeester van Bruggenplein 1 te Dalfsen. Dagelijks van 8:30 tot 12:30 uur en van 13:30 tot 15:00 uur. Bovendien ook op maandagavond van 18:00 tot 20:00 uur.

Zienswijze

Door een ieder kan binnen de hierboven gestelde termijnen een zienswijze naar voren worden gebracht inzake het geven van richtlijnen over de inhoud van de startnotitie van de m.e.r.

Informatie

Voor nadere inlichtingen kunt u contact opnemen met de heer B.J.W. Pot van de afdeling Milieu en Bouwen, telefoon (0529) 48 83 76

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: "Het Anker" V.O.F.

Bevoegd gezag: college van B&W van Gemeente Dalfsen

Besluit: vergunning in het kader van de Wet milieubeheer (Wm)

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C14

Activiteit: verplaatsing pluimveebedrijf

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 22 augustus 2006

richtlijnenadvies uitgebracht: 21 november 2006

Bijzonderheden:

Het Anker V.O.F. is een pluimveebedrijf met 48.000 opfokhennen aan de Bouwhuisweg 33 te Nieuwleusen. Door toekomstige uitbreiding van de bebouwde kom van Nieuwleusen moet het bedrijf verplaatsen. De initiatiefnemer wil daarom zijn bedrijf vestigen op een nieuwe locatie, aan de Nieuwendijk ongenummerd te Nieuwleusen. Daarnaast wil de initiatiefnemer inspringen op ontwikkelingen in de markt door zijn bedrijf te vernieuwen en te vergroten. Het nieuwe bedrijf is een pluimveebedrijf met drie stallen, met plaats voor in totaal 153.000 opfokhennen.

In dit richtlijnenadvies benoemt de Commissie de volgende punten als essentiële informatie in het MER:

- de toekomstige emissie van ammoniak van het nieuwe bedrijf en de depositie van ammoniak op de nabijgelegen voor verzuring gevoelige gebieden;
- een kwantitatieve omschrijving van de individuele en cumulatieve bijdrage van het bedrijf op de nieuwe locatie aan de toekomstige geurhinder;
- een beschrijving van de verandering in stofemissie en toetsing aan de normen uit het Besluit luchtkwaliteit 2005;
- een beschrijving van het meest milieuvriendelijk alternatief (MMA);
- kaartmateriaal dat voldoende duidelijk is en voorzien van een hanteerbare schaalgrootte;
- een zelfstandig leesbare samenvatting. Deze dient duidelijk te zijn voor een ieder en dient geschikt te zijn voor de bestuurlijke besluitvorming.

Samenstelling van de werkgroep:

Ing. H.H. Ellen

Ir. N.G. Ketting (voorzitter)

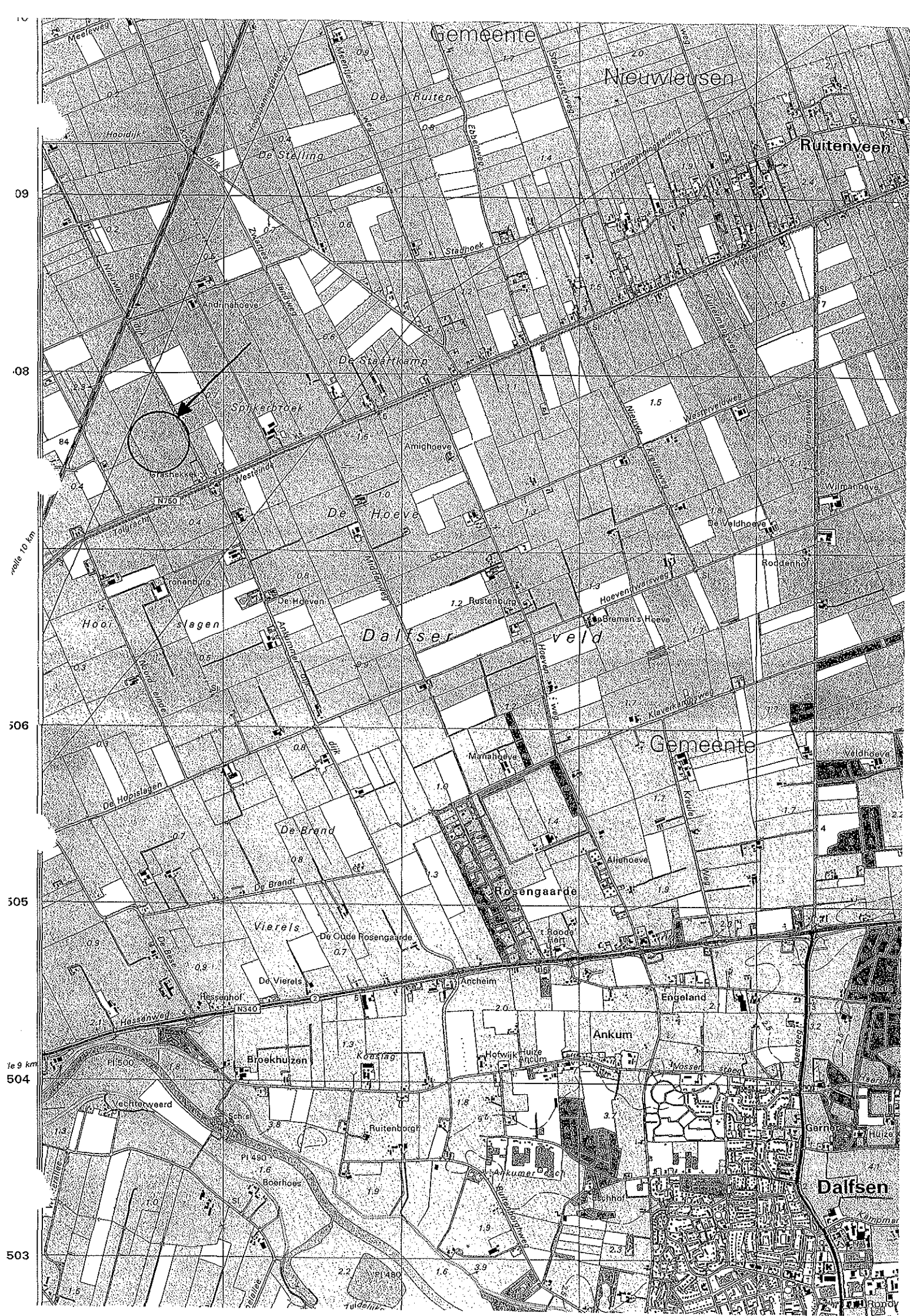
Ing. M. Pijnenburg

Secretaris van de werkgroep:

Drs. C.A. Balduk

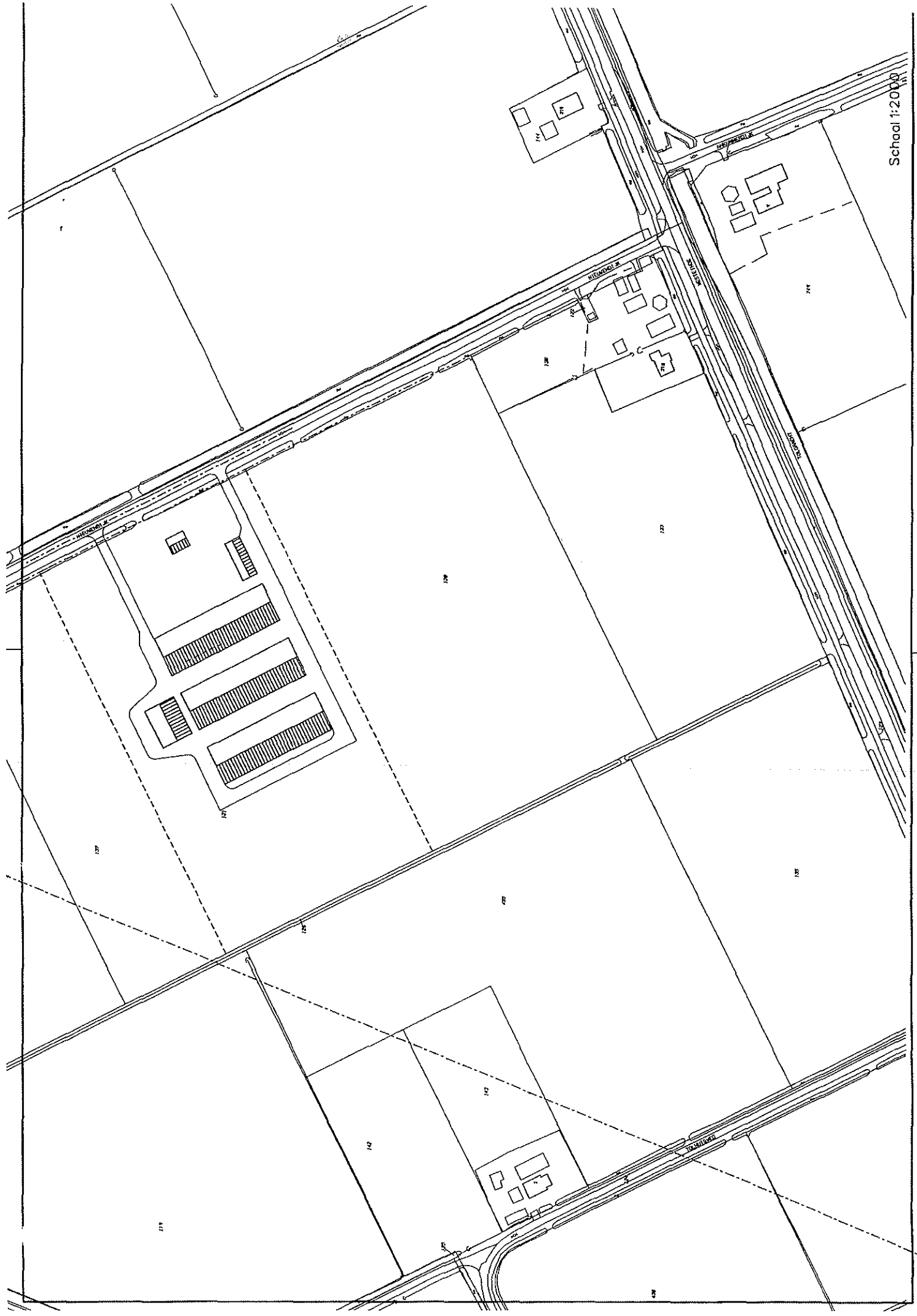

Bijlage 3:   Kaart van ligging beoogde locatie

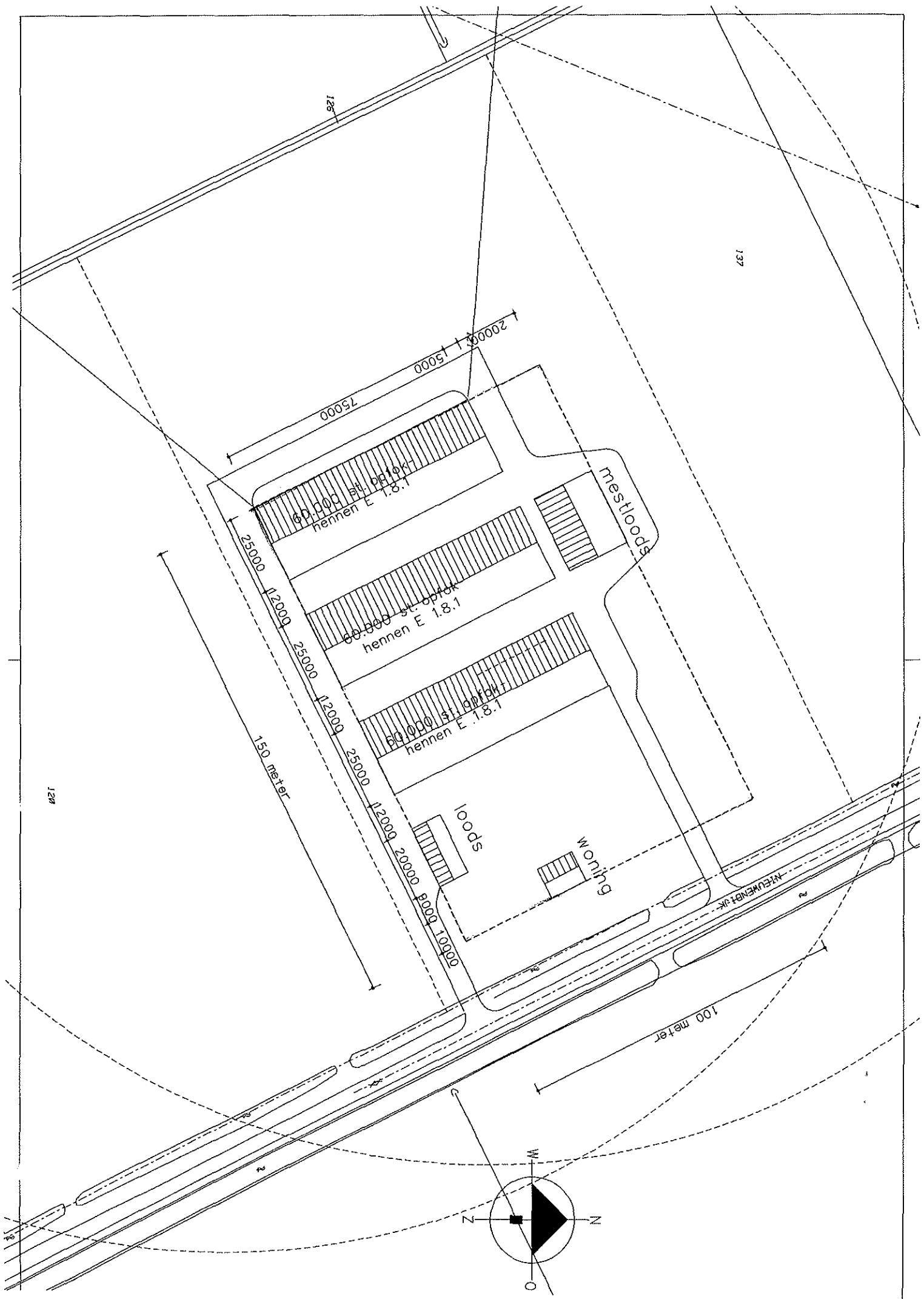

Bijlage 4:   Situatietekening beoogde locatie

School 1:2000

126

137

120

mestloos

60.000 st. opfok
hennen E 1.8.1

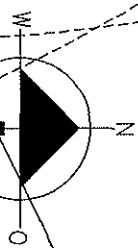
60.000 st. opfok
hennen E 1.8.1

60.000 st. opfok
hennen E 1.8.1

loos

woning

AFHEUWENGT AK

100 meter

Bijlage 5: Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (+ NATURA 2000)

SCHAAL 1 : 50 000

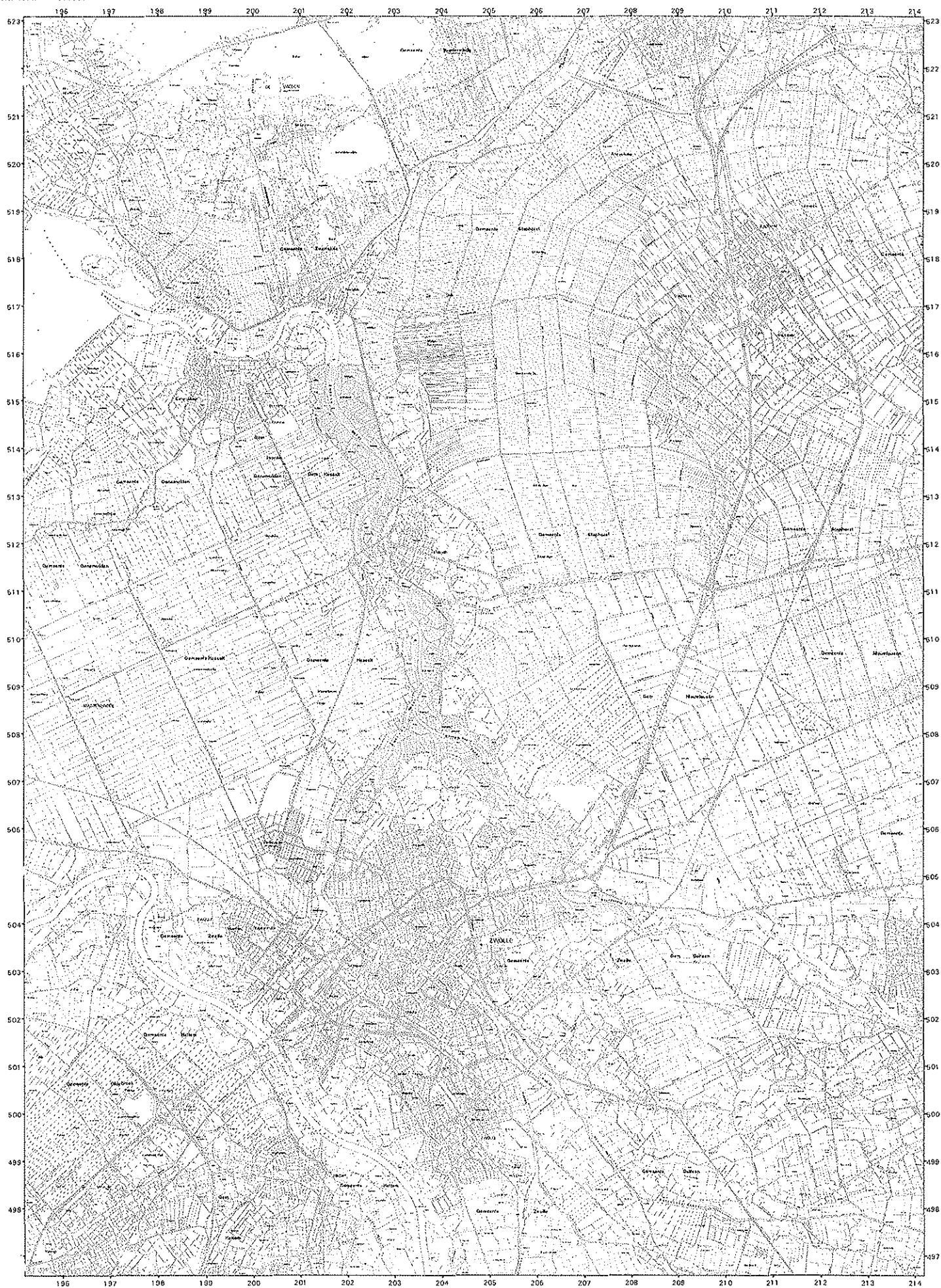
angewezen gebied
Datum besluit 24-03-2000
Nummer besluit N/2000/308
Datum kaartproductie 11-OCT-2004

Productie en Cartografie:

ALTERA
WAGeningen

Vogelrichtlijngebieden 2004
Opdrachtgever: Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, dir. Natuurbeheer
Oktober 2004, Alterra, Centrum Geo-informatie
Topografische ondergrond: Dienst voor het Kadaster en Openbare Registers, Apeldoorn

Opdrachtgever: Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, de Natuurbeheer
 Voor nadere informatie over aan te maken habitatplan en soorten de gebiedsdocument
 Voor een toelichting op de afkortingen in het gebiedsdocument

Productie en Cartografie: Alana, Cartum-Groenland
 Synergie tussen de gemeenten: DPM/Deventer, TDN, Ennoven

SCHAAL 50000

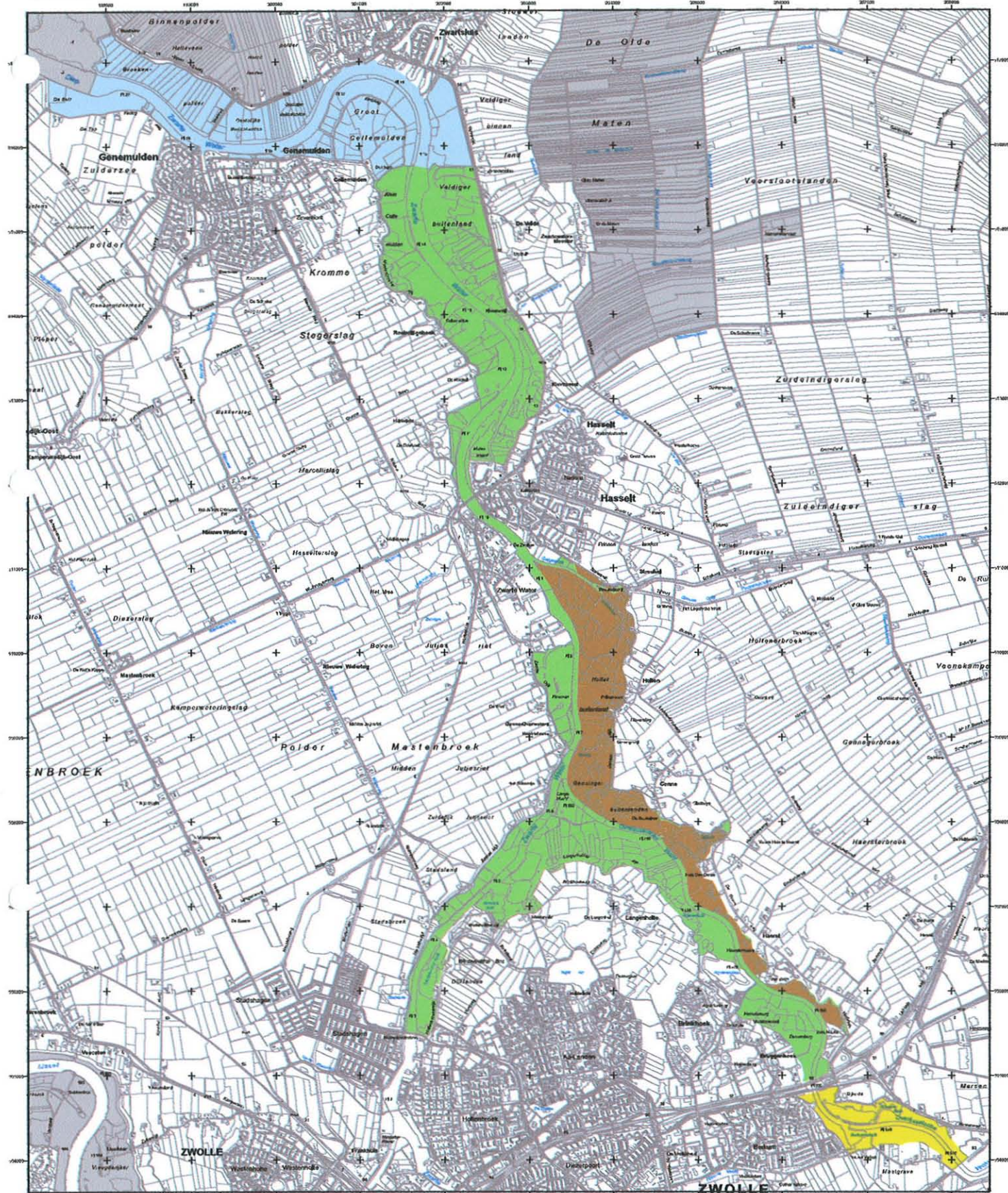
Versieningsdatum: 8 april 2003
 Productiedatum: 18 april 2003

Rijkswaterstaat
 Project: de Zwartwater-herengracht
 Fax: 0522 55 000 - Telefoon: 0522 55 000
 Curs: Markt 0.33 153 - Landbouw wijk 52351501
 E-mail: rijkswaterstaat@rws.nl

Legend: aangrenzend gebied

De aangrenzend gebied (land, bos, water en andere
 voor de objecten in het gebied van de landbouw)

Opdrachtgever:
landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Minister van LNV, Directie Natuur en
Directie Regionale Zaken

voedings- en cartografie

Topografische ondergrond:
© De auteursrechten en databankrechten zijn voorbehouden
aan de Topografische Dienst Kadaster, Emmen, 2005

Datum kaart: 9/21/2006 2:51 PM

- Legenda**
- VR (490 ha)
  - HR (78 ha)
  - VR + HR (568 ha)
  - VR + HR + BN (242 ha)
  - Totaal oppervlakte = 1978 ha
  - Ander Natura2000-gebied (indicatief)
  - VR = Vogelrichtlijngebied
  - HR = Habitatrichtlijngebied
  - BN = beschermde natuurmonument

Schaal 1 : 25 000

Bestaande bebouwing, erven, tuinen, verhardingen en hoofd-
spoorwegen maken geen deel uit van het aangewezen gebied,
tenzij expliciet wel bij de aanwijzing betrokken, zie verder nota
van toelichting bij het besluit.

ONTWERPKAART

behorende bij het ontwerpbesluit
van het Natura2000-gebied
Uiterwaarden Zwarte Water en Vecht

deze kaart

Bijlage 6: Provinciale Ecologische Hoofdstructuur

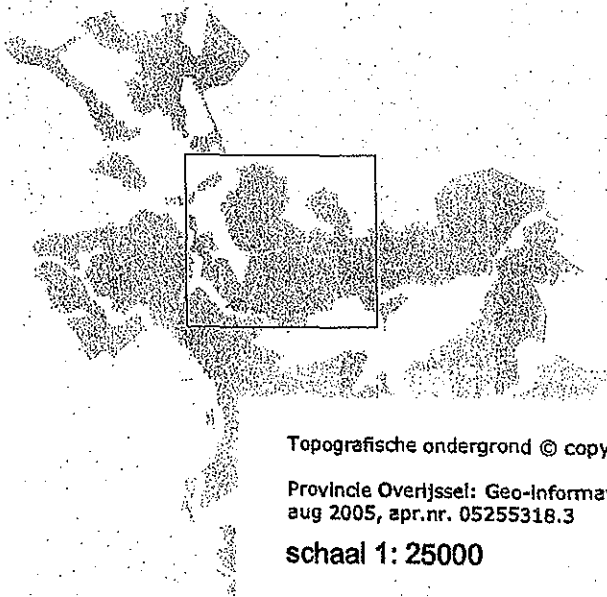
Wet Ammoniak & Veehouderij

Kaartbijiage behorende bij besluit van Gedeputeerde Staten (GS)
van 16 augustus 2005, kenmerk LNL/2005/2218

Concretisering van de Provinciale Ecologische Hoofdstructuur (PEHS) op grond
van art. 2, lid 2 van de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) om te kunnen
vaststellen welke gebieden als kwetsbaar moeten worden aangemerkt.

- globale PEHS-grens volgens de Natuurbeleidskaart behorende bij de strategische plannen,
vastgesteld bij besluit Provinciale Staten van 13 december 2000, nr 44
- concretisering (op perceelsniveau) van de PEHS-grens voor de Wav
- gebied waar GS de afwijkingsbevoegdheid van het Streekplan Overijssel 2000+
heeft toegepast en die niet langer behoort tot de PEHS
- gemeentegrens

Overzichtskaart

Topografische ondergrond © copyright TDKadaster Apeldoorn
Provincie Overijssel: Geo-Informatie,
aug 2005, apr.nr. 05255318.3
schaal 1: 25000

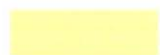

Bijlage 7:   Streekplankaart 2000+ Provincie Overijssel

zone I landbouw

zone II landbouw, cultuurlandschap

zone III natuur, landschap, cultureel erfgoed ,
landbouw

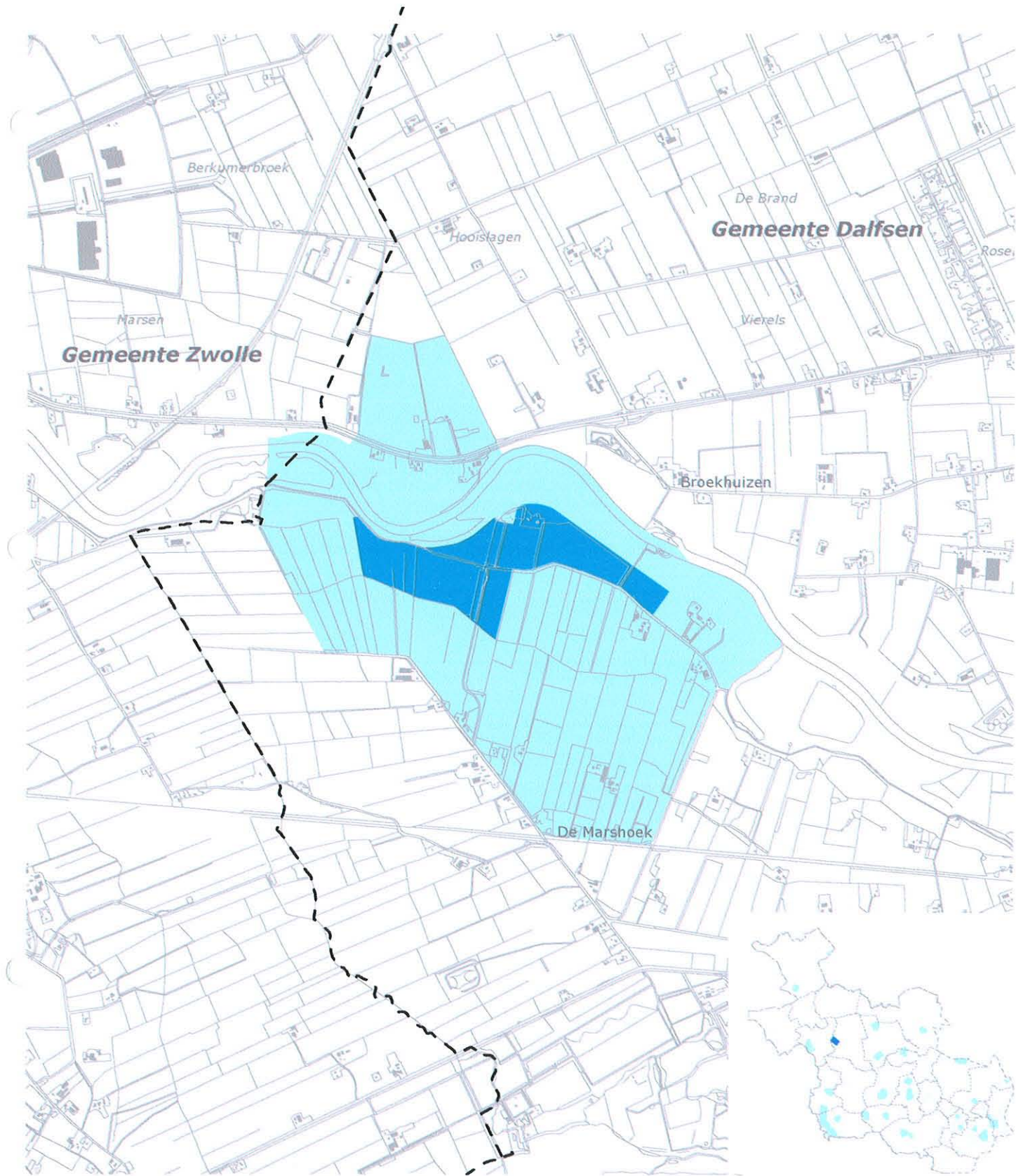

zone IV natuur

Uitsnede van legenda bij Streekplankaart Overijssel 2000+

Bijlage 8:   Ligging grondwaterbeschermingsgebied

**Milieubeschermingsgebied met de functie waterwinning
Gebied: Vechterweerd**

Kaart behorende bij de Verordening voor de Fysieke Leefomgeving Overijssel

geoinformatie: prov. Overijssel 15 maart 2006
apr.nr. 05273500-3

waterwingebied
 grondwaterbeschermingsgebied
 gemeentegrens

0 1 km
schaal 1:25000

provincie Overijssel

Bijlage 9: Beschrijving van de toegepaste stalsystemen

Rav-nummer:	E 1.7
Naam van het systeem:	Grondhuisvesting (strooiselvloer, roostervloer)
Diercategorie:	Opfokhennen en hanen van legrassen; jonger dan 18 weken

---

Korte omschrijving van het stalsysteem:

Stal voorzien van betonvloer met daarop strooiselmateriaal waarin de dieren los worden gehouden. Afhankelijk van de uitvoering is een gedeelte van de vloer is verhoogd en voorzien van roosters (hout, kunststof of draadgaas) met daaronder een mestopslag. Anders is de gehele stal voorzien van een vlakke vloer met daarop strooisel.

Eisen aan de uitvoering:

- 1) Hokuitlevoering en (rooster)vloer
Per m² worden in de dierruimte maximaal 16 dieren opgezet.
Indien aanwezig beslaat de roostervloer maximaal 2/3 deel van de totale bruikbare leefoppervlakte.
- 2) Voer en drinkwater
De voorzieningen voor voer en drinkwater zijn geplaatst boven de roostervloer (indien aanwezig).

Eisen aan het gebruik:

Er zijn geen specifieke eisen aan het gebruik.

Nadere bijzonderheden:

- 1) De eisen aan de uitvoering zijn deels gebaseerd op de stal voor scharrelhennen.
- 2) Controle is mogelijk tijdens de inrichting en het gebruik van de stal.
- 3) De emissie bedraagt 0,170 kg NH₃ per dierplaats per jaar. Deze waarde is vastgesteld middels een verhoudingsgetal ten opzichte van hetzelfde huisvestingssysteem voor leghennen (E 2.7).

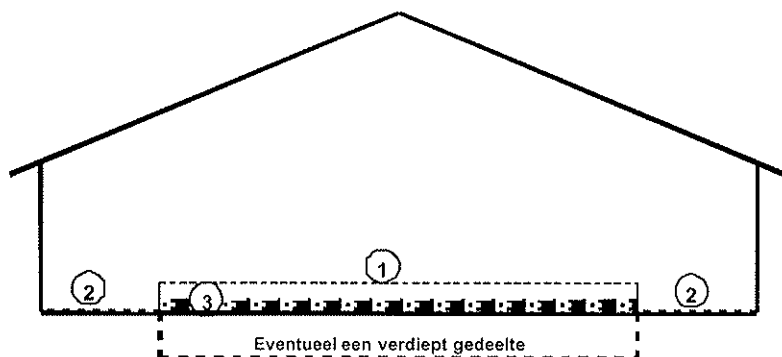
Tekeningen:

Zie ommezijde voor een schematisch overzicht van de stal.

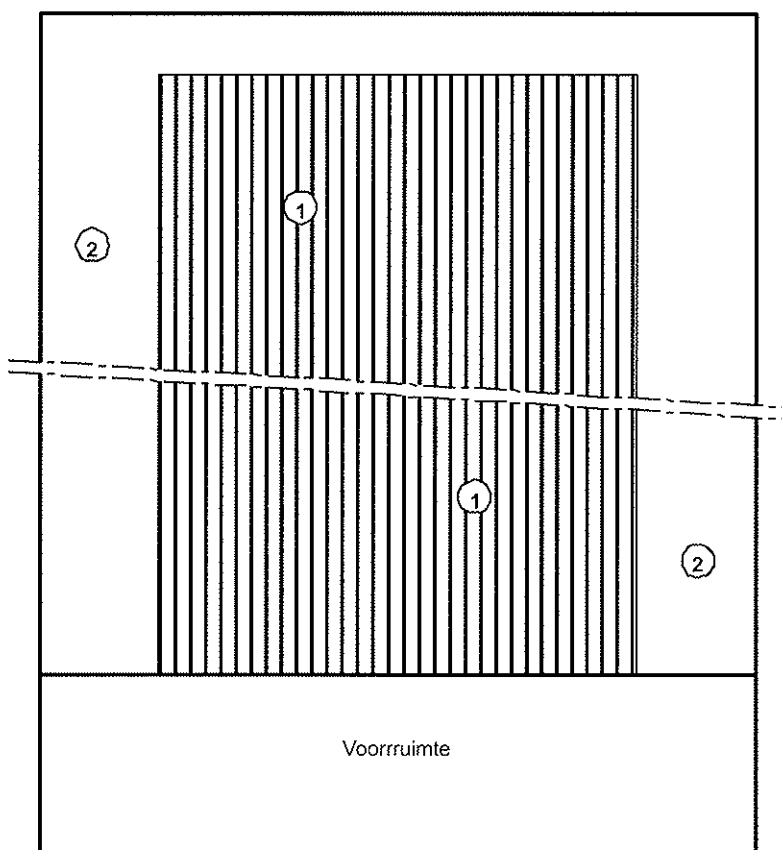
Informatie bij:

Praktijkonderzoek Veehouderij te Lelystad, tel. 0320-293211.

Doorsnede

Plattegrond

Legenda

- ① Roosters
- ② Strooisel-ruimte
- ③ Mestopslag

PRAKTIJKONDERZOEK
VEEHOUDERIJ

Omschrijving:
Grondhuisvesting (strooiselvloer,
roostervloer) voor opfokkennnen en
hanen van legrassen; jonger dan 18
weken

Behorend bij
Rav nummer:

E 1.7

Datum: januari 2001

Rav-nummer:	E 1.8.1
Naam van het systeem:	Volière-opfokhuisvesting, minimaal 50% van de leefruimte is rooster, met daaronder een mestband. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages.
Diercategorie:	Opfokhennen en hanen van legrassen; jonger dan 18 weken
Stalbeschrijving van:	15 juli 2005 (ter vervanging van beschrijving E 1.8 d.d. januari 2001)

Korte omschrijving van het stalsysteem:

De opfokleghennen worden gehouden in een stal met geheel of gedeeltelijke strooiselvloeren en etages met roostervloeren. De mest van de roostervloer valt op de daaronder gelegen mestband en wordt al of niet gedroogd met lucht.

Eisen aan de uitvoering:

- 1) Hokuitvoering en roostervloer
Per m² bruikbare leefoppervlakte worden in de dierruimte maximaal 16 dieren opgezet.
Minimaal 50 % van de bruikbare leefoppervlakte bestaat uit roostervloeren met daaronder een mestband. De roostervloeren minimaal in twee etages. Van het bruikbare leefoppervlak is minimaal 1/3 deel grondoppervlak bedekt met strooisel.
- 2) Voer- en drinkwater
De voer- en drinkwatervoorzieningen zijn boven een roostervloer aangebracht.
- 3) Mestafvoer
De afvoer van de op de roosters geproduceerde mest vindt plaats via de mestbanden.

Eisen aan het gebruik:

De mest op de mestbanden moet minimaal een keer per week uit de stal worden verwijderd. Deze mest wordt of direct van het bedrijf afgevoerd, of maximaal twee weken opgeslagen in een afgedekte container. Bij toepassing van een mestnadroogstelsel (categorie E 6) de mest minimaal twee keer per week uit de stal verwijderen.

Nadere bijzonderheden:

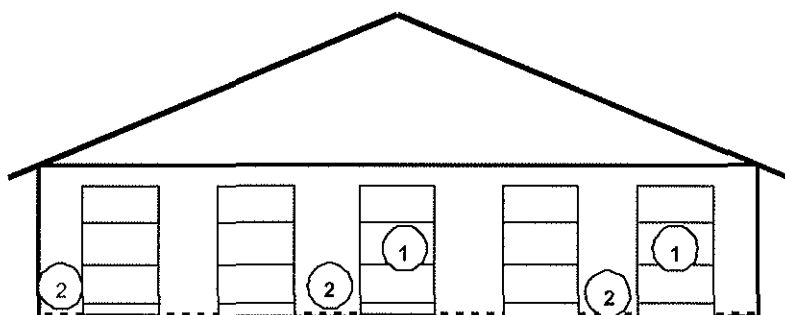
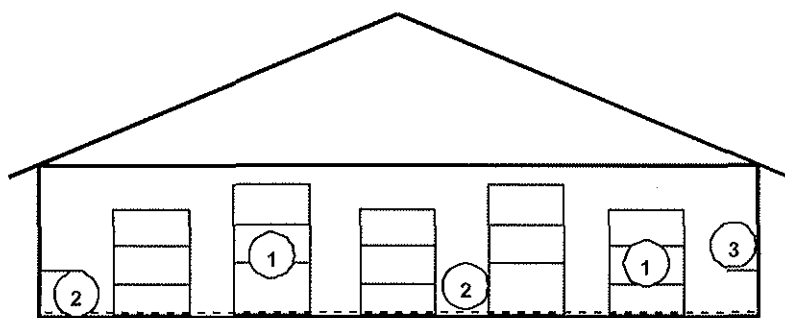
- 1) De eisen aan de uitvoering zijn mede gebaseerd op de volièrehuisvesting voor leghennen (categorie E 2.11).
- 2) Controle is mogelijk tijdens het inrichten en het gebruik van de stal.
- 3) De emissie bedraagt 0,050 kg NH₃ per dierplaats per jaar. Deze waarde is vastgesteld middels een verhoudingsgetal ten opzichte van hetzelfde huisvestingssysteem voor leghennen (E 2.11).

Tekeningen:

Zie ommezijde voor een schematisch overzicht van enkele mogelijke opstellingen in de stal.

Informatie bij:

Praktijkonderzoek Veehouderij te Lelystad, tel. 0320-293211.

Legenda

- ① Stelling met roosters en mestbanden (al of niet met beluchting)
- ② Strooiselruimte
- ③ Aanvliegplateau

Omschrijving:
Volière-opfokhuisvesting (hennen en hanen van legrassen; jonger dan 18 weken), minimaal 50% van de leefruimte is rooster, met daaronder een mestband. Roosters in minimaal twee etages.

Behorend bij
Rav-nummer:

E 1.8.1

Rav-nummer:	E 1.8.2
Naam van het systeem:	Volière-opfokhuisvesting, 65-70 % van de leefruimte is rooster, met daaronder een mestband met 0,3 m³/dier/uur mestbeluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters minimaal in twee etages.
Diercategorie:	Opfokhennen en hanen van legrassen; jonger dan 18 weken
Stalbeschrijving van:	15 juli 2005

Korte omschrijving van het stalsysteem:

De opfokleghennen worden gehouden in een stal met geheel of gedeeltelijke strooiselvloeren en etages met roostervloeren. De mest van de roostervloer valt op de daaronder gelegen mestband en wordt gedroogd met lucht. De mestbanden worden minimaal één keer per week afgedraaid.

Eisen aan de uitvoering:

- 1) Hokuitvoering en roostervloer
Per m² bruikbaar oppervlak worden in de dierruimte maximaal 16 dieren opgezet.
Van de leefoppervlakte bestaat 65-70 % uit roostervloeren met daaronder een mestband met beluchting. De roostervloeren minimaal in twee etages.
- 2) Voer- en drinkwater
De voer- en drinkwatervoorzieningen zijn boven een roostervloer aangebracht.
- 3) Mestbeluchting
De mest wordt continu belucht met 0,3 m³ lucht/dier/uur van minimaal 20 °C.

Eisen aan het gebruik:

- 1) Afvoer mest
De mest op de mestbanden moet minimaal één keer per week uit de stal worden verwijderd. Deze mest wordt of direct van het bedrijf afgevoerd, of maximaal twee weken opgeslagen in een afgedekte container, of verwerkt in een mestnadroogstelsysteem (categorie E 6).
- 2) Drogestofgehalte mest
De mest op de mestbanden dient op moment van afdraaien minimaal een drogestofgehalte te hebben van 50%.
- 3) Start opfokperiode
De wekelijkse afvoer van de mest en het beluchten geldt niet voor de eerste twee weken van de opfokperiode, omdat de mestproductie dan te gering is.

Nadere bijzonderheden:

- 1) Controle is mogelijk tijdens het inrichten en het gebruik van de stal.
De afdraaifrequentie van de mestbanden dient automatisch te worden geregistreerd en vastgelegd met hiervoor geschikte apparatuur. Voor controle op het aanstaan van de beluchting dient hiervoor geschikte apparatuur (urenteller, kWh-meter, toerenteller of meetventilator) aanwezig te zijn, waarmee het in bedrijf zijn van de beluchting kan worden aangetoond en geregistreerd. De temperatuur van de lucht in de beluchtingsbuizen dient geregistreerd en vastgelegd te worden. De temperatuur en de capaciteit van de beluchting dient te worden bemeaten in de hoofdaanvoerbuis naar de beluchtingsbuizen boven de mestbanden. De registratie van afdraaien, beluchting en temperatuur moet van minimaal de huidige en vorige productieperiode opvraagbaar zijn.
Het drogestofgehalte van de mest is te controleren aan de hand van de mestafleverbewijzen.
- 2) De emissie bedraagt 0,030 kg NH₃ per dierplaats per jaar.

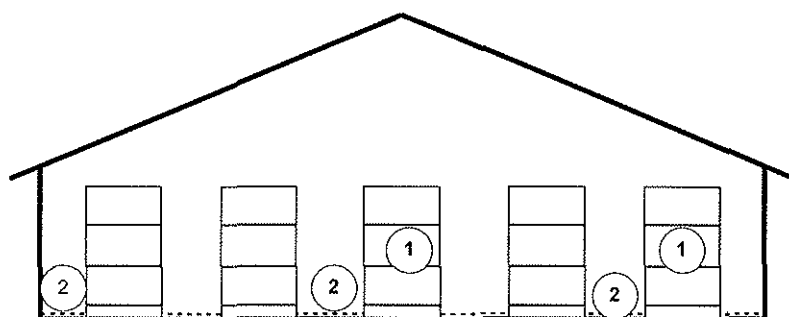
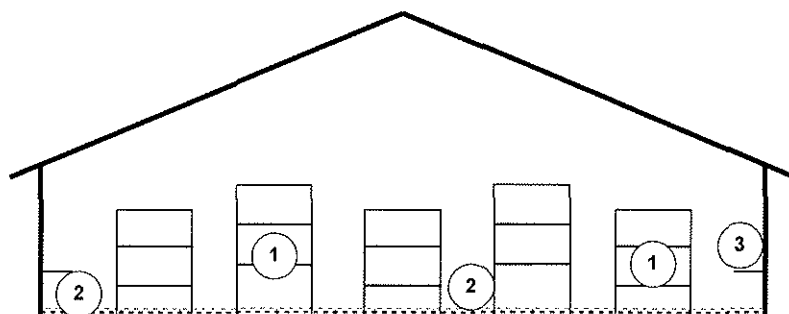
Tekeningen:

Een schematische weergave van enkele mogelijke opstellingen in de stal is bijgevoegd.

Informatie bij:

Infomil (070-3735575, www.infomil.nl)

Praktijkonderzoek ASG (0320-238238, www.asg.wur.nl/po)

Legenda

- ① Stelling met roosters en mestbanden met beluchting
- ② Strooiselruimte
- ③ Aanvliegplateau

Omschrijving:

Volière-opfokhuisvesting, 65-70 % van de leefruimte is rooster, met daaronder een mestband met 0,3 m³/dier/uur mestbeluchting. Mestbanden minimaal eenmaal per week afdraaien. Roosters in minimaal twee etages. Voor hennen en hanen van legrassen; jonger dan 18 weken.

Behorend bij Rav nummer:

E 1.8.2

Stalbeschrijving van :

15 juli 2005

Groen Labelnummer: BB 00.06.089/A 00.06.090

Toegekend op: 15 juni 2000

Vervangt nummer: n.v.t.

Toegekend op: n.v.t.

Geldigheid voor het systeem: Tot herroeping door het Bestuur van de Stichting Groen Label

Naam van het systeem: Chemisch luchtwassysteem (90%)

Diercategorie: Opfokdieren van legrassen: volière- en grondhuisvestingssystemen

Postbus 70

2280 AB Rijswijk

tel. 070 4144700

fax 070 4144702

Korte omschrijving van het stalsysteem:

De ammoniakemissie wordt beperkt door de ventilatielucht te behandelen in een chemisch luchtwassysteem. Dit systeem bestaat uit een kolom met vulmateriaal, waarover continu aangezuurde wasvloeistof wordt gesproeid. Bij passage van de ventilatielucht door het luchtwassysteem wordt de ammoniak afgevangen in de wasvloeistof, waarna de gereinigde ventilatielucht het systeem verlaat. Middels toevoeging van zwavelzuur aan de wasvloeistof, wordt continu de ammoniak omgezet in een zout.

Eisen aan de uitvoering:

- 1) Chemisch luchtwassysteem
Een chemisch luchtwassysteem kan de ventilatielucht van één of meerdere stal(len) behandelen. Op de situatietekening van het totale bedrijf dient dit duidelijk te worden aangegeven.
- 2) Ventilatielucht
  - a. van elke stal waarvoor de lagere emissiewaarde van kracht is, dient alle ventilatielucht via het chemisch luchtwassysteem de stal te verlaten;
  - b. het doorstroomoppervlak van het luchtafvoerkanaal dient tenminste 1 cm² per m³ per uur maximale ventilatiecapaciteit te bedragen. Voorts moeten de door het Klimaatplatform vastgestelde normen voor maximale ventilatie in acht worden genomen.
- 3) Stofafvang
Een chemisch luchtwassysteem dient voorzien te zijn van een adequaat uitgevoerde en goed functionerende al of niet geïntegreerde stofafvang
- 4) Registratie instrumenten
Ten behoeve van de wekelijkse controle (zie bijlage 2), moeten een urenteller en een geijkte waterpulsometer worden aangebracht. De urenteller is nodig voor het registreren van de draaiuren van de circulatiepomp. Door de watermeter wordt de hoeveelheid spuiwater geregistreerd. Deze waarden moeten continu worden geregistreerd en niet vrij toegankelijk worden opgeslagen.
- 5) Zuuropslag
De inhoud van de opslag moet snel en accuraat kunnen worden afgelezen.
- 6) Afvoer spuiwater
Het spuiwater mag niet worden afgevoerd naar een opslag die in open verbinding staat met de dieren. Aanbevolen wordt om het spuiwater af te voeren naar een aparte opslag.

Eisen aan het gebruik:

- 1) Conform het monstername protocol (zie bijlage 1) dient elk half jaar een monster van het waswater te worden genomen. De analyseresultaten dienen binnen de aangegeven grenzen te liggen. Indien deze buiten de grenzen liggen dient de gebruiker en/of leverancier actie te ondernemen. Monstername, vervoer en analyse van het waswater en de rapportage daarvan dienen door een STERIN/STERLAB gecertificeerde instelling te worden uitgevoerd.
- 2) Door vervuiling van het filterpakket zal de ventilatielucht een hogere weerstand ondervinden. Om deze reden dient het luchtwassysteem minimaal elk jaar te worden gereinigd.
- 3) Er dient een logboek te worden bijgehouden met betrekking tot enerzijds metingen, onderhoud, analyseresultaten van het waswater en optredende storingen en anderzijds de wekelijkse controlewerkzaamheden (zie bijlage 2).
- 4) Het chemisch luchtwassysteem moet een ammoniakverwijderingsrendement hebben van minimaal 90%.
- 5) Er dient een onderhoudscontract en een adviescontract afgesloten te zijn met de leverancier. In het onderhoudscontract moet een jaarlijkse controle en onderhoud van het luchtwassysteem zijn opgenomen. Voorts zijn in dit contract taken van de leverancier opgenomen. Bijlage 2 geeft informatie over de standaardinhoud van het onderhoudscontract. Het adviescontract biedt steun bij vragen over de procesvoering van het luchtwassysteem.

Nadere bijzonderheden:

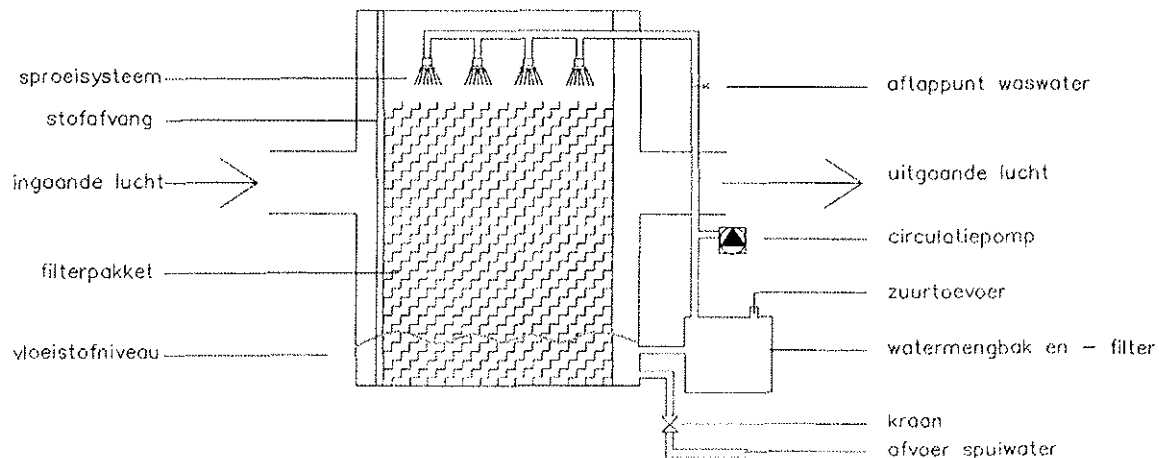
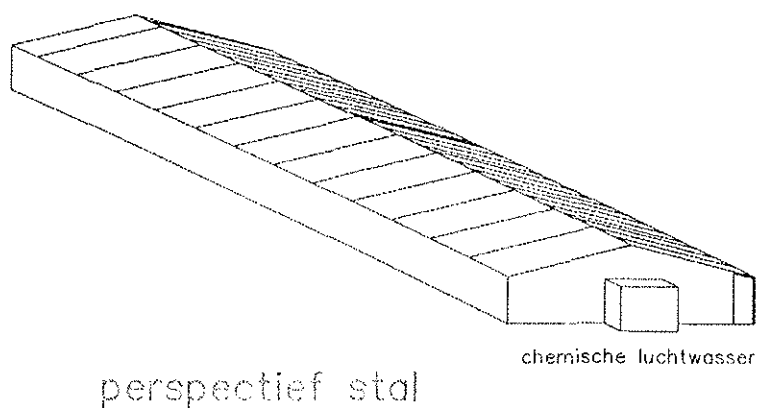
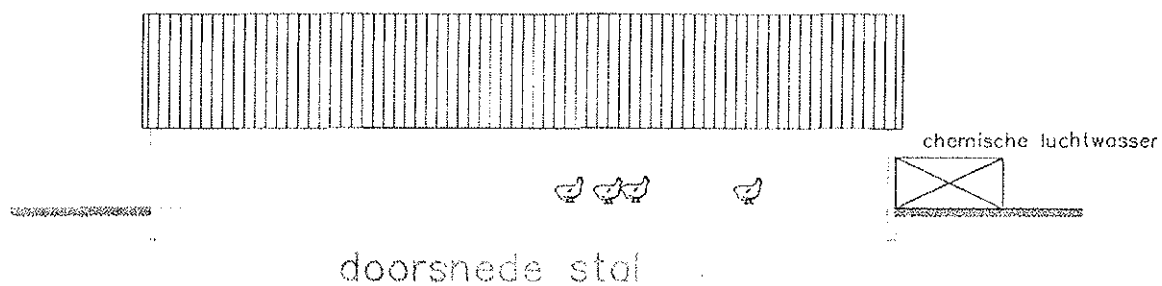
- 1) Bij de vergunningaanvraag dient het dimensioneringsplan van het luchtwassysteem en het monsternameprotocol te worden overlegd.
- 2) Het monsternameprotocol en de bedieningshandleiding dienen op een centrale plaats bij de installatie te worden bewaard.
- 3) De bestemming van het spuiwater van het chemisch luchtwassysteem moet duidelijk worden aangegeven. De Stichting Groen Label wijst het bevoegd gezag, de luchtwaterproducent/leverancier en de vergunninghouder erop dat verwijdering en afzet van het spuiwater binnen de vigerende regelgeving dienen plaats te vinden. Daarnaast dient de luchtwaterproducent/leverancier de veehouder hier expliciet op te wijzen.
- 4) De vergunningverlener kan voorschrijven een rendementsmeting van het chemisch luchtwassysteem uit te voeren in de periode van 3 tot 9 maanden nadat het systeem is geïnstalleerd. Om op langere termijn het ammoniakverwijderingsrendement van het chemisch luchtwassysteem aan te tonen kan de vergunningverlener voorschrijven tot het herhalen van de rendementsmeting. In bijlage 3 is een beschrijving opgenomen van de wijze waarop de rendementsmeting moet worden uitgevoerd.
- 5) Chemische luchtwassystemen worden gekenmerkt door het vrijkomen van spuiwater en extra energieverbruik door de ventilatoren.
- 6) Het gehalte aan ammoniumsulfaat in het spuiwater moet minimaal 2,1 mol/liter bedragen.
- 7) Voor de opslag van en het omgaan met zwavelzuur zijn door de arbeidsinspectie en de Commissie Preventie van Rampen voor gevaarlijke stoffen richtlijnen opgesteld (P-blad 134.4 en CPR-richtlijn 15-1). Het niet nakomen van deze richtlijnen kan ernstige ongelukken tot gevolg hebben.
- 8) De aanvrager noemt dit chemisch luchtwassysteem: "LWP 90".
- 9) De beslissing van het Bestuur is genomen op basis van een door de aanvrager overlegd meetrapport. De emissie bedraagt 0,017 kg NH₃ per dierplaats per jaar
- 10) De bovenvermelde bijlagen 1, 2 en 3 zijn opgenomen in de bijlage behorende bij chemische luchtwassystemen.

Tekeningen:

Zie ommezijde voor een schematisch overzicht van het chemisch luchtwassysteem en de integratie van het luchtwassysteem in de stal.

Aangevraagd door:

Bovema Konstrukties B.V. te Milsbeek, tel. 0485 514492.

doorsnede chemische luchtwasser

Omschrijving:
Chemisch luchtwassysteem (90%)
voor opfokdieren van legrassen:
volière- en grondhuisvestingssystemen

Aangevraagd door:
Bovema Konstrukties B.V.
te Milsbeek

Datum Groen Label:
15-06-2000

Behorende bij aanvraag:
BB 00.06.089/
A 00.06.090

VAN WESTREENEN

ADVISEURS VOOR HET BUITENGEBIED

Bijlage 10:   Rapport akoestisch onderzoek